

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

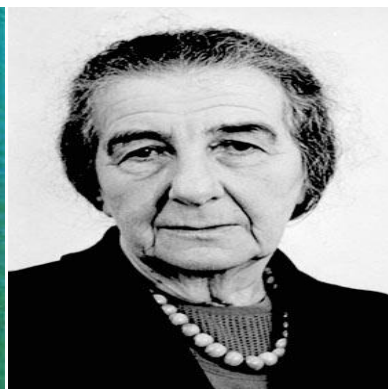
Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΛ
ΧΑΡΜΠΟΡ, ΓΙΟΜ ΚΙΠΠΟΥΡ ΚΑΙ 11ης
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2001

28/9/2017

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών
Σπουδών

Υπεύθυνος καθηγητής:

Κωνσταντόπουλος Λ. Ιωάννης

Η ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ βεβαιώνω ότι το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην

υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

(υπογραφή)

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Ευχαριστώ τους γονείς και τον σύζυγό μου,
για την στήριξη και την υπομονή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ :1ο

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

- 1.1. Εισαγωγή.
- 1.2. Τί είναι οι Υπηρεσίες Πληροφοριών και η Πληροφόρηση.
- 1.3. Ορισμός Αποτυχίας – Στρατηγικός Αιφνιδιασμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 2ο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

- 2.1. Προσεγγίσεις του Στρατηγικού Αιφνιδιασμού.
- 2.2. Παθολογίες και πηγές Αποτυχίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:3ο

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ : ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ

- 3.1. Το ιστορικό γεγονός.
- 3.2. Παράγοντες Αποτυχίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών.
  - 3.2.1 Περλ Χάρμπορ και Μαχανισμός.
  - 3.2.2 Περλ Χάρμπορ και Θεωρίες.
  - 3.2.3. Περλ Χάρμπορ – Προειδοποίηση.
- 3.3. Συνέπειες – Μεταρρυθμίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:4ο

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ : Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΓΙΟΜ ΚΙΠΠΟΥΡ

- 4.1. Το ιστορικό γεγονός.
- 4.2. Παράγοντες Αποτυχίας των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών.
  - 4.2.1 Γιόμ Κιππουρ και Θεωρίες.
  - 4.2.2 Το Σχέδιο των Αράβων.
  - 4.2.3 Το Χρονικό για τον Πόλεμο και την Αποτυχία των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών.
  - 4.2.4 Γιόμ Κιππούρ και Προειδοποίηση.
  - 4.2.5 Γιόμ Κιππούρ και Παραπλάνηση.
- 4.3 Συνέπειες – Μεταρρυθμίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:5ο

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: 11^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2001

- 5.1. Το ιστορικό γεγονός.
- 5.2. Παράγοντες Αποτυχίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών.
  - 5.2.1. 11^η Σεπτεμβρίου και Θεωρίες.
  - 5.2.2. 11^η Σεπτεμβρίου και το φαινόμενο της Τρομοκρατίας.
  - 5.2.3. 11^η Σεπτεμβρίου και Προειδοποίηση.
  - 5.2.4. 11^η Σεπτεμβρίου και οι ρίζες της Αποτυχίας.
- 5.3. Συνέπειες – Μεταρρυθμίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:6ο

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 1ο

ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πληροφόρηση εντάσσεται στο πεδίο των Διεθνών Σχέσεων και των Στρατηγικών Σπουδών και πολλές φορές έχει θεωρηθεί το υποπροϊόν τους¹, παρά το γεγονός ότι προσφέρει γνώση που υποστηρίζει την εξωτερική πολιτική και βοηθά την διαμόρφωση αποφάσεων για την εθνική ασφάλεια. Όπως οι Michael G.Fry και Hochstein Miles αναφέρουν: «Οι σπουδές για την Πληροφόρηση (*intelligence*) υπήρξαν και παραμένουν ένα πολύ ταπεινό κομμάτι της ατζέντας των διανοούμενων της κοινότητας των Διεθνών Σχέσεων, παρά το γεγονός ότι θέματα που αφορούν την διεθνή πολιτική και την ασφάλεια, επί μακρόν έχουν κυριαρχήσει σ' αυτή την ατζέντα.»²

Ήδη από τον 5^ο αιώνα π.Χ. ο Κινέζος Στρατηγός Σουν Τσου αναφέρεται στην αξία των κατασκοπών και της Πληροφόρησης που προσφέρουν και προτρέπει τους ηγεμόνες της εποχής του, να προσπαθούν να αντλούν πληροφορίες με κάθε τρόπο.³ Όπως έγραψε : «Δεν υπάρχει δραστηριότητα στην οποία να μην μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κατασκοπούς.»⁴ Η πρώτη γραπτή αναφορά σε κατασκοπούς γίνεται στη Βίβλο, όπου ο Μωυσής στέλνει κατασκοπούς στην Γή της Χαναάν, προκειμένου να του φέρουν πληροφορίες, σχετικές με την περιοχή και την καταλληλότητα της για εγκατάσταση από τους Ισραηλίτες.⁵ Ωστόσο, κάποιοι ερευνητές θεωρούν πως δεν χρειάζεται η Πληροφόρηση να υπάρξει ως ξεχωριστός κλάδος, καθώς οι υπόλοιποι κλάδοι «προάγουν καλύτερα το πλαίσιο και το υπόβαθρο που είναι απαραίτητο, για ότι σχετίζεται με την

---

¹ Stephen Marrin, (2013), *“Rethinking Analytic Politicization”*, Intelligence and National Security, Vol.28, N.1,p.32 – 54

² Fry, Michael G. and Hochstein Miles,(1993), *“Epistemic Communities: Intelligence studies and international relations”* Intelligence and National Security, Vol.8 N.3, p.14

³ Πλατιάς Α. , Κολιόπουλος Κ. , *Η τέχνη του πολέμου του Σουν Τσου*, (ΔΙΑΥΛΟΣ, 2015),248

⁴ Ibid, p. 248

⁵Kahana Ephraim (2005) *“Analyzing Israel’s Intelligence Failures”*, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.28 N.2 p.274.

«...και ο Κύριος μίλησε στον Μωυσή, λέγοντας, απέστειλε τότε άντρες που θα μπορούσαν να ερευνήσουν την Γή της Χαναάν που έδωσα στα παιδιά του Ισραήλ..»Βίβλος αριθμοί: 13,1-2,31-32.

Πληροφόρηση»⁶, ενώ οι Jervis και Nolte εστιάζουν απλώς στη συμβολή που οι σπουδές για την Πληροφόρηση παρέχουν στην «*παραδοσιακή λογοτεχνία των Διεθνών Σχέσεων.*»⁷

Ο Verner Walters πρώην Διευθυντής της CIA (Central Intelligence Agency) έχει δώσει έναν λεπτομερή ορισμό της Πληροφόρησης βάσει του οποίου: «*η Πληροφόρηση είναι η πληροφορία που δεν είναι πάντα διαθέσιμη στο δημόσιο τομέα και σχετίζεται με την δύναμη, τις πηγές, τις ικανότητες και τις προθέσεις μίας ξένης χώρας, που μπορεί όμως να επηρεάσει τις ζωές μας και την ασφάλεια του λαού μας.*»⁸

Βάσει ενός παρεμφερούς ορισμού που προέρχεται από την CIA: «*... η Πληροφόρηση είναι γνώση και εκ των προτέρων γνώση του κόσμου γύρω μας – ένα προανάκρουσμα για απόφαση και δράση από τους Αμερικανούς διαμορφωτές πολιτικής.*»⁹ Η αποτελεσματική Πληροφόρηση είναι αυτή που αντανάκλα με ακρίβεια ή έστω αντιλαμβάνεται τις αλλαγές στο διεθνές σύστημα και οι εκτιμήσεις της οποίας σχετίζονται με την εθνική ασφάλεια.¹⁰ Η Πληροφόρηση ακολουθεί την ασφάλεια και τίθεται στην υπηρεσία της ασφάλειας, καθώς «*έχει την ικανότητα να προβλέπει ή να διαισθάνεται αλλαγές, που είτε είναι θετικές και αντιπροσωπεύουν μία ευκαιρία, είτε είναι αρνητικές και αντιπροσωπεύουν μία απειλή.*»¹¹ Ο Mark Lowenthal ξεχωρίζει ανάμεσα στην πληροφορία και την Πληροφόρηση ονομάζοντας πληροφορία «*οτιδήποτε μπορεί να γίνει γνωστό ανεξαρτήτως του τρόπου που ανακαλύφθηκε.*»¹² Ενώ η Πληροφόρηση είναι η πληροφορία που φτάνει στους λήπτες αποφάσεων, και τους διαμορφωτές πολιτικής, έχοντας υποστεί την απαραίτητη επεξεργασία ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους και είναι πιο περιορισμένη σε σχέση με την πληροφορία.¹³ Για τον Lowenthal : «*Όλη η πληροφόρηση είναι πληροφορία, αλλά όλη η πληροφορία δεν είναι πληροφόρηση.*»¹⁴

---

⁶ Lock K. Johnson and Allison M. Shelton, (2013), *“Thoughts on the State of Intelligence Studies: A Survey Report”*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.1, p.118.

⁷ Ibid, p.118.

⁸ Michael Warner, (2002), *“Understanding our Craft, Wanted: A Definition of “Intelligence”*, Studies in Intelligence, Journal of the American Intelligence Professional Vol.46 N.3,p.17.

⁹Ibid, p.16.

¹⁰ Fry, Michael G. and Hochstein Miles,(1993), *“Epistemic communities: Intelligence studies and international relations”*, Intelligence and National Security, Vol.8 N.3,p.24-25.

¹¹ Alan Breakspear, (2013), *“A New Definition of Intelligence”*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5, p.692.

¹² Lowenthal Mark, *“Intelligence From Secrets to Policy”*, Fourth edition, CQ PRESS, (2009), 17

¹³ Ibid,p.17

¹⁴ Ibid,p.17

Η παρούσα εργασία θα ασχοληθεί με την Πληροφόρηση ακριβώς λόγω του πολύ σημαντικού της ρόλου στην διαμόρφωση της Στρατηγικής μίας χώρας και κυρίως θα ασχοληθεί με τους παράγοντες εκείνους που οδηγούν στην αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Θα εξετάσει δηλαδή, τις αιτίες εκείνες, για τις οποίες οι Υπηρεσίες Πληροφοριών, αδυνατούν να παράσχουν στους διαμορφωτές πολιτικής την απαραίτητη εκείνη πληροφόρηση – προειδοποίηση, που θα οδηγήσει στην αντίληψη απειλής εκ μέρους τους προκειμένου να αποφευχθεί ο Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού η παρούσα εργασία θα χρησιμοποιήσει τρεις περιπτώσιολογικές μελέτες, προκειμένου να εξετάσει αν υπήρξε αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών, ποιοί παράγοντες συνετέλεσαν σε αυτή και ποιές συνέπειες – μεταρρυθμίσεις επέφεραν στην Κοινότητα των Υπηρεσιών Πληροφοριών των κρατών που δέχτηκαν την αιφνιδιαστική επίθεση.

Οι τρεις περιπτώσιολογικές μελέτες είναι: η Ιαπωνική επίθεση στο Περλ Χάρμπορ της 7^{ης} Δεκεμβρίου 1941, ο πόλεμος του Γιόμ Κιππούρ της 6^{ης} Οκτωβρίου του 1973 και τέλος, οι τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου και το Πεντάγωνο της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001.

Πρόκειται για τρία διαφορετικά γεγονότα, διαφορετικής χρονικής περιόδου ,που χαρακτηρίστηκαν ως στρατηγικοί αιφνιδιασμοί που οφείλονται σε αποτυχία των Υπηρεσιών των κρατών που αιφνιδιάστηκαν. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει τους παράγοντες της αποτυχίας σε κάθε μία από αυτές τις περιπτώσεις.

Ακόμα, στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται μία σύγκριση ανάμεσα στις περιπτώσιολογικές μελέτες του Περλ Χάρμπορ και της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 μεταξύ τους, προκειμένου να αναδειχθούν κοινοί παράγοντες αποτυχίας των Αμερικανικών Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Η 11^η /9/2001 έχει από πολλούς χαρακτηριστεί ως το νέο Περλ Χάρμπορ, καθώς και τα δύο αυτά γεγονότα προκάλεσαν ένα ισχυρό σοκ για την αμερικανική κοινωνία και αμφότερα χαρακτηρίστηκαν ως «*μέρες ντροπής*»¹⁵ για το αμερικανικό έθνος. Επιπλέον, σημάδεψαν ανεξίτηλα τόσο την αμερικανική όσο και την Παγκόσμια Ιστορία, διότι οδήγησαν τις Η.Π.Α σε δύο πολέμους: στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον πόλεμο κατά της διεθνούς Τρομοκρατίας αντίστοιχα. Η σύγκριση αυτή έχει στόχο να δείξει τυχόν

---

¹⁵ Franklin Delano Roosevelt. *Infamy Speech 12/8/1941.* "...the date which will live in infamy..." Χαρακτηρισμός που αφορά την 7^η Δεκεμβρίου 1941. Μία ώρα μετά την εκφώνηση της ομιλίας το Κογκρέσο ενέκρινε την επίσημη κήρυξη του πολέμου εναντίον της Ιαπωνίας και οι Η.Π.Α μπήκαν έτσι στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. www.archives.org.

ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο λειτουργίας των αμερικανικών Υπηρεσιών Πληροφοριών στα 60 χρόνια που πέρασαν από την Ιαπωνική επίθεση μέχρι και τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Ακόμα επιχειρείται μία σύγκριση μεταξύ και των τριών περιπτώσεων ώστε να φανούν και για τις τρεις περιπτώσεις όσο το δυνατόν ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο λειτουργίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Τέλος, στα Συμπεράσματα, η εργασία συνοψίζοντας θα προσπαθήσει να απαντήσει στο αρχικό ερώτημα: «γιατί οι Υπηρεσίες Πληροφοριών αποτυγχάνουν να αποτρέψουν ένα στρατηγικό αιφνιδιασμό.»

1.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Στην παρούσα εργασία μιλώντας για Υπηρεσίες Πληροφοριών αναφερόμαστε αποκλειστικά σε κυβερνητικούς οργανισμούς¹⁶ που ως στόχο έχουν την συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων, προκειμένου να προμηθεύσουν τους διαμορφωτές αποφάσεων,¹⁷ με την απαραίτητη εκείνη πληροφόρηση που θα τους επιτρέψει να δράσουν με τρόπο που προάγει το εθνικό συμφέρον έναντι οποιασδήποτε απειλής.¹⁸ Όπως ο Michael Warner προτείνει: «η Πληροφόρηση είναι μυστική κρατική δραστηριότητα για την κατανόηση ή την επιρροή ξένων οντοτήτων.»¹⁹

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών είναι επιφορτισμένες, σύμφωνα με τον Mark Lowenthal, με τέσσερις βασικές λειτουργίες: «την συλλογή πληροφοριών, την ανάλυση, την μυστική δράση και την αντικατασκοπεία»,²⁰

---

¹⁶ Alan Breakspear, (2013), *"A New Definition of Intelligence"*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5, p.685.

«Η Πληροφόρηση είναι η οργανική δραστηριότητα για την κατανόηση άλλων οντοτήτων».

¹⁷ Michael Warner,(2002),*"Understanding our Craft, Wanted: A Definition of "Intelligence"*, Studies in Intelligence, Journal of the American Intelligence Professional Vol.46 N.3,p.19.

«Η Πληροφόρηση είναι η επίσημη, μυστική συλλογή και επεξεργασία της πληροφορίας για ξένες χώρες προκειμένου να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί εξωτερική πολιτική...»

¹⁸ Tidd M. John,(2008),*"From Revolution to Reform: A brief History of U.S Intelligence"*, SAIS Review, Vol.28 N.1,(Winter-Spring),p.5

«Η Πληροφόρηση-μία κυβερνητική δραστηριότητα που προωθεί την πληροφορία για να βοηθήσει τους ηγέτες να λάβουν και να εφαρμόσουν αποφάσεις εθνικής ασφάλειας-ήταν πάντα μέρος της ιστορίας των Η.Π.Α.»

¹⁹ Alan Breakspear,(2013), *"A New Definition of Intelligence"*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5,p.685.

²⁰Ibid, p.685.

όπου «αντικατασκοπεία» έχουμε όταν «η μυστικότητα και η έρευνα στρέφονται εναντίον ξένων κατασκόπων»²¹

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των Υπηρεσιών Πληροφοριών είναι η μυστικότητα που αποτελεί την πεμπουσία της δράσης τους, «η μυστικότητα είναι το κλειδί για τον ορισμό της Πληροφόρησης, χωρίς μυστικά δεν υπάρχει Πληροφόρηση.»²² Όπως και ο Abram Shulsky έχει εξηγήσει «η μυστικότητα είναι σημαντική γιατί η Πληροφόρηση είναι μέρος της συνεχιζόμενης μάχης μεταξύ των εθνών.»²³ Για τον Mark Lowenthal οι Υπηρεσίες Πληροφοριών εξυπηρετούν τέσσερεις κυρίως στόχους: «αποφυγή στρατηγικών αιφνιδιασμών, προώθηση μακροπρόθεσμης εξειδίκευσης, υποστήριξη πολιτικής διαδικασίας και διατήρηση της μυστικότητας των πληροφοριών, των αναγκών και των μεθόδων.»²⁴ Παρά τους σοβαρούς στόχους που εξυπηρετούν, όπως και ο ίδιος ο Πρόεδρος John F.Kennedy έχει παραδεχτεί, η δουλειά των Υπηρεσιών Πληροφοριών «δεν είναι πάντα εύκολη» καθώς «οι επιτυχίες τους παραμένουν αφανείς, αλλά οι αποτυχίες τους διαλαλούνται.»²⁵

Η πληροφορία μέσα από την συλλογή και την ανάλυση φτάνει στους διαμορφωτές πολιτικής ή «άλλους κυβερνητικούς δρώντες», και αφορά έναν εχθρό ή δυνητικό εχθρό.²⁶ Όπως αναφέρθηκε η Πληροφόρηση εκτός από την συλλογή και την ανάλυση έχει και τις λειτουργίες της μυστικής δράσης και της αντικατασκοπείας, εξαιτίας των οποίων οι Υπηρεσίες Πληροφοριών και η Πληροφόρηση γενικότερα είναι τόσο παρεξηγημένες.²⁷ Είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους ο τομέας της Πληροφόρησης είναι τόσο παραμελημένος από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Ακριβώς γιατί όπως ο Μύρων Βαρουχάκης αναφέρει: «η μυστικότητα περιβάλλει τις υποθέσεις της Πληροφόρησης» και οι ίδιοι οι «μελετητές δείχνουν απροθυμία να συνεργαστούν με τις μυστικές υπηρεσίες.»²⁸

---

²¹ Michael Warner,(2002),*Understanding our Craft, Wanted: A Definition of "Intelligence"*, Studies in Intelligence, Journal of the American Intelligence Professional Vol.46 N.3,p.20.

²²Ibid, p.20.

²³Ibid, p.19.

²⁴ Lowenthal Mark, *"Intelligence From Secrets to Policy"*, Fourth edition, CQ PRESS, (2009), 18

²⁵ Mark A. Jensen,(2012), *"Intelligence Failures: What Are They Really and What Do We Do about Them?"*, Intelligence and National Security, Vol.27 N.2,p.262

²⁶ Michael Warner,(2002),*Understanding our Craft, Wanted: A Definition of "Intelligence"*, Studies in Intelligence, Journal of the American Intelligence Professional, Vol.46 N.3,p.17.

²⁷ Alan Breakspear,(2013), *"A New Definition of Intelligence"*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5,p.678.

²⁸Miron Varouhakis, (2013), *"What is being published in Intelligence? A Study of Two Scholarly Journals"*, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.26 N.1, p. 177

Ο Κύκλος της Πληροφόρησης περιλαμβάνει τέσσερα στάδια: την συλλογή, την επεξεργασία, την ανάλυση και την διάδοση.²⁹ Ωστόσο, όπως ο Arthur Hulnick αναφέρει στο άρθρο του “What’s Wrong with Intelligence Cycle?” του 2006: «ο κύκλος της Πληροφόρησης δεν είναι ένα ιδιαίτερος καλό μοντέλο, καθώς το κυκλικό πρότυπο δεν περιγράφει τι συμβαίνει στ’ αλήθεια»,³⁰ και οι λήπτες αποφάσεων προτού πάρουν τις αποφάσεις τους, περιμένουν να τους «παραδοθεί» το προϊόν του κύκλου της Πληροφόρησης, κάτι που ο Arthur Hulnick θεωρεί «εξίσου λανθασμένο». ³¹ Εξάλλου, ο ίδιος ο όρος της Πληροφόρησης συνοδεύεται από διαφορετικές πρακτικές ως προς τον τρόπο που γίνεται αντιληπτός από του λήπτες αποφάσεων, καθώς όπως ο Cox σημειώνει για τις Η.Π.Α η Πληροφόρηση δεν είναι παρά το «τελικό» προϊόν της επεξεργασίας που προσφέρεται εν είδη προβλεπτικής συμβουλής στους λήπτες αποφάσεων, ενώ για το Ηνωμένο Βασίλειο η Πληροφόρηση είναι το «ακατέργαστο» υλικό που φτάνει απευθείας στους διαμορφωτές πολιτικής χωρίς να περάσει το στάδιο της ανάλυσης.³²

Στην συνέχεια θα ορίσουμε την Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών και τον Στρατηγικό Αιφνιδιασμό και θα δείξουμε την στενή μεταξύ τους σχέση.

1.3. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

Η Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών και ο Στρατηγικός Αιφνιδιασμός, είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Κύριος στόχος των Υπηρεσιών Πληροφοριών είναι να «παρέχουν αναλύσεις στους διαμορφωτές πολιτικής με στόχο να μειώνουν την αβεβαιότητα τους». ³³ Επειδή ακριβώς ο στόχος των Υπηρεσιών Πληροφοριών είναι να παρέχουν αναλύσεις, οι αναλύσεις αυτές πρέπει να είναι «έγκαιρες, αντικειμενικές και εύκολα κατανοητές ως προς το τί είναι γνωστό και τί δεν είναι»,³⁴ ούτως ώστε οι

---

²⁹ Alan Breakspear, (2013), “A New Definition of Intelligence”, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5, p.680.

³⁰ Ibid, p.680.

³¹ Ibid, p.680-681.

³² Ibid, p.684.

³³ Mark M. Lowenthal, (2013), “A Disputation on Intelligence Reform and Analysis : My 18 theses”, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.26 N.1, p.32

³⁴ Ibid, p.32

διαμορφωτές πολιτικής να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους όσο γίνεται σε ένα πλαίσιο ασφάλειας.³⁵

«Στρατηγικός Αιφνιδιασμός είναι η κατάσταση εκείνη κατά την οποία ένα κράτος καταλαμβάνεται εξ' απήνης από μία ξένη πρωτοβουλία σε στρατηγικό επίπεδο. Είναι μία ξαφνική κατανόηση ότι η αντίληψη απειλής με βάση την οποία το κράτος λειτουργούσε, ήταν λανθασμένη.»³⁶ Επί της ουσίας, ο Στρατηγικός Αιφνιδιασμός είναι μία κρίση, δηλαδή το «σημάδι ότι ο τρόπος σκέψης και δράσης μας βάση του οποίου ελέγχουμε τον κόσμο και οργανώνουμε την ζωή μας καθημερινά έχει αποτύχει.»³⁷ Ο Στρατηγικός Αιφνιδιασμός λαμβάνει χώρα στις διαστάσεις του «Ποιός», «Πού», «Πότε», «Γιατί»³⁸ και αυτό σημαίνει ότι η σωστή πληροφόρηση – προειδοποίηση πρέπει να απαντά σε όλες. Ο Michael Handel αναφέρεται στον στρατηγικό αιφνιδιασμό ως «πολλαπλασιασθή ισχύος»³⁹ καθώς μπορεί να αλλάξει την ισορροπία ισχύος υπέρ του πιο αδύναμου και να επιφέρει «αποφασιστικά αποτελέσματα με μικρό κόστος»,⁴⁰ γεγονός που εκτός από την στρατιωτική επίδραση, έχει και ψυχολογική επίδραση κάποιες φορές σε τέτοιο βαθμό ώστε το κράτος – στόχος να μην μπορεί να αντιδράσει έστω και βραχυπρόθεσμα.⁴¹

Η Στρατηγική Προειδοποίηση αφορά ένα συγκεκριμένο γεγονός που ενδεχομένως να συμβεί, το οποίο αν πραγματοποιηθεί, θα αντιπροσωπεύει μία αλλαγή στο υπάρχον status quo. Επιπλέον, από την στιγμή που αυτό το γεγονός θα συμβεί, η προειδοποίηση δεν παρουσιάζει καμία χρησιμότητα για τους παραλήπτες της.⁴² Ακόμα, αν οι παραλήπτες της Στρατηγικής Προειδοποίησης, δράσουν σωστά μπορούν είτε να αλλάξουν την πιθανότητα να συμβεί το αρνητικό γεγονός, είτε να περιορίσουν τις αρνητικές του συνέπειες. Τέλος, σημαντικός είναι ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ της προειδοποίησης

---

³⁵Ibid, p.32, «η προσπάθεια της Πληροφόρησης είναι να δείξει τα όρια βεβαιότητας και αβεβαιότητας, ώστε να επιτρέψει στους διαμορφωτές πολιτικής μία κάποια μεγαλύτερη ασφάλεια όταν λαμβάνουν τις αποφάσεις τους.»

³⁶ Κολιόπουλος Κων/νος.Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),29

³⁷ Glenn Hastedt,(2013), "The Politics of the Intelligence and the Politicization of Intelligence: The American Experience", Intelligence and National Security, Vol.28 N.1, p.8

³⁸ Κολιόπουλος Κων/νος.Στρατηγικός Αιφνιδιασμός, Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),31

³⁹ Handel, Michael (1984)'Intelligence and the problem of strategic surprise', Journal of Strategic Studies, Vol.7 N.3, p.230.

⁴⁰Ibid, p.230.

⁴¹ Κολιόπουλος Κων/νος.Στρατηγικός Αιφνιδιασμός, Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),38-39

⁴² Steve Chan,(Mar. 1979), "The Intelligence of Stupidity: Understanding Failures in Strategic Warning", The American Political Science Review, Vol.73 N.1,p.171

και της πραγματοποίησης του προβλεπόμενου γεγονότος.⁴³ Η προειδοποίηση λοιπόν σύμφωνα με τον Ariel Levite είναι «πληροφόρηση που δείχνει μία έντονη ξένη απειλή».⁴⁴

Όταν μιλάμε για Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών εννοούμε την «αποτυχία στην ανάλυση που στο μεγαλύτερο μέρος έρχεται ως αποτέλεσμα είτε ανακριβούς εκτίμησης από τους αναλυτές, είτε ως αποτέλεσμα κακής πολιτικής από την διοίκηση».⁴⁵ Μία αποτυχημένη ανάλυση μπορεί να οφείλεται είτε σε «σκότωμα», είτε σε προσωπικές προκαταλήψεις και σε πολιτικοποιημένες απόψεις, είτε ακόμα και σε «καθαρή βλακεία».⁴⁶ Η Christina Shelton εξηγεί πως το «σκότωμα» δεν είναι παρά η αποτυχία των ατόμων να δουν τα γεγονότα ως έχουν, η τάση τους δηλαδή να ερμηνεύουν τα γεγονότα με βάση προϋπάρχοντα πιστεύω, καθώς οι άνθρωποι τείνουν να αποδέχονται ως αληθινό αυτό που θέλουν.⁴⁷

Η Στρατηγική Αποτυχία χωρίζεται σε δύο κατηγορίες : την υποεκτίμηση των ικανοτήτων του αντιπάλου και την υπερεκτίμηση της επικείμενης απειλής.⁴⁸ Στην περίπτωση της υποεκτίμησης του αντιπάλου, χαρακτηριστικό παράδειγμα της οποίας είναι ο Πόλεμος στο Γκόμ Κιππουρ, η στρατηγική αποτυχία έρχεται λόγω έλλειψης στρατηγικής προειδοποίησης.⁴⁹ Στην περίπτωση της υπερεκτίμησης της επικείμενης απειλής, οι αναλυτές έχοντας υπερβολική εμπιστοσύνη στις αναλύσεις και την φήμη τους, μπορεί να επιμείνουν στην εκτίμησή τους για μία απειλή, που ωστόσο δεν είναι άμεση, συμπαρασύροντας τους διαμορφωτές πολιτικής.⁵⁰

Σε αυτή την περίπτωση, το αποτέλεσμα της αποτυχίας είναι οι Υπηρεσίες Πληροφοριών να χάσουν την εμπιστοσύνη των διαμορφωτών πολιτικής, των Μέσων Ενημέρωσης και της κοινής γνώμης,⁵¹ όπως συνέβη στην Ισραηλινή κοινότητα Πληροφόρησης το 2003, η οποία επέμενε για πιθανή επίθεση του Ιράκ στο Ισραήλ.⁵² Όπως αναφέρει ο Mark Jensen ο ανθρωπίνος

---

⁴³ Ibid,p.171

⁴⁴ Κολιόπουλος Κων/νος,Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),116

⁴⁵ Christina Shelton,(2011), “The Roots of Analytic Failures in the U.S Intelligence Community”, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.24 N.4,p.638

⁴⁶ Ibid,p.638

⁴⁷ Ibid,p.637

⁴⁸ Kahana Ephraim,(2005), “Analyzing Israel’s Intelligence Failures”, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.28 N.2, p.266

⁴⁹Ibid, p.266

⁵⁰Ibid, p.273

⁵¹Ibid, p.273

⁵²Ibid, p.267

παράγοντας είναι μέρος της αποτυχίας.⁵³ Οι αναλυτές προσπαθούν μέσα σε περιβάλλον αβεβαιότητας και ανασφάλειας να εξηγήσουν με όση το δυνατόν περισσότερη ακρίβεια γεγονότα του μέλλοντος με βάση την γνώση του παρελθόντος και του παρόντος, κάνοντας εκτιμήσεις.⁵⁴ Η ακρίβεια είναι το επιθυμητό και οι αποτυχίες έρχονται εκεί που η ακρίβεια απουσιάζει. Όταν δηλαδή οι αναλυτικές κρίσεις εμφανίζονται «ανακριβείς».⁵⁵ Ο Στρατηγικός Αιφνιδιασμός συμβαίνει όταν υπάρχει κενό μεταξύ αλήθειας και εκτίμησης.⁵⁶

Ωστόσο, μέρος της αποτυχίας είναι και οι ίδιοι οι διαμορφωτές αποφάσεων οι οποίοι μπορούν να επηρεαστούν στην κρίση τους από προσωπικές τους αντιλήψεις και πεποιθήσεις και από δικές τους προκαταλήψεις, παρά το γεγονός ότι δεν μπορούν να διαστρεβλώσουν αναλυτικό προϊόν, καθώς κάτι τέτοιο μπορούν να το κάνουν μόνο οι αναλυτές δημιουργώντας «intelligence-to-please».⁵⁷ Το σύνδρομο του «intelligence-to-please» είναι η τάση να παράγεις εκτιμήσεις με βάση τις πολιτικές προτιμήσεις των ηγετών ή ακόμα και των υψηλόβαθμων αξιωματούχων του συστήματος Πληροφόρησης.⁵⁸ Όπως αναφέρει ο Richard Betts: «*Η αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών είναι περισσότερο πολιτική και ψυχολογική και λιγότερο οργανωτική*»⁵⁹.

Έχοντας αναφερθεί στο τι είναι οι Υπηρεσίες Πληροφοριών, στον Στρατηγικό Αιφνιδιασμό που έρχεται ως αποτέλεσμα των Αποτυχιών τους, καθώς και στον Κύκλο Πληροφόρησης, το επόμενο Κεφάλαιο θα ασχοληθεί με τις Θεωρητικές Προσεγγίσεις με βάση τις οποίες έχει γίνει προσπάθεια να εξηγηθούν οι Αποτυχίες των Υπηρεσιών Πληροφοριών, αλλά θα αναλύσει και κάποιες από τις Παθολογίες που διέπουν τις Υπηρεσίες Πληροφοριών και οι οποίες θεωρούνται παράγοντες που οδηγούν στην Αποτυχία τους, καθώς επηρεάζουν αρνητικά την λειτουργία τους.

---

⁵³ Mark A. Jensen (2012): “*Intelligence Failures: What Are They Really and What Do We Do about Them?*,” *Intelligence and National Security*, Vol.27 N.2, p.264
«Το ανθρώπινο λάθος είναι συχνά πηγή αποτυχίας»

⁵⁴Ibid, p.266

⁵⁵Ibid, p.270.

⁵⁶Ibid, p.270.

⁵⁷ Steven Marrin,(2013), “*Rethinking Analytic Politicization*”, *Intelligence and National Security*, Vol.28 N.1,p.51

⁵⁸ Uri Bar-Joseph, Jack S. Levy,(2009),“*Conscious Action and Intelligence Failure*” *Political Science Quarterly*, Vol. 124 N.3.,p.475

⁵⁹ Richard K. Betts,(Oct., 1978), “*.Analysis, War, and Decision: Why Intelligence Failures Are inevitable*” *World Politics*, Vol. 31, No. 1. p. 61.

2.1. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η πρώτη Προσέγγιση με την βοήθεια της οποίας διάφοροι μελετητές προσπάθησαν να ερμηνεύσουν αιφνιδιαστικά γεγονότα όπως το Περλ Χάρμπορ, είναι η Συνωμοτική Προσέγγιση ή αλλιώς κατά την ορολογία του Abraham Ben – Zvi, η Αναλυτική – Ρεβιζιονιστική Προσέγγιση.⁶⁰ Σύμφωνα με την Συνωμοτική Προσέγγιση, τέτοιου είδους αιφνιδιαστικά γεγονότα οφείλονται απλά σε προδοσία των διαμορφωτών πολιτικής, που για να εξυπηρετήσουν τους δικούς τους πολιτικούς σκοπούς τα άφησαν να συμβούν, ενώ εκ των προτέρων γνώριζαν γι' αυτά.⁶¹ Η Συνωμοτική Προσέγγιση, ξεκινά από το δεδομένο ότι υπήρξε προδοσία ή συνομωσία, την οποία προσπαθεί και να αποδείξει, μέσα όμως από πολύ μπερδεμένες ιστορίες για κατασκόπους και μηνύματα, που ωστόσο προέρχονται από αμφίβολες πηγές και δεν αποδεικνύονται εύκολα.⁶² Επιπλέον, οι πιο παραδοσιακοί ρεβιζιονιστές θεωρούν ότι οι πολιτικές του κράτους-στόχου, είναι αυτές που προκάλεσαν την αντίδραση του κράτους-θύτη, όπως το εμπάργκο που οι Η.Π.Α επέβαλλαν στην Ιαπωνία λίγο πριν την επίθεση στο Περλ Χάρμπορ.⁶³

Η Ιαπωνική επίθεση στο Περλ Χάρμπορ είναι το πρώτο γεγονός⁶⁴ που έγινε αντικείμενο μελέτης με βάση την Αναλυτική – Ρεβιζιονιστική Προσέγγιση, καθώς προκάλεσε τεράστιο ψυχολογικό σοκ στο Αμερικανικό έθνος, που ως εκείνη την στιγμή θεωρούσε την χώρα του απόλυτα προστατευμένη και άτρωτη και την πολιτική του απομονωτισμού αλάνθαστη.⁶⁵ Κατά την Συνωμοτική Προσέγγιση το αιφνιδιαστικό γεγονός στο Περλ Χάρμπορ υποβαθμίζεται σε μία συνομωσία οργανωμένη από τον ίδιο τον Πρόεδρο Franklin D.Roosevelt προκειμένου να εμπλέξει ενεργά τις Η.Π.Α στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, «από την πίσω πόρτα»,⁶⁶ τον οποίο όμως η αμερικανική κοινή

---

⁶⁰ Abraham Ben-Zvi, (1979), *"The study of surprise attacks."* Brit. J. International Studies 5 pp.129-149 Printed in Great Britain.

⁶¹ Barkin S. Edward, and Meyer L. Michael,(1988), *"Comint and Pearl Harbor: FDR's Mistake"*, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.2 N.4.,p.513.

⁶² Stephen Budiansky,(2000), *"Closing the Book on Pearl Harbor"*, Cryptologia, Vol.24 N.2.,p.121

⁶³ Zimmerman C. John,(2002), *"Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett's day of deceit"*, Intelligence and National Security, Vol.17 N.2,pp.127-146.

⁶⁴ Κολιόπουλος Κων/νος. *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.* (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),80

⁶⁵ David Kahn,(1991), *"The Intelligence Failure of Pearl Harbor"*, Foreign Affairs, Vol.70 N.5,pp.138-152

⁶⁶ Zimmerman C. John, (2002), *"Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett's day of deceit"*, Intelligence and National Security, Vol.17 N.2, pp.127-146.

γνώμη θεωρούσε απλώς έναν ακόμα ευρωπαϊκό πόλεμο.⁶⁷ Ωστόσο, το επιχείρημα δεν ευσταθεί, αφενός μεν γιατί η Ιαπωνική επίθεση στο Περλ Χάρμπορ, δεν υποχρέωνε την Γερμανία να κηρύξει τον πόλεμο στις Η.Π.Α., παρά το γεγονός ότι αυτό όντως συνέβη τέσσερις μέρες μετά και αφετέρου γιατί αν ο Πρόεδρος Franklin D. Roosevelt χρειαζόταν μία δικαιολογία για να βάλει τις Η.Π.Α στον πόλεμο, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ως τέτοια την βύθιση ενός αμερικανικού θωρηκτού τον Οκτώβριο του 1941, που προκάλεσε το θάνατο 115 μελών του πληρώματός του.⁶⁸ Κατά άλλους συγγραφείς της ίδιας προσέγγισης η προδοσία επιτελέστηκε από τον Winston Churchill ο οποίος είχε προειδοποίηση, μέσω αποκρυπτογραφημένων μηνυμάτων των βρετανικών υπηρεσιών πληροφοριών, αλλά δεν ενημέρωσε σχετικά τον Πρόεδρο Roosevelt.⁶⁹ Ο Robert Stinnett στο βιβλίο του «*Day of Deceit: The truth about FDR and Pearl Harbor*» που εκδόθηκε το 1999, στην προσπάθειά του να αποκαλύψει την συνομωσία, ασχολείται πολύ με το γεγονός ότι τόσο οι Αμερικανοί όσο και οι Βρετανοί είχαν υποκλέψει μηνύματα που θα μπορούσαν να τους έχουν οδηγήσει στο Περλ Χάρμπορ, παραβλέποντας όμως πως άλλο πράγμα είναι το να υποκλέψεις ένα μήνυμα και διαφορετικό πράγμα είναι, το να μπορείς να το διαβάσεις κιόλας.⁷⁰ Το πρόβλημα συνήθως σε τέτοιες περιπτώσεις αιφνιδιασμού βρίσκεται στην ανάλυση και όχι στην συλλογή των πληροφοριών.⁷¹ Ακόμα και οι Βρετανικές Υπηρεσίες Πληροφοριών δεν είχαν προοδεύσει στον τομέα της κρυπτανάλυσης του Κώδικα του Ιαπωνικού Ναυτικού (JN-25B) την στιγμή της επίθεσης στο Περλ Χάρμπορ, σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι σε θέση να προβλέψουν μία πιθανή επίθεση.⁷² Εξάλλου, παρά την πληθώρα των μηνυμάτων που οι κρυπταναλυτές είχαν στην διάθεσή τους, ακόμα και αν είχαν καταφέρει να τα διαβάσουν, πάλι δεν θα μπορούσαν να έχουν οδηγηθεί σε μία πρόβλεψη για επίθεση στο Περλ Χάρμπορ, γιατί απλούστατα η Ιαπωνία σε κανένα από τα μηνυμάτά της δεν αναφέρθηκε ποτέ στο Περλ Χάρμπορ.⁷³

Όπως αναφέρει και ο Abraham Ben – Zvi, η Αναλυτική – Ρεβιζιονιστική αντίληψη δείχνει πολύ μεγάλη εμπιστοσύνη «στην ανθρώπινη ικανότητα να κινήσει, να

---

⁶⁷ Abraham Ben-Zvi, (1979), “*The study of surprise attacks.*” Brit. J. International Studies 5 pp.129-149
Printed in Great Britain

⁶⁸ Zimmerman C. John,(2002), “*Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett’s day of deceit*”, Intelligence and National Security,Vol.17 N.2,pp.127-146.

⁶⁹ Louis Kruh (1992) *Betrayal at Pearl Harbor book review*, Cryptologia, Vol.16 N.1, pp.81-85,

⁷⁰ Zimmerman C. John,(2002), “*Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett’s day of deceit*”, Intelligence and National Security,Vol.17 N.2,pp.127-146.

⁷¹ Richard J. Aldrich, (1992), “*Conspiracy or confusion? Churchill, Roosevelt and Pearl Harbor*”, Intelligence and National Security,Vol.7 N.3,pp.335-346

⁷² ⁷² Zimmerman C. John,(2002), “*Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett’s day of deceit*”, Intelligence and National Security,Vol.17 N.2,pp.127-146.

⁷³ David Kahn,(1991), “*Pearl Harbor and the Inadequacy of Cryptanalysis*”, Cryptologia, Vol.15 N.4,p.289

σχεδιάσει και να χειραγωγήσει», αλλά δεν λαμβάνει υπόψη της τους περιορισμούς και τα πλαίσια μέσα στα οποία οι διαμορφωτές αποφάσεων κινούνται.⁷⁴

Η Προσέγγιση των Παθολογιών ή αλλιώς Γνωστική – Κυβερνητική⁷⁵ είναι αυτή που θεωρεί πως το φαινόμενο του στρατηγικού αιφνιδιασμού είναι αναπόφευκτο και τις περισσότερες φορές ένας στρατηγικός αιφνιδιασμός είναι επιτυχημένος. Η Προσέγγιση αυτή δέχεται δηλαδή πως κάθε έθνος κάποια στιγμή θα πέσει θύμα στρατηγικού αιφνιδιασμού.⁷⁶ Το βασικό επιχείρημα είναι αυτό του «θορύβου» όπως αναλύεται από την Roberta Wohlstetter στη μελέτη της του 1962: «*Pearl Harbor: Warning and Decision*». Σε αυτή την μελέτη η Wohlstetter δίνει έμφαση στο γεγονός ότι μία πληροφορία ή ένα σημάδι από μόνα τους σημαίνουν πολύ λίγα αν δεν γνωρίζουμε το πλαίσιο του «θορύβου» ή των άλλων σημάτων που συχνά είναι εξίσου σημαντικά.⁷⁷

Όπως η ίδια η Wohlstetter αναφέρει στην μελέτη της για το Περλ Χάρμπορ: «*Αποτύχαμε να αντιληφθούμε το Περλ Χάρμπορ όχι ελλείψη σχετικού υλικού αλλά εξ' αιτίας πληθώρας άσχετων από αυτά.*»⁷⁸ Το συμπέρασμα στο οποίο η μελέτη της Wohlstetter καταλήγει είναι ότι ένας αιφνιδιασμός είναι πάντα πιθανός και ότι καμία υπηρεσία πληροφοριών όσα χρήματα και αν ξοδεύει για συλλογή και ανάλυση πληροφοριών, δεν μπορεί να εγγυηθεί πως ένας αιφνιδιασμός δεν θα συμβεί.⁷⁹

Ο Gordon Prange εξέλιξε το επιχείρημα με την άποψη ότι ακόμα και αυτή η πληροφορία που φτάνει στους δρώντες σε πραγματικό χρόνο, ερμηνεύεται ανάλογα με την επικρατούσα στρατηγική κατάσταση, αλλά και το πολιτικό περιβάλλον που επικρατεί.⁸⁰ Ο Michael Handel διαχωρίζει επίσης ανάμεσα σε «*σήματα και θόρυβο*» λέγοντας ότι επειδή ακριβώς το σύστημα λαμβάνει πολλές πληροφορίες και δεν μπορεί να φιλτράρει αμέσως τι πρέπει να κρατήσει και τι όχι, αναγκαστικά πρέπει κάθε πληροφορία να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο και αυτό σημαίνει ότι ο διαχωρισμός γίνεται δυσκολότερος, καθώς το σύστημα γεμίζει με ακόμα περισσότερο θόρυβο.⁸¹ Ο

---

⁷⁴ Abraham Ben-Zvi, (1979), "The study of surprise attacks." Brit. J. International Studies 5 pp.129-149
Printed in Great Britain

⁷⁵ Ibid, pp.129-149

⁷⁶ Davis Kaiser, (April 1994), "Conspiracy or Cock-up? Pearl Harbor revisited", Intelligence and National Security, Vol.9 N.2, p.368

«κανένα έθνος δεν μπορεί να περιμένει να αποφύγει να γίνει θύμα στρατηγικού αιφνιδιασμού».

⁷⁷ Davis Kaiser, (April 1994), "Conspiracy or Cock-up? Pearl Harbor revisited", Intelligence and National Security, Vol.9 N.2, pp.354-372.

⁷⁸ David Kahn, (1991, Winter), "The Intelligence Failure of Pearl Harbor", Foreign Affairs, Vol.70 N.5 p.147.

⁷⁹ Michael Howard, (Jul.1963), Review "Military Intelligence and Surprise Attack: the "lessons" of Pearl Harbor" World Politics, Vol.15 N.4., pp.701,703,705,707,709,711, (Review Work: "Pearl Harbor: Warning and Decision, by Roberta Wohlstetter.)

⁸⁰ Davis Kaiser, (April 1994), "Conspiracy or Cock-up? Pearl Harbor revisited", Intelligence and National Security, Vol.9 N.2, pp.354-372.

⁸¹ Michael Handel, (1984,) 'Intelligence and the problem of strategic surprise', Journal of Strategic Studies, Vol.7 N.3, pp.229 —281

Michael Handel διακρίνει τρία είδη «θόρυβου»: ο θόρυβος που απορρέει από τις προσπάθειες του εχθρού να κρύψει τις προθέσεις του ή να εξαπατήσει το κράτος-στόχο, ο θόρυβος που προέρχεται από το διεθνές περιβάλλον μέσα στο οποίο τα κράτη που είναι σε σύγκρουση υποχρεούνται να κινηθούν και τέλος ο αυτοπαραγόμενος θόρυβος που προέρχεται από τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες των ίδιων των διαμορφωτών πολιτικής και των ληπτών αποφάσεων, και οι οποίες μπορεί να είναι απατηλές ή απλά υπεραισιόδοξες.⁸²

Η Προσέγγιση των Παθολογιών στηρίζεται στην γνωστική ψυχολογία και στο επιχείρημα ότι οι προϋπάρχουσες αντιλήψεις των ατόμων δεν αλλάζουν και άρα τα άτομα τείνουν να επεξεργάζονται κάθε πληροφορία που λαμβάνουν με βάση αυτές τις αντιλήψεις.⁸³ Το αποτέλεσμα είναι οι διαμορφωτές πολιτικής να μην μπορούν να αντιδράσουν γρήγορα κάτω από καταστάσεις αβεβαιότητας και πίεσης και άρα αντιδρούν καθυστερημένα.⁸⁴ Επίσης, οι διαμορφωτές αποφάσεων μπορεί λόγω ρατσιστικής προκατάληψης να επιλέξουν να μην λάβουν υπόψη τους μία προειδοποίηση απλώς και μόνο λόγω ρατσιστικής υποτίμησης του αντιπάλου. Ο ίδιος ο Churchill υποτιμούσε τους Ιάπωνες σε τέτοιο βαθμό που δυσκολευόταν να δεχτεί πως ήταν ικανοί για ένα χτύπημα απέναντι στο Ηνωμένο Βασίλειο και πολύ λιγότερο απέναντι στις Η.Π.Α και για το λόγο αυτό δεν θα πίστευε κανενός είδους προειδοποίηση ακόμα και αν αυτή υπήρχε.⁸⁵ Από την άλλη πλευρά, οι Ιάπωνες θέλανε να προκαλέσουν ένα ψυχολογικό σοκ στους Αμερικανούς μέσω του αιφνιδιασμού⁸⁶ και όπως ο Prange αναφέρει, θέλανε να σταματήσει ο Αμερικανικός λαός να τους υποτιμά και «να πιστέψει ότι οι Ιάπωνες ήταν μία ράτσα μοναδική και ατρόμητη που δεν θα ήταν χρήσιμο να πολεμήσουν.»⁸⁷

Τέλος, όπως ο Erik J.Dahl αναφέρει ένας διαμορφωτής πολιτικής μπορεί να «επιλέξει» να μην ακούσει τις Υπηρεσίες Πληροφοριών του, είτε γιατί δεν πιστεύει σε αυτές, δηλαδή δεν πιστεύει στην χρησιμότητά τους, είτε γιατί δεν εμπιστεύεται το προϊόν που λαμβάνει, δηλαδή δεν θεωρεί την προειδοποίηση για απειλή σοβαρή.⁸⁸

---

⁸²Abraham Ben-Zvi,(1979), *"The study of surprise attacks"*, Brit. J. International Studies 5,pp.129-149

⁸³ Κολιόπουλος Κων/νος.*Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.*(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),84

⁸⁴ Abraham Ben-Zvi,(1979), *"The study of surprise attacks"*, Brit. J. International Studies 5,pp.129-149

⁸⁵ Richard J. Aldrich,(1992), *"Conspiracy or Confusion? Churchill, Roosevelt and Pearl Harbor"*, Intelligence and National Security, Vol.7 N.3, pp.335-346.

⁸⁶ John Mueller,(Winter 1991-1992), *"Pearl Harbor: Military Inconvenience ,Political Disaster"*, International Security, Vol.16 N.3, p.191

⁸⁷Ibid, p.192

⁸⁸ Erik J. Dahl, (2013),*"Why Won't They Listen? Comparing Receptivity Toward Intelligence at Pearl Harbor and Midway"*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.1,pp.68-90

Η Τρίτη Προσέγγιση είναι αυτή της Προειδοποίησης – Αντίληψης Απειλής που αναλύεται από τον Ariel Levite.⁸⁹ Η Προσέγγιση αυτή δεν απορρίπτει την ύπαρξη των παθολογιών, ωστόσο θεωρεί ότι μπορεί να υπάρξει υψηλής ποιότητας προειδοποίηση που να τύχει αποδοχής παρά τις παθολογίες και να παρακάμψει τα εμπόδια που οι τελευταίες δημιουργούν.⁹⁰ Για τον Levite: «η προειδοποίηση ορίζεται ως πληροφόρηση που υποδεικνύει μία έντονη ή δυνητικά έντονη ξένη απειλή.»⁹¹ Ο δείκτης απειλής είναι αυτός που διαχωρίζει την προειδοποίηση από άλλες απειλές και τον αιφνιδιασμό από την έλλειψη ετοιμότητας.⁹² Όπως αναφέρει και ο Mark Jensen: « η προειδοποίηση μοιάζει αλλά δεν είναι το ίδιο με την πρόβλεψη. Περιέχει την έννοια του συναγερμού προς του διαμορφωτές αποφάσεων, προκειμένου να μην αιφνιδιαστούν και να κάνουν την ανάλογη προετοιμασία, αν ο χρόνος το επιτρέπει.»⁹³

Εξάλλου, όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμφωνα με τον Steven Chan η στρατηγική προειδοποίηση αναφέρεται σ' ένα γεγονός μοναδικό που αν λάβει χώρα θα αντιπροσωπεύει αλλαγή στο status quo και από την στιγμή που το γεγονός αυτό θα συμβεί η προειδοποίηση είναι απλώς άχρηστη για τους αποδέκτες της.⁹⁴ Για τον Levite η λάθος αντίληψη που οι διαμορφωτές πολιτικής αναπτύσσουν, μπορεί να τους οδηγήσει στο να απορρίψουν μία προειδοποίηση, αλλά μπορεί και να τους οδηγήσει στο να γίνουν πιο ευαίσθητοι σε μία επικείμενη απειλή κάτι που εξαρτάται και από τον βαθμό οικειότητας που έχουν αναπτύξει με «τις πηγές πληροφόρησης και τις μεθόδους» που αυτές χρησιμοποιούν και οι οποίες ανά περίπτωση μπορεί να είναι βοηθητικές στο να τους κάνουν να πάρουν στα σοβαρά προειδοποιήσεις που κάτω από άλλες συνθήκες θα αγνοούσαν.⁹⁵ Ο Levite θεωρεί πως εσφαλμένα η έλλειψη ετοιμότητας και ο αιφνιδιασμός συγχέονται, κάτι που κάνει δυσδιάκριτη τη διαφορά ανάμεσα στην προειδοποίηση και την απάντηση.⁹⁶ Για τον Levite υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στην προειδοποίηση, την αντίληψη απειλής και την αντίδραση στην εχθρική

---

⁸⁹ Κολιόπουλος Κων/νος. *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*. (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2000), 116

⁹⁰ Ariel Levite, (Sep. 1989), " *Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol.33 N.3, pp.345-349

⁹¹ Κολιόπουλος Κων/νος. *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*. (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2000), 116

⁹² Ariel Levite, (Sep., 1989), " *Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol.33 No.3 pp. 345-349

⁹³ Mark A. Jensen (2012): " *Intelligence Failures: What Are They Really and What Do We Do about Them?*", Intelligence and National Security, Vol.27 N.2, pp.261-282

⁹⁴ Steve Chan, (Mar. 1979), " *The Intelligence of Stupidity: Understanding Failures in Strategic Warning*", The American Political Science Review, Vol.73 N.1, p.171

⁹⁵ Ariel Levite, (Sep., 1989), " *Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol.33 No.3 p.348

⁹⁶ Ariel Levite, (Sep., 1989), " *Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol.33 No.3 pp. 345-349

ενέργεια,⁹⁷ καθώς θεωρεί πως αν υπάρξει υψηλής ποιότητας προειδοποίηση τότε μπορεί να παραχθεί απάντηση.⁹⁸

Ο Richard Betts διαφωνεί με τον διαχωρισμό του Levite ανάμεσα σε προειδοποίηση, αντίληψη απειλής και απάντηση στην εχθρική ενέργεια, θεωρώντας ότι αφενός μεν οι δείκτες απειλής γίνονται ξεκάθαροι μόνο μετά το συμβάν, διαφορετικά τα θύματα του αιφνιδιασμού δεν θα είχαν αγνοήσει «τέλειες» προειδοποιήσεις⁹⁹ και αφετέρου αφού ο αιφνιδιασμός είναι αυτός που κάνει μία επίθεση ακόμα χειρότερη και περισσότερο καταστροφική, επομένως, έχει σημασία κατά πόσον το κράτος – θύμα είχε τις ικανότητες να αποφύγει το χτύπημα.¹⁰⁰ Επιπλέον, ο Betts θεωρεί τον διαχωρισμό ανάμεσα σε αιφνιδιασμό και έλλειψη ετοιμότητας που ο Levite αναλύει άνευ ουσίας.¹⁰¹

Η Προσέγγιση της Προειδοποίησης – Αντίληψης Απειλής όπως αναλύεται από τον Levite έχει τρία σημεία, τα οποία ο ίδιος συνδέει μεταξύ τους. Το πρώτο είναι αυτό της Προειδοποίησης που όπως αναφέρθηκε εάν είναι υψηλής ποιότητας μπορεί να αφυπνίσει τους διαμορφωτές πολιτικής και να οδηγήσει στην Αντίληψη Απειλής εκ μέρους τους και άρα και σε πιθανή απάντηση. Το δεύτερο σημείο είναι αυτό της Αντίληψης Απειλής, η οποία μπορεί να προέλθει από υψηλής ποιότητας προειδοποίηση, αλλά μπορεί να είναι και ανεξάρτητη της προειδοποίησης. Υπάρχει πιθανότητα οι διαμορφωτές αποφάσεων να αναπτύξουν σαφή αντίληψη απειλής χωρίς να διαθέτουν υψηλής ποιότητας προειδοποίηση.¹⁰² Όπως ο Betts ισχυρίζεται πριν την επίθεση στο Περλ Χάρμπορ, τόσο οι Βρετανοί όσο και οι Αμερικανοί καταλάβαιναν ότι η Ιαπωνία θα πήγαινε σε πόλεμο.¹⁰³ Το τελευταίο σημείο είναι αυτό της Αντίδρασης – Απάντησης στην εχθρική ενέργεια. Η απάντηση σχετίζεται με την αντίληψη απειλής στο σημείο που η τελευταία θα παράξει αντίδραση. Ωστόσο, είναι πιθανό οι διαμορφωτές αποφάσεων να έχουν σαφή αντίληψη της απειλής αλλά να μην οδηγηθούν σε Αντίδραση.¹⁰⁴

---

⁹⁷ Κολιόπουλος Κων/νος, *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*. (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2000), 116

⁹⁸ Richard Betts, (Sept. 1989), *"Surprise, Scholasticism and Strategy : A Review of Ariel Levite's Intelligence and Strategic Surprises."* International Studies Quarterly, Vol. 33 N. 3, pp. 329-343

⁹⁹ Ibid, pp. 329-343

¹⁰⁰ Ibid, pp. 329-343

¹⁰¹ Ariel Levite, (Sep., 1989), *"Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol. 33 No. 3 p. 347

¹⁰² Κολιόπουλος Κων/νος, *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*. (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2000), 119

¹⁰³ Ariel Levite, (Sep., 1989), *"Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy"*, International Studies Quarterly, Vol. 33 No. 3 pp. 345-349

¹⁰⁴ Κολιόπουλος Κων/νος, *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*. (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2000), 123

Έχοντας αναφερθεί στις Προσεγγίσεις των Υπηρεσιών Πληροφοριών στην συνέχεια η εργασία θα αναφερθεί σε κάποιες από τις Παθολογίες τους και τις Πηγές αποτυχίας τους.

2.2. ΠΑΘΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.

Η πρώτη από τις Παθολογίες είναι η Πολιτικοποίηση της Πληροφόρησης όπου σύμφωνα με τον Joseph Uri-Bar είναι: «η χειραγώγηση της Πληροφόρησης (*intelligence*), ώστε να αντανakλά τις πολιτικές προτιμήσεις». ¹⁰⁵ Πρόκειται για κάθε εξωτερική επέμβαση στα στοιχεία της Πληροφόρησης, στα στάδια της συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης, που όμως θα έπρεπε να παραμένουν αντικειμενικά και ανεξάρτητα από πολιτική επιρροή. ¹⁰⁶ Όπως ο Joseph Uri-Bar αναφέρει: «Εξωτερική επέμβαση θεωρείται η πολιτικοποίηση που εφαρμόζεται όχι μόνο από πολιτικούς αλλά και από άλλους καταναλωτές του προϊόντος της Πληροφόρησης». ¹⁰⁷

Όπως έχει αναφερθεί η Πληροφόρηση θα έπρεπε να υπηρετεί την πολιτική, προμηθεύοντας τους διαμορφωτές αποφάσεων με την απαραίτητη πληροφορία και ανάλυση προκειμένου να τους βοηθήσει στην κρίση και την απόφασή τους. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Robert Jervis: « η πολιτική συχνά οδηγεί την Πληροφόρηση (*intelligence*), πολύ περισσότερο απ' όσο η Πληροφόρηση οδηγεί την πολιτική». ¹⁰⁸ Η Πολιτικοποίηση διαχωρίζεται σε «μαλακή πολιτικοποίηση» και σε «σκληρή πολιτικοποίηση», όπου η «μαλακή πολιτικοποίηση» αφορά στη προσπάθεια αλλαγής των εκτιμήσεων, μέσω της αλλαγής των κανόνων βάση των οποίων λαμβάνονται οι αποφάσεις και της αλλαγής του θεσμικού πλαισίου, εντός του οποίου διεξάγονται οι συζητήσεις και κινούνται οι αναλύσεις. ¹⁰⁹

Η «σκληρή πολιτικοποίηση» αφορά σε προσπάθειες ώστε οι αναλυτές να εξαναγκαστούν να προσαρμόσουν τις αναλύσεις τους και τις εκτιμήσεις τους, με τέτοιο

---

¹⁰⁵ Joseph Uri-Bar,(2013), “*The Politicization of Intelligence: A comparative Study*”, International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol.26 N.2,p.347

¹⁰⁶ Ibid,p.347

¹⁰⁷ Ibid,p.348

¹⁰⁸ Joseph Uri-Bar, Jack S. Levy,(2009), “*Conscious Action and Intelligence Failure*” Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.470

¹⁰⁹ Glen Hastedt,(2013), “*The Politics of Intelligence and the Politicization of Intelligence: the American Experience*», Intelligence and National Security, Vol.28 N.1,p.10

τρόπο ακόμα και παρακάμπτοντας τους κανόνες, προκειμένου να οδηγηθούν σε συγκεκριμένο συμπέρασμα.¹¹⁰

Το σύνδρομο «*intelligence-to-please*», είναι μία μορφή πολιτικοποίησης, στην οποία κυριαρχεί η τάση, οι εκτιμήσεις των αναλυτών να στηρίζουν τις πολιτικές προτιμήσεις, κάποιες φορές και μέσα από πίεση που ασκείται στους αναλυτές, προκειμένου να προσαρμόσουν τις εκτιμήσεις τους, ώστε να στηριχτούν υπάρχουσες πολιτικές, παρά το γεγονός ότι οι πληροφορίες, μπορεί να δείχνουν πως οι συγκεκριμένες πολιτικές είναι αποτυχημένες.¹¹¹

Μια ακόμα Παθολογία σχετίζεται με την ψυχολογία των ατόμων, καθώς η ανθρώπινη φύση είναι ένας παράγοντας αποτυχίας από την στιγμή που επεμβαίνει στην αναλυτική διαδικασία.¹¹² Ο αιφνιδιασμός είναι ένα ψυχολογικό φαινόμενο που συνδέεται με την ανθρώπινη φύση. Από την στιγμή που τα γεγονότα χρειάζονται ερμηνεία και η ανθρώπινη επέμβαση γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας Πληροφόρησης, αυτό σημαίνει ότι οι αναλυτές τείνουν να ερμηνεύουν την εισερχόμενη πληροφορία, με βάση τις δικές τους προϋπάρχουσες εικόνες, ακόμα και καταπνίγοντας τα μηνύματα που δεν ταιριάζουν με αυτές.¹¹³ Η ψυχολογία των ατόμων χωρίζεται στις «*προκαταλήψεις με κίνητρα*» και στις «*προκαταλήψεις χωρίς κίνητρα*».¹¹⁴ Στην πρώτη περίπτωση, τα άτομα επηρεάζονται από τα συναισθήματά τους και τα ενδιαφέροντά τους και έτσι οδηγούνται σε ερμηνείες που ανταποκρίνονται στις δικές τους πολιτικές προτιμήσεις και τις συναισθηματικές τους ανάγκες. Σε αυτή την περίπτωση, τα άτομα υποκινούνται από μία εσωτερική ανάγκη για προώθηση των δικών τους ενδιαφερόντων, και έτσι καταλήγουν να βλέπουν αυτό που χρειάζονται.¹¹⁵ Στην περίπτωση των «*προκαταλήψεων με κίνητρα*», μπορεί να υπάρχει συνειδητή αλλοίωση των δεδομένων καθώς τα άτομα κατανοούν την κατάσταση ακριβώς, αλλά προσπαθούν να επηρεάσουν την κρίση των άλλων προκειμένου να τους οδηγήσουν σε κρίσεις και αντιλήψεις που εξυπηρετούν τις δικές τους προτιμήσεις.¹¹⁶ Στην δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση των «*προκαταλήψεων χωρίς κίνητρα*», τα άτομα επηρεάζονται υποσυνείδητα στην κρίση τους, από τον προσωπικό τους αξιακό κώδικα και από το τι πιστεύουν και τελικά δείχνουν περισσότερη εμπιστοσύνη στις ικανότητες

---

¹¹⁰ Ibid,p.10

¹¹¹ James J. Wirtz, *The Tet Offensive, Intelligence Failure in War*,(Cornell University Press, Ithaca and London,1991),8

¹¹² Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), "*Conscious Action and Intelligence Failure*" Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.464

¹¹³ Avi Shlaim,(Apr.1976), "*Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War*", World Politics, Vol.28 N.3,p.357

¹¹⁴ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), "*Conscious Action and Intelligence Failure*" Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.465

¹¹⁵ Ibid,p.465

¹¹⁶ Ibid,p.465

και την κρίση τους παρά στα γεγονότα, με αποτέλεσμα να τα ερμηνεύουν με τον τρόπο που θέλουν και να καταλήγουν σε συμπεράσματα με βάση αυτά που πιστεύουν και με βάση αυτά που περιμένουν να δουν. Ερμηνεύουν δηλαδή, τα γεγονότα όχι με βάση αυτό που βλέπουν αλλά με βάση αυτό που περιμένουν να δουν.¹¹⁷ Η Roberta Wohlstetter στην μελέτη της για το Περλ Χάρμπορ, πιστεύει πως οι Αμερικανοί αξιωματούχοι και οι διαμορφωτές πολιτικής, αρνούσαν να δουν τις πολεμικές προετοιμασίες της Ιαπωνίας, ακριβώς γιατί η αντίληψή τους, η προκατάληψή τους, ήταν ότι η Ιαπωνία σε πιθανό πόλεμο δεν μπορούσε να νικήσει τις Η.Π.Α. Αλλά, και όσοι αναγνώρισαν την απειλή δεν φαντάστηκαν μία επίθεση στο Περλ Χάρμπορ.¹¹⁸ Ο James Wirtz ερμηνεύει την «έλλειψη φαντασίας» ως έλλειψη προθυμίας να εφαρμοστούν πολιτικές που κοστίζουν σε περίοδο ειρήνης, για την αντιμετώπιση απειλών που τις φαντάζεσαι αλλά είναι δύσκολα υλοποιήσιμες.¹¹⁹

Ο ευσεβής πόθος(wishful thinking),είναι η ψυχολογική κατάσταση στην οποία οι αναλυτές προτιμώντας μία συγκεκριμένη πολιτική, τείνουν να την βλέπουν σαν την μόνη επιτυχημένη επιλογή και έχοντας τόσο πολύ πιστέψει σε αυτή, τείνουν να υπερβάλλουν για την επιτυχία της, ερμηνεύοντας κάθε πληροφορία που λαμβάνουν ως ενισχυτική της προτίμησής τους.¹²⁰ Ο ευσεβής πόθος δημιουργείται σε καταστάσεις μεγάλης αβεβαιότητας όπου οι αναλυτές τείνουν να προβλέπουν το γεγονός που επιθυμούν να συμβεί. Όσο πιο επιθυμητό είναι το προτιμώμενο αποτέλεσμα τόσο πιο μεγάλη είναι η παρερμηνεία των ασαφών σημάτων και πληροφοριών.¹²¹

Οι αναλυτές και οι διαμορφωτές πολιτικής είναι μέλη μικρών ομάδων εντός των οποίων λαμβάνουν χώρα οι αναλύσεις και διαμορφώνονται οι αποφάσεις. Η δυναμική που αναπτύσσεται μέσα σε αυτές τις ομάδες μπορεί να διογκώσει τις παθολογίες που σχετίζονται με την ατομική κρίση.¹²² Η δυναμική των μικρών ομάδων κάνει τα άτομα να θέλουν να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των συναδέλφων τους και εντείνει την ανάγκη για συμφωνία, κάνοντας τα μέλη της ομάδας να παραβλέπουν τον κίνδυνο και να οδηγούνται σε μία άποψη πιο αισιόδοξη από αυτή που θα είχαν αν κινούνταν απομονωμένα. Τα άτομα νιώθουν μεγαλύτερη σιγουριά όταν μοιράζονται τους κανόνες και τις εκτιμήσεις μίας ομάδας και ακόμα και αν η προσωπική τους άποψη είναι πολύ

---

¹¹⁷ Ibid,p.465

¹¹⁸ Ibid,pp.465-466

¹¹⁹ Ibid,p.466

¹²⁰ Ibid,p.466

¹²¹ Avi Shlaim,(Apr.1979), "*Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War*", World Politics, Vol.28 N.3,p.359

¹²² Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), "*Conscious Action and Intelligence Failure*" Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.467

διαφορετική των υπολοίπων, προτιμούν να μην απομονώνονται.¹²³ Η δυναμική για συμφωνία που αναπτύσσεται ανάμεσα στα μέλη της ίδιας ομάδας, μπορεί να εξαπλωθεί και στα μέλη διαφορετικών ομάδων, όπως συνέβη την περίοδο πριν τον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ ανάμεσα στις Ισραηλινές και τις Αμερικανικές Υπηρεσίες.¹²⁴

Η δυναμική που δημιουργείται μέσα στις μικρές ομάδες μας οδηγεί σε αυτό που ο Irving Janis ονόμασε «ομαδοποιημένη σκέψη» (group thinking).¹²⁵ Σύμφωνα με το μοντέλο του Janis τα μέλη των πολύ συνεκτικών ομάδων διακατέχονται από την ψευδαίσθηση της έλλειψης τρωτότητας, της ομοφωνίας και της ηθικής ανωτερότητας.¹²⁶ Όπως ο ίδιος ο Janis επισημαίνει : «*οι προσπάθειες των μελών για ομοφωνία υπερκαλύπτουν τα κίνητρά τους για ρεαλιστική εκτίμηση εναλλακτικών τρόπων δράσης.*»¹²⁷ Επιπλέον, το μοντέλο της «ομαδοποιημένης σκέψης», οδηγεί τα μέλη της ομάδας να πιστεύουν τόσο πολύ στον σκοπό της ομάδας, αποκλείοντας οποιαδήποτε αντίθετη άποψη και ενισχύοντας την συνεκτικότητά της σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι αποφάσεις να μην βγαίνουν εκτός ομάδας και να μην ζητούνται πληροφορίες εκτός ομάδας.¹²⁸ Το αποτέλεσμα είναι να μην υπάρχουν σχέδια επείγουσας παρέμβασης σε περίπτωση αποτυχίας, ο αριθμός των εναλλακτικών σχεδίων να είναι περιορισμένος, να μην επανεξετάζονται οι πιθανοί κίνδυνοι που απορρέουν από το σχέδιο της ομάδας και να μην λαμβάνονται υπόψη πιθανά οφέλη εναλλακτικών σχεδίων, αφού τα μέλη της ομάδας δεν σκέπτονται σοβαρά το ενδεχόμενο αποτυχίας της πολιτικής τους.¹²⁹ Το μοντέλο του Janis παρουσιάζει σε υπερβολικό βαθμό τις παθολογίες που παρουσιάζουν και οι μικρές ομάδες σχετικά με την ατομική κρίση και την λήψη αποφάσεων.¹³⁰

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών είναι όπως αναφέρθηκε οργανισμοί και ως τέτοιοι παρουσιάζουν και θεσμικές παθολογίες. Η Οργανική συμπεριφορά (organizational behavior) είναι μία παθολογία που σχετίζεται με την τάση των υπηρεσιών να μην ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους.¹³¹ Η Roberta Wohlstetter αναφέρεται στο γεγονός ότι αν οι Υπηρεσίες Πληροφοριών του Στρατού και του Ναυτικού των Η.Π.Α είχαν συνεργαστεί την περίοδο πριν την επίθεση στο Περλ Χάρμπορ, τότε

---

¹²³ Avi Shlaim, (Apr.1979), *“Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War”*, World Politics, Vol.28 N.3,p.360

¹²⁴ Ibid,,p.360

¹²⁵ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), *“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.467

¹²⁶ Ibid,p.468

¹²⁷ Κολιόπουλος Κων/νος. *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.* (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),86

¹²⁸ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), *“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.468

¹²⁹ Ibid,p.468

¹³⁰ Ibid,p.468

¹³¹ Ibid,p.468

ενδεχομένως η ανταλλαγή πληροφοριών να τους είχε επιτρέψει να καταλάβουν τι ετοίμαζε η Ιαπωνία.¹³² Ακόμα και στην περίπτωση του πολέμου του Γιόμ Κιππούρ, ένας από τους λόγους της αποτυχίας ήταν και το γεγονός ότι προειδοποιήσεις που προέρχονταν από την Mossad ως ένα βαθμό αγνοήθηκαν και δεν αξιοποιήθηκαν όσο έπρεπε διότι, δεν τους δόθηκε η απαιτούμενη προσοχή, εξαιτίας του γεγονότος ότι η στρατιωτική υπηρεσία (AMAN) κατείχε προεξάρχουσα θέση ανάμεσα στις Ισραηλινές Υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα, το πρόβλημα αναγνωρίστηκε μετά τον πόλεμο και οδήγησε στην αναδιοργάνωση των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών.¹³³

Εντός των γραφειοκρατικών οργανισμών οι θεσμικοί παράγοντες μπορούν να ενισχύσουν τις παθολογίες που σχετίζονται με την ανθρώπινη φύση και ψυχολογία και να αυξήσουν την «ροπή για λάθος».¹³⁴ Επιπλέον, αν εντός της Υπηρεσίας κυριαρχεί μία πολύ ισχυρή ομάδα διαμορφωτών αποφάσεων, τότε η Υπηρεσία θα αιχμαλωτιστεί μέσα στις προκαταλήψεις και τα δόγματα που θα πρεσβεύει η συγκεκριμένη ομάδα.¹³⁵ Δηλαδή, αντί τα δόγματα και οι προκαταλήψεις να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα και κάθε νέα πληροφορία να αξιολογείται εκ νέου, η Υπηρεσία που κυριαρχείται από μία ισχυρή ομάδα, ψάχνει για τις αποδείξεις εκείνες που θα ενισχύσουν την υπάρχουσα πολιτική.¹³⁶ Η αποτυχία τον Οκτώβριο του 1973 αντανάκλα τις καταστροφικές συνέπειες της ύπαρξης μίας κυρίαρχης πολιτικής ομάδας, καθώς το ανώτατο όργανο που λάμβανε όλες τις σημαντικές αποφάσεις εθνικής ασφάλειας, ήταν ένα ad hoc forum γνωστό με την ονομασία « Golda's Kitchen Cabinet », το οποίο απαρτιζόταν από ένα μικρό αριθμό ισχυρών κομματικών υπουργών και στο οποίο αναφέρονταν απευθείας οι αρχηγοί των Υπηρεσιών Πληροφοριών.¹³⁷

Η «στεγανοποίηση»(compartmentalization) είναι μία παθολογία που «*ορίζεται ως περιορισμός της πρόσβασης σε δεδομένα*».¹³⁸ Στην περίπτωση αυτή η πληροφορία διαχέεται για λόγους ασφαλείας μόνο προς εκείνους που θεωρείται ότι πρέπει να ξέρουν, αλλά η ίδια η δομή των Υπηρεσιών ως οργανισμών εμποδίζει την ροή των πληροφοριών και αυτό σημαίνει ότι ένα σημαντικό δεδομένο μπορεί να μην φτάσει σε αυτούς που το χρειάζονται.¹³⁹

---

¹³² Ibid,p.468

¹³³ Ibid.,p.469

¹³⁴ Avi Shlaim,(Apr.1979), "Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War", World Politics, Vol.28 N.3,p.365

¹³⁵ Ibid,p.366

¹³⁶ Ibid,p.366

¹³⁷ Ibid,p.366

¹³⁸ Κολιόπουλος Κων/νος,Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),103

¹³⁹ Ibid, p.103

Εκτός από τις παθολογίες που μπορούν να οδηγήσουν σε αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών υπάρχουν και άλλες πηγές αποτυχίας. Η πρώτη πηγή αποτυχίας είναι η έλλειψη αρκετής πληροφορίας, που αν είχε συλλεχθεί εκ των προτέρων θα είχε αποφευχθεί ο αιφνιδιασμός. Όμως η μελέτη της Roberta Wohlstetter έδειξε ότι τελικά τις περισσότερες φορές υπάρχει υπερπληθώρα πληροφοριών που απλά δεν κατάφερε να αξιοποιηθεί.¹⁴⁰ Σύμφωνα με την Wohlstetter δεν είναι η έλλειψη πληροφόρησης η πηγή της αποτυχίας αλλά ο «θόρυβος» δηλαδή όπως η ίδια τον ορίζει : «ανταγωνιστικά ή αντιφατικά σήματα κάθε είδους πληροφορίες που είναι άχρηστες για την πρόβλεψη της συγκεκριμένης καταστροφής.»¹⁴¹ Έτσι, ο «θόρυβος» καλύπτει τα «σήματα» που αποτελούν ενδείξεις απειλής για συγκεκριμένους κινδύνους, τα οποία γίνονται αντιληπτά μόνο εκ των υστέρων, δηλαδή αφού έχει συμβεί το αιφνιδιαστικό γεγονός.¹⁴²

Μία ακόμη πηγή αποτυχίας είναι η στρατηγική παραπλάνηση (strategic deception) που σύμφωνα με τον Barton Whaley επιδεινώνει το πρόβλημα του «θορύβου» καθώς μέσα στα άσχετα σήματα βρίσκονται και αυτά που το κράτος – θύτης επίτηδες στέλνει προκειμένου να μπερδέψει και να παραπλανήσει το κράτος-θύμα.¹⁴³ Στόχος της στρατηγικής εξαπάτησης είναι να παραπλανηθούν οι υπηρεσίες πληροφοριών του κράτους – στόχου και οι διαμορφωτές αποφάσεων του.¹⁴⁴

Τέλος, το σύνδρομο του ψεύτικου συναγερμού (the cry – wolf syndrome), είναι μία ακόμα πηγή αποτυχίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Οι επαναλαμβανόμενες προειδοποιήσεις και οι συνεχείς λάθος συναγερμοί, έχουν ως στόχο την διάβρωση της ετοιμότητας των Υπηρεσιών Πληροφοριών του κράτους-στόχου.¹⁴⁵ Το σύνδρομο του ψεύτικου συναγερμού δοκιμάζει την ετοιμότητα, την δεκτικότητα και την αποτελεσματικότητα των Υπηρεσιών Πληροφοριών, καθώς το σύστημα δίνει σωστές ενδείξεις απειλής που όμως τις περισσότερες φορές δεν ακολουθούνται αμέσως από κάποιο πραγματικό περιστατικό.¹⁴⁶ Αυτό, έχει ως συνέπεια αφενός μεν το σύστημα να εξαντλείται λόγω των υψηλών δαπανών για άμυνα, παρά το γεγονός ότι κάποιοι από

---

¹⁴⁰ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), *“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.463

¹⁴¹ Κολιόπουλος Κων/νος, *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.* (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),93

¹⁴² Ibid,p. 93

¹⁴³ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), *“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.464

¹⁴⁴ Michael Russell RIP, Joseph F. Fontanella,(1991), *“A Window on the Arab-Israeli “Yom Kippur” War of the October 1973: Military Photo-Reconnaissance from High Altitude and Space”*, Intelligence and National Security, Vol.6 N.1, p.34

¹⁴⁵ Avi Shlaim,(Apr.1979), *“Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War”*, World Politics, Vol.28 N.3,p.356

¹⁴⁶ Richard K. Betts,(Winter,2007/2008), *“Two Faces of Intelligence Failure: September 11 and Iraq’s WMD”*, Political Science Quarterly, Vol.122 N.4,p.589

τους συνεχείς λάθος συναγερμούς, μπορεί να αποδώσουν πραγματικό περιστατικό και αφετέρου μακροπρόθεσμα οι Υπηρεσίες, χάνουν όντως την αποτελεσματικότητα και την δεκτικότητα τους σε μελλοντικές ενδείξεις απειλής¹⁴⁷.

Έχοντας αναφερθεί τόσο στις Παθολογίες των Υπηρεσιών Πληροφοριών όσο και σε κάποιες από τις πηγές αποτυχίας τους τα επόμενα τρία κεφάλαια της εργασίας θα αφιερωθούν στην ανάλυση των περιπτώσιολογικών μελετών (case studies) του Περλ Χάρμπορ, του Πολέμου του Γιόμ Κιππούρ και της 11^{ης} Σεπτεμβρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 3ο

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ

3.1 ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ¹⁴⁸

Ξεκινώντας στις 7:55 το πρωί της Κυριακής 7 Δεκεμβρίου 1941, τριακόσια πενήντα τρία Ιαπωνικά αεροσκάφη, επιτέθηκαν και βομβάρδισαν τον Αμερικανικό Στόλο του Ειρηνικού που ήταν αγκυροβολημένος στο Πέρλ Χάρμπορ. Η επίθεση της αεροπορίας του Αυτοκρατορικού Ναυτικού εξαπολύθηκε σε δύο κύματα και διήρκησε λιγότερο από δύο ώρες. Στο διάστημα αυτό οι Η.Π.Α. υπέστησαν μία μεγάλη ήττα καθώς, δύο χιλιάδες τετρακόσιοι τρεις Αμερικανοί σκοτώθηκαν, εκ των οποίων οι χίλιοι εφτακόσιοι εβδομήντα επτά ενταφιάστηκαν μέσα στο θωρηκτό «Αριζόνα», χίλιοι εκατόν εβδομήντα οχτώ τραυματίστηκαν, οχτώ πλοία μάχης βυθίστηκαν ή υπέστησαν σοβαρές ζημιές και εκατόν εξήντα πέντε αεροσκάφη καταστράφηκαν, αφού τα Ιαπωνικά αεροσκάφη χτύπησαν και τα αεροδρόμια που βρίσκονταν κοντά στο λιμάνι. Τα αεροπλανοφόρα «Λέξινγκτον», «Σαρατόγα» και «Εντερπράιζ» γλύτωσαν καθώς την ώρα της επίθεσης δεν βρίσκονταν στο λιμάνι. Από την πλευρά των Ιαπώνων οι απώλειες ήταν κατά πολύ μικρότερες καθώς είκοσι εννέα αεροπλάνα καταστράφηκαν, ένα μεγάλο υποβρύχιο βυθίστηκε, πέντε μικρά υποβρύχια χάθηκαν, (ανάμεσά τους και αυτό που βύθισε το θωρηκτό «Γιάρντ» στην είσοδο του λιμανιού, μια ώρα πριν την εκδήλωση της κύριας επίθεσης), και εκατόν ογδόντα πέντε Ιάπωνες σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν.

Στις 16 Δεκεμβρίου 1941, ο Ναύαρχος Kimmel και ο Στρατηγός Short, που ήταν υπεύθυνοι για την άμυνα του Πέρλ Χάρμπορ, απαλλάχθηκαν των καθηκόντων τους και

---

¹⁴⁷Ibid,p.589

¹⁴⁸ Fred L.Borch,(Jul.2003), “Comparing Pearl Harbor and 9/11: Intelligence Failure? American Unpreparedness? Military Responsibility?”, The Journal of Military History, Vol.67 N.3, pp.346-347.

στις αρχές του 1942 συνταξιοδοτήθηκαν. Το 1946 η Κοινή Επιτροπή του Κογκρέσου μετά από εξάμηνες έρευνες που διεξήγαγε για την διερεύνηση των αιτιών της καταστροφής του Πέρλ Χάρμπορ, απεφάνθη ότι: « η καταστροφή στο Πέρλ Χάρμπορ ήταν αποτυχία ...του Στρατού και του Ναυτικού να εισαγάγουν μέτρα σχεδιασμένα για να αποκρούσουν οποιαδήποτε εχθρική δύναμη πλησίαζε, να επιτύχουν ένα επίπεδο ετοιμότητας ανάλογης με την πραγματικότητα του πολέμου που ήταν βέβαιη και να μεταχειριστούν κάθε δυνατότητα στην διοίκησή τους για την απώθηση των Ιαπώνων.»

3.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

3.2.1. ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ ΚΑΙ ΜΑΧΑΝΙΣΜΟΣ

Η επίθεση των Ιαπώνων στο Πέρλ Χάρμπορ είναι ένα γεγονός που ακολουθεί τις βασικές αρχές του Alfred Thayer Mahan, καθώς το βιβλίο του: «*The Influence of the Sea Power Upon History*», αποτέλεσε για χρόνια εγχειρίδιο διδασκαλίας όλων των επιπέδων κάθε Στρατιωτικής και Ναυτικής Σχολής της Ιαπωνίας.¹⁴⁹ Για τους Ronald Spector και Ronald Carpenter ο Ναύαρχος Yamamoto και το ναυτικό προσωπικό που σχεδίασε και εκτέλεσε την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ, υπήρξαν οπαδοί του Mahan,¹⁵⁰ που επηρεάστηκαν από το μήνυμά του και το μετέτρεψαν σε δόγμα, γιατί ταίριαζε με την παράδοση των Ιαπώνων στις αιφνιδιαστικές επιθέσεις, αρχής γενομένης από την επίθεση στο Πορτ Άρθουρ, εναντίον του ρωσικού Στόλου κατά την διάρκεια του ρωσοϊαπωνικού πολέμου (1904-1905),που αποτέλεσε τον προάγγελο του Πέρλ Χάρμπορ.¹⁵¹

Ο Mahan έγραψε το βιβλίο του για τις Βρετανικές Νήσους, ωστόσο θα μπορούσε να το έχει γράψει άνετα και για το Ιαπωνικό έθνος, καθώς οι Ιάπωνες μοιράζονταν κάποιες βασικές πηγές της θαλάσσιας ισχύος με τους Βρετανούς,¹⁵² κάτι που φάνηκε στην μάχη της Τσουσίμα το 1905, όπου ο Ιαπωνικός στόλος κατέστρεψε τον Ρωσικό σε μία αποφασιστική μάχη «σύμφωνα με τις καλύτερες Βρετανικές παραδόσεις», όπως και ο Captain William C.Pakenham παραδέχτηκε.¹⁵³ Ο αντίκτυπος από την μάχη της Τσουσίμα το 1905 και οι αφηγήσεις του Mahan αποτέλεσαν τον οδηγό για όσους σχεδίασαν το Πέρλ Χάρμπορ.¹⁵⁴

---

¹⁴⁹ Ronald H. Carpenter,(1986), “Admiral Mahan “narrative fidelity” and the Japanese attack on Pearl Harbor”, Quarterly Journal of Speech, Vol.27 N.3, p.290.

¹⁵⁰ Ibid, p.290-291.

¹⁵¹ Ibid, p.292.

¹⁵² Ibid, p.292.

¹⁵³ Ibid, p.292.

¹⁵⁴ Ibid, p.293..

Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο, ότι η επίθεση των Βρετανών στον Τάραντα ενέπνευσε και επηρέασε τα επιχειρησιακά σχέδια των Ιαπώνων για την επίθεση στο Περλ Χάρμπορ.¹⁵⁵ Την νύχτα της 11^{ης} Νοεμβρίου 1940, το αεροπλανοφόρο «HMS Illustrious», βρίσκεται λίγα μίλια έξω από το λιμάνι του Τάραντα στην Ιταλία, μεταφέρει βομβαρδιστικά με τορπίλες τα οποία απογειώνονται και εξαπολύουν επίθεση εναντίον του Ιταλικού στόλου που ελλιμενίζεται στην βάση του Τάραντα. Τα μισά πλοία βυθίζονται και εξασφαλίζεται η Βρετανική κυριαρχία στην Μεσόγειο.¹⁵⁶ Από τα είκοσι ένα αεροπλάνα που απογειώθηκαν τα έντεκα έφεραν μαγνητικές τορπίλες, κάτι που χαρακτηρίστηκε ως το βρετανικό «μυστικό όπλο», καθώς είχαν την ικανότητα πλευστότητας και έκρηξης κάτω από τα πλοία μέσα στο νερό.¹⁵⁷

Ο Mahan αναφέρεται σε δύο εκφράσεις που για τους Ιάπωνες έγιναν ορόσημο, την «θαλάσσια ισχύ» και τον «στόλο σε ύπαρξη» («fleet in being»).¹⁵⁸ Ο Στόλος σε ύπαρξη δεν είναι παρά η συγκεντρωμένη δύναμη των πολεμικών πλοίων που μπορεί να εξασφαλίσει την επιτυχία και αναφέρεται κυρίως στα πλοία μάχης.¹⁵⁹ Επιπλέον, στο βιβλίο του: «*The Lessons of the War with Spain*», ο Mahan αναφέρεται στον χρονικό ορίζοντα των «έξι μηνών», υπό την έννοια ότι εντός αυτού του χρονικού διαστήματος, «το Αμερικανικό Ναυτικό δεν προλαβαίνει να αντικαταστήσει, ένα κατεστραμμένο ή ανίκανο επιχειρησιακά πλοίο μάχης, καθώς δεν έχει έτοιμα νηολογημένα πλοία.»¹⁶⁰ Για τους Ιάπωνες αναγνώστες των βιβλίων του Mahan οι «έξι μήνες» θα αποτελέσουν το περιοριστικό πλαίσιο αναφοράς που θα καθορίζει τις αποφάσεις σχετικά με τον Αμερικανικό «στόλο σε ύπαρξη».¹⁶¹ Αντανακλώντας την πίστη του στον Μαχανισμό, ο Yamamoto σχεδιάζει την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ στοχεύοντας στα πλοία μάχης, ενώ η επιρροή από την Βρετανική επιτυχία στον Τάραντα, απηχείται στην προσπάθεια εξέλιξης των τορπίλων προκειμένου να μπορούν να πλέουν στα ρηχά νερά του Πέρλ Χάρμπορ.¹⁶² Οι αντικειμενικοί σκοποί του Yamamoto είναι να προστατέψει τις νότιες οδούς προς το πετρέλαιο και τις πρώτες ύλες και να εξασφαλίσει τους θαλάσσιους δρόμους από τους οποίους οι πρώτες ύλες φτάνουν πίσω στην Ιαπωνία¹⁶³. Και για να το πετύχει χρειάζεται στ' αλήθεια έξι μήνες με τον Αμερικανικό Στόλο Επιχειρησιακά

---

¹⁵⁵ Ibid, p.298.

¹⁵⁶ Bruce-Briggs B.(1992), "Another Ride on Tricycle", Intelligence and National Security, Vol.7 N.2, p.87.

¹⁵⁷ Ibid, p.88.

¹⁵⁸ Ronald H. Carpenter, (1986), "Admiral Mahan "narrative fidelity" and the Japanese attack on Pearl Harbor", Quarterly Journal of Speech, Vol.27 N.3, p.293.

¹⁵⁹ Ibid, p.293

¹⁶⁰ Ibid, p.294.

¹⁶¹ Ibid, p.295.

¹⁶² Ibid, p.296.

¹⁶³ Ibid, p.298.

ανίκανο. Αυτός είναι ο κύριος λόγος που ο πρωταρχικός στόχος των Ιαπώνων ήταν ο Αμερικανικός «στόλος σε ύπαρξη» στο Πέρλ Χάρμπορ.¹⁶⁴

Παρά το γεγονός ότι ένα δεύτερο χτύπημα στις δεξαμενές καυσίμου και τα ναυπηγεία του Αμερικανικού Στόλου, τα οποία δεν υπέστησαν ουσιαστικές ζημιές κατά την αρχική επίθεση, θα είχε ολοκληρώσει την καταστροφή καθιστώντας τον Αμερικανικό Στόλο ανίκανο επιχειρησιακά για πολύ παραπάνω από έξι μήνες, ο Ναύαρχος Nagumo δεν επέτρεψε δεύτερο χτύπημα, αφού με βάση το ακολουθούμενο δόγμα ο στόχος των έξι μηνών είχε επιτευχθεί, με την καταστροφή των πλοίων μάχης, της «κορωνίδας του στόλου σε ύπαρξη»¹⁶⁵ Επί της ουσίας, το Πέρλ Χάρμπορ υπηρέτησε θαυμάσια την Ιαπωνική στρατηγική όπως σχεδιάστηκε από τους εμπνευστές της, καθώς μέσα στους επόμενους έξι μήνες το Ιαπωνικό Αυτοκρατορικό Ναυτικό επεκράτησε στον Ειρηνικό.¹⁶⁶

3.2.2. ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ

Η Ιαπωνική επίθεση στην Αμερικανική στρατιωτική βάση του Πέρλ Χάρμπορ στις 7 Δεκεμβρίου του 1941, άλλαξε για πάντα την αντίληψη των Η.Π.Α για τον κόσμο. Πριν την επίθεση η κυρίαρχη αίσθηση ήταν ότι η χώρα έπρεπε να διατηρήσει ένα χαμηλό προφίλ στις διεθνείς της σχέσεις, εστιάζοντας κυρίως στο εσωτερικό της. Η επίθεση οδήγησε την Αμερική στο να εγκαταλείψει οριστικά τον απομονωτισμό της και να εξελιχθεί σε κυρίαρχη παγκόσμια δύναμη μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.¹⁶⁷ Η αυξανόμενη ανάμειξη των Η.Π.Α στις διεθνείς υποθέσεις ως απόρροια της επίθεσης στο Πέρλ Χάρμπορ, προκάλεσε από πολύ νωρίς κριτική που εστίασε στις πολιτικές που η Αμερική ακολούθησε πριν την επίθεση.¹⁶⁸ Οι κριτικές θεωρούσαν ότι ο Πρόεδρος Franklin Delano Roosevelt, ακολούθησε πολιτικές που είχαν στόχο να οδηγήσουν την Ιαπωνία να επιτεθεί, προκειμένου να αναμειχθούν οι Η.Π.Α. στον πόλεμο με την Γερμανία. Η θεωρία έγινε γνωστή με τον όρο «πίσω πόρτα στον πόλεμο» (*back door to war*) και φαίνεται να επινοήθηκε τρεις μήνες πριν την επίθεση, από τον πρώην Πρόεδρο Herbert Hoover.¹⁶⁹ Ξεκινώντας από αυτή την θεωρία φονξιοναλιστές και ιντερναλιστές χρησιμοποιούν το επιχείρημα με την διαφορά πως οι μεν πρώτοι δεν πιστεύουν πως ο Πρόεδρος Roosevelt είχε εκ των προτέρων γνώση

---

¹⁶⁴ Ibid, p.299.

¹⁶⁵ Ibid, p.300.

¹⁶⁶ Ibid, p.301.

¹⁶⁷ John C. Zimmerman,(2002), "Pearl Harbor Revisionism: Robert Stinnett's Day of Deceit", Intelligence and National Security, Vol. 17 N.2, p.127.

¹⁶⁸ Ibid, p.127

¹⁶⁹ Ibid, p.127

σχετικά με την επίθεση, ενώ οι μεν δεύτεροι θεωρούν πως το Πέρλ Χάρμπορ «στήθηκε για επίθεση». ¹⁷⁰

Οι ερμηνείες των ρεβιζιονιστών θεωρούν ότι οι αιφνιδιαστικές επιθέσεις δεν είναι παρά αντίδραση του επιτιθέμενου σε μία σειρά ενεργειών του «κράτους – θύματος» που στοχεύουν στο να προκαλέσουν την αιφνιδιαστική επίθεση. ¹⁷¹ Με άλλα λόγια, ο επιτιθέμενος αντιδρά στις κινήσεις που το κράτος –στόχος έχει προκαλέσει έχοντας μελετήσει τα μέσα και τους στόχους που θέλει να εξυπηρετήσει και έχοντας αποφασίσει ότι αυτοί οι στόχοι αξίζουν το τίμημα ενός πολέμου. ¹⁷²

Για τους διαμορφωτές πολιτικής της δεκαετίας του '30 το κυρίως ζήτημα ήταν η επιθετική και επεκτατική πολιτική της Ιαπωνίας που από τις αρχές του 1930 κατείχε μέρος της Μαντζουρίας και της Κίνας, διαπράττοντας συνεχόμενες φρικαλεότητες και ακολουθώντας βάρβαρες πολιτικές κατοχής, κάνοντας την αμερικανική κοινή γνώμη να βλέπει με συμπάθεια τον αγώνα των Κινέζων εναντίον των Ιαπώνων. ¹⁷³ Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '30 η Ιαπωνία αψηφώντας τους Αμερικανούς διαμορφωτές πολιτικής, εισήγαγε μεταλλεύματα και πετρέλαιο από τις Η.Π.Α που της ήταν απαραίτητα για την συνέχιση της επεκτατικής πολιτικής της, έτσι το 1938 οι Η.Π.Α επέβαλαν το εμπάργκο ως μία προσπάθεια άσκησης πίεσης προς τους Ιάπωνες. ¹⁷⁴

Οι ρεβιζιονιστές θεωρητικοί εστιάζουν στην πολιτική των Η.Π.Α και όχι στην επιθετικότητα της Ιαπωνίας την οποία δεν κρίνουν ιδιαίτερα. ¹⁷⁵ Επιπλέον, όλες οι θεωρίες συνωμοσίας ξεκινάνε από την υπόθεση ότι ο Roosevelt ήθελε τον πόλεμο με την Ιαπωνία προκειμένου να εμπλακεί στον πόλεμο με την Γερμανία. Ωστόσο, η συμφωνία που είχαν κάνει μεταξύ τους η Ιαπωνία και η Γερμανία προέβλεπε ότι η μία θα ερχόταν σε βοήθεια της άλλης μόνον εάν και εφόσον κάποια από τις δύο δεχόταν επίθεση. ¹⁷⁶ Η Ιαπωνική επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ δεν υποχρέωνε την Γερμανία να κηρύξει πόλεμο στις Η.Π.Α, όπως η Ιαπωνία δεν είχε υποχρεωθεί να κηρύξει τον πόλεμο στην Σοβιετική Ένωση, όταν η Γερμανία εισέβαλε σε αυτήν τον Ιούνιο του 1941. ¹⁷⁷

Στις 24 Ιανουαρίου 1941, η Γραμματεία Πολέμου έλαβε μία αναφορά σύμφωνα με την οποία θεωρούνταν πιθανή μία αιφνιδιαστική επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ, τρεις μέρες αργότερα ο Αμερικανός πρέσβης στην Ιαπωνία έστειλε μία προειδοποίηση

---

¹⁷⁰ Ibid, p.128 «set up for an attack”.

¹⁷¹ Abraham Ben-Zvi, (1979),”*The study of surprise attacks*”, Brit. J. International Studies, p.130.

¹⁷² Ibid, p.130.

¹⁷³ John C. Zimmerman,(2002), “*Pearl Harbor Revisionism: Robert Stinnett’s Day of Deceit*”, Intelligence and National Security,Vol.17 N,2,p.129.

¹⁷⁴ Ibid, p.129.

¹⁷⁵ Ibid, p.129

¹⁷⁶ Ibid, p.131.

¹⁷⁷ Ibid, p.131

βασισμένη σε φήμες που είχε ακούσει σχετικά με μία πιθανή επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.¹⁷⁸ Ως συνέπεια αυτών, οι διοικητές του Στρατού και του Ναυτικού που βρισκόνταν στην Χαβάη έλαβαν κάποια μέτρα ασφαλείας κατά την διάρκεια του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου.¹⁷⁹ Ωστόσο, η επίθεση δεν πραγματοποιήθηκε και από το καλοκαίρι του 1941 και μετά η προσοχή των Η.Π.Α σχετικά με Ιαπωνική επίθεση, στράφηκε αλλού. Έγγραφα της περιόδου πριν την επίθεση αποκαλύπτουν ότι οι Αμερικανοί διαμορφωτές πολιτικής πίστευαν πως αν όντως θα γινόταν επίθεση θα γινόταν στις Φιλιππίνες και την Νοτιοανατολική Ασία. Καμία απόδειξη δεν προκύπτει ότι υποπτεύονταν επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.¹⁸⁰ Κανένα από τα μηνύματα του διπλωματικού κώδικα «PURPLE» που αποκρυπτογραφήθηκαν πριν τις 7 Δεκεμβρίου από τις Αμερικανικές Υπηρεσίες δεν έδειχναν επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.¹⁸¹ Στην πραγματικότητα η Πληροφόρηση των Η.Π.Α ήταν σωστή αλλά ελλιπής, καθώς οι Φιλιππίνες δέχτηκαν όντως επίθεση αλλά μαζί με το Πέρλ Χάρμπορ, την Μαλάια και την Ταϊλάνδη.¹⁸²

Ο βετεράνος του Ναυτικού Robert Stinnett μετά από 17 χρόνια έρευνας δημοσιεύει το 1999 το βιβλίο του «*Day of Deceit: The Truth about FDR and Pearl Harbor*»¹⁸³ Το βιβλίο του Stinnett χωρίζεται σε τέσσερα βασικά επιχειρήματα. Πρώτον, από τον Οκτώβριο του 1940, υπήρχε ένα υπόμνημα βάσει του οποίου προωθούνταν διάφορες ιδέες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν την Ιαπωνία στο να προκαλέσει πόλεμο. Δεύτερον, μέρος του σχεδίου ήταν να επιτρέψουν στους Ιάπωνες να επιτύχουν μία αιφνιδιαστική επίθεση διατάσσοντας τις στρατιωτικές αρχές να μην στείλουν πλοία στην περιοχή από την οποία η Ιαπωνία θα επιτίθονταν. Αν το είχαν κάνει ο Kido Butai θα μπορούσε να έχει εντοπιστεί και οι στρατιωτικές αρχές να προειδοποιηθούν.¹⁸⁴ Τρίτον, σύμφωνα με τον Stinnett οι Αμερικανικές Υπηρεσίες ήταν σε θέση να διαβάσουν τον στρατιωτικούς κώδικες του Ιαπωνικού Ναυτικού, οι οποίοι αποκάλυπταν την επικείμενη επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ και τέταρτον, ο Kido Butai παραβίασε τις αυστηρές οδηγίες για τήρηση σιγής ασυρμάτου και άρα η πορεία του προς την Χαβάη ήταν γνωστή στους Αμερικανούς διαμορφωτές πολιτικής.¹⁸⁵

Ο Stinnett βασίζει τους ισχυρισμούς του σχετικά με τις εντολές προς τον Ναύαρχο Kimmel, σε ένα υπόμνημα που είχε εκδοθεί από το Τμήμα Ναυτικού και αφορούσε τα εμπορικά πλοία, βασισμένο σε μία προειδοποίηση που εκδόθηκε στις

---

¹⁷⁸ Ibid, p.131.

¹⁷⁹ Ibid, p.131.

¹⁸⁰ Ibid, p.131.

¹⁸¹ Ibid, p.131

¹⁸² Ibid, p.131

¹⁸³ Ibid, p.133.

¹⁸⁴ Ibid, p.134

¹⁸⁵ Ibid, p.134

16/10/1941, σχετικά με πιθανή επίθεση της Ιαπωνίας εναντίον των Η.Π.Α την ίδια εκείνη ημέρα και την επόμενη εκδόθηκαν προειδοποιήσεις προς τα εμπορικά πλοία να αλλάξουν πορεία στον διαμέσου του Ειρηνικού διάπλου τους, ώστε να αποφύγουν να αντιμετωπίσουν κάποια Ιαπωνική επίθεση.¹⁸⁶ Στις 24 Νοεμβρίου ο Αρχηγός των Ναυτικών Επιχειρήσεων εξέδωσε μία προειδοποίηση προς τους διοικητές των θεάτρων Ασίας και Ειρηνικού, βάση της οποίας μία Ιαπωνική «*αιφνιδιαστική επιθετική κίνηση προς πάσα κατεύθυνση*» ήταν μία πιθανότητα.¹⁸⁷ Τέσσερις μέρες αργότερα οι Ναυτικές Επιχειρήσεις είπαν στον Kimmel ότι μία επιθετική δράση από την Ιαπωνία ήταν πιθανή και ότι θα έπρεπε να αναλάβει αναγνώριση, αλλά και όποιο μέτρο θεωρούσε απαραίτητο, με τρόπο όμως που να μην κινητοποιεί τους πολίτες.¹⁸⁸ Στην πραγματικότητα, υπάρχει μία ουσιώδης απόδειξη ότι ο Kimmel δεν θα μπορούσε να έχει στηθεί από την Washington. Στις 26 Νοεμβρίου οι Ναυτικές Επιχειρήσεις εξέδωσαν μια απαίτηση για αποστολή πολεμικών αεροπλάνων στα νησιά Wake και Midway εφόσον ο Kimmel το θεωρούσε εφικτό και επιθυμητό. Στις 28 Νοεμβρίου ο Kimmel έστειλε μία ομάδα κρούσης στο Wake που βρίσκεται στα δυτικά της Χαβάης. Στις 5 Δεκεμβρίου έστειλε άλλη μία στο Midway που βρίσκεται στα βορειοδυτικά της Χαβάης.¹⁸⁹ Αν η Washington όντως ήξερε ότι επείκειτο επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ και όντως ήθελε τον αιφνιδιασμό, θα είχε καταστήσει σαφές ότι δεν έπρεπε να υπάρξουν εναέριες αναγνωρίσεις.¹⁹⁰ Επιπλέον, ο Stinnett ισχυρίζεται ότι οι στρατιωτικές αρχές στην Χαβάη διατάχθηκαν να κρατήσουν ανοιχτές τις βόρειες προσεγγίσεις προς την Χαβάη, την ημέρα που ο Kido Butai απέπλευσε με στόχο να μην υπάρξει αναχαίπιση, κάτι που ονομάζει ως «*εντολή για ανοιχτές θάλασσες*»,¹⁹¹ αλλά αν όντως υπήρχε μία τέτοια εντολή ο Kimmel που μετά την επίθεση καθαιρέθηκε των καθηκόντων του και πέρασε την ζωή του προσπαθώντας να καθαρίσει το όνομά του, θα την είχε αναφέρει.¹⁹² Ένας ακόμα πιο αντιφατικός ισχυρισμός του Stinnett σχετίζεται με το σπάσιμο των Ιαπωνικών Ναυτικών Κωδίκων για τους οποίους εμφανίζεται ανενημέρωτος, καθώς η Ιαπωνία από τον Δεκέμβριο του 1940 είχε αντικαταστήσει τον JN-25A με τον JN-25B κωδικό και επιπλέον από τον Φεβρουάριο έως και τον Αύγουστο του 1941 και αυτός ο κώδικας είχε υποστεί αλλαγές με αποτέλεσμα την ανικανότητα των Αμερικανικών Υπηρεσιών να τον διαβάσουν.¹⁹³ Καθώς, άλλο πράγμα είναι το να μπορείς να υποκλέψεις ένα μήνυμα και άλλο πράγμα είναι το να μπορείς να

---

¹⁸⁶ Ibid, p.135

¹⁸⁷ Ibid, p.135 - 136.

¹⁸⁸ Ibid, p.136

¹⁸⁹ Ibid, p.136

¹⁹⁰ Ibid, p.136

¹⁹¹ Ibid, p.135 – 136

¹⁹² Ibid, p.135 – 136

¹⁹³ Ibid, p.136

το διαβάσεις.¹⁹⁴ Εξάλλου, ο ίδιος ο Stinnett σε μία από τις παραπομπές του βιβλίου του αναφέρει πως: « δεν υπάρχει καμία αξιόπιστη απόδειξη που να βρέθηκε από τον συγγραφέα και να δείχνει πόσο από το κείμενο του (JN25B) είχε αποκρυπτογραφηθεί, μεταφραστεί και διαβαστεί από τους ναυτικούς αποκρυπτογράφους του 1941»¹⁹⁵

Τέλος, οι αναμεταδόσεις από το Τόκυο συνέβησαν πιθανά, κατά την περίοδο που είχε επιβληθεί σιγή ασυρμάτου στην ομάδα κρούσης, αλλά όχι στις επίγειες αναμεταδόσεις.¹⁹⁶ Αυτό που ο Stinnett δεν λέει στους αναγνώστες του είναι ότι τα πλοία που ήταν δεμένα στον ντόκο τους είχαν δυνατότητα επικοινωνίας από ενσύρματες ή επίγειες επικοινωνίες και έτσι δεν ήταν υποχρεωμένα να χρησιμοποιήσουν τον ασύρματο και η αυθεντική αναμετάδοση τέτοιων μηνυμάτων ποτέ δεν υποκλάπηκε από ξένους.¹⁹⁷ Από αυτή την άποψη, στην πραγματικότητα η σιγή ασυρμάτου που επιβλήθηκε, σήμαινε ότι τα πλοία ή τα αεροπλάνα δεν επιτρεπόταν να εκπέμπουν σε ψιλές συχνότητες και όχι ότι δεν μπορούσαν να σταλούν μηνύματα μέσω επίγειων γραμμών ή συρμάτων ή άλλων δυνατοτήτων που είχαν στην διάθεσή τους.¹⁹⁸

Σύμφωνα με μία άλλη θεωρία συνομωσίας, ο Winston Churchill είχε από πριν προειδοποίηση σχετικά με τα σχέδια των Ιαπώνων, αλλά δεν ενημέρωσε τον Πρόεδρο Roosevelt για να εξασφαλίσει την είσοδο των Η.Π.Α στον πόλεμο.¹⁹⁹

Στο βιβλίο:«*Betrayal at Pearl Harbor: How Churchill lured Roosevelt into WWII*» οι James Rusbridger και Eric Nave ισχυρίζονται ότι μηνύματα του ναυτικού κώδικα JN25 περιείχαν επιχειρησιακές λεπτομέρειες σχετικές με τα σχέδια των Ιαπώνων εναντίον των Η.Π.Α. και ότι από κοινού Bletchley Park και το Far East Combined Bureau με έδρα στην Σιγκαπούρη, διάβαζαν τον κώδικα και τα αποκρυπτογραφημένα μηνύματα, τα έστελναν στον Churchill.²⁰⁰ Αργά τον Νοέμβριο του 1941 ο Churchill έμαθε ότι ομάδα κρούσης είχε αποπλεύσει από την βόρεια Ιαπωνία και ότι ένας από τους στόχους ήταν πιθανά το Πέρλ Χάρμπορ.²⁰¹ Ο James Rusbridger ερευνητής και συγγραφέας στα θέματα πληροφόρησης, έγραψε το βιβλίο στηριζόμενος στην συλλογή του Eric Nave ενός Αυστραλού που ισχυρίστηκε ότι είχε γνώση από πρώτο χέρι.²⁰²

Ο Rusbridger καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια προκειμένου να δείξει ότι το Ναυτικό είχε σπάσει και μπορούσε να διαβάσει τον JN-25 πριν την επίθεση στο Πέρλ

---

¹⁹⁴ Ibid, p.137

¹⁹⁵ Ibid, p.137

¹⁹⁶ Ibid, p.139

¹⁹⁷ Philip H. Jacobsen,(2000), “A Cryptologic Veteran’s Analysis of “Day of Deceit A Book Review”, Cryptologia, Vo;:24 N.2, p.113.

¹⁹⁸ Ibid, p.113.

¹⁹⁹¹⁹⁹ Luis Kruh, (1992), “Betrayal at Pearl Harbor Book Review: How Churchill lured Roosevelt into WWII”, Cryptologia, Vol.16 N.1,p.81

²⁰⁰ Ibid, p.81.

²⁰¹ Ibid, p.81

²⁰² Ibid, p.81

Χάρμπορ και ότι τα μηνύματα «περιείχαν τις τελικές επιχειρησιακές λεπτομέρειες για την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.»²⁰³ Είναι τόσο πεπεισμένος ότι ο JN25 μπορούσε να διαβαστεί στο Station Cast και στο Corregidor, ώστε ισχυρίζεται ότι τα μηνύματα που αποκωδικοποιήθηκαν πριν την 7^η Δεκεμβρίου, είναι αδύνατον να μην βρίσκονται σε κανένα Αμερικανικό αρχείο, «εκτός και αν αμέσως μετά τον πόλεμο ξεκίνησε σκόπιμη πολιτική ώστε να κρυφτούν ή να καταστραφούν όλες οι αποδείξεις οι σχετικές με αυτό τον κωδικό.»²⁰⁴ Πολύ από την θεωρητική πληροφορία έρχεται από τον Nave που σε πολύ μεγάλη ηλικία είναι ένας από τους επιζώντες του Far East Combined Bureau και από τον Διοικητή Mortimer που εργαζόταν στο ίδιο γραφείο. Αμφότεροι έχουν συμπεράνει ότι ο πιο πιθανός στόχος ήταν το Πέρλ Χάρμπορ, ενώ αναφέρουν ότι «όπως με όλα τα αποκρυπτογραφημένα του JN25 η πληροφορία συνήθως γύρναγε πίσω στο Λονδίνο με την απαίτηση να προωθηθεί στους Αμερικανούς.»²⁰⁵

Ο Rusbridger στηρίζεται σε ανθρώπους που απλώς προσπαθούν να θυμηθούν καταστάσεις που συνέβησαν σχεδόν μισό αιώνα πριν, χωρίς όμως αποδείξεις.²⁰⁶ Ακόμα όμως και αν τα γεγονότα είναι ακριβή, σε καμία περίπτωση τα αποκρυπτογραφημένα δεν εστάλησαν απευθείας στον ίδιο τον Churchill και σίγουρα κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει αν έφτασαν, τότε σε ποιούς και εάν τελικά προωθήθηκαν και πόσο προς τα «πάνω».²⁰⁷

Τα αποκρυπτογραφημένα Ιαπωνικά διπλωματικά μηνύματα που βρίσκονταν κάτω από την κωδική αμερικανική ονομασία «MAGIC» είχαν ενδελεχώς εξεταστεί κατά την διάρκεια των ερευνών του Κογκρέσου, αλλά και στα χρόνια μετά, για την περίπτωση κάποιας κρυμμένης προειδοποίησης που αγνοήθηκε, και είναι πλέον ξεκάθαρο ότι την νύχτα της 6^{ης} Δεκεμβρίου, ο Roosevelt κρατούσε στα χέρια του ένα σήμα που έκανε απολύτως ξεκάθαρο ότι η Ιαπωνία προετοιμαζόταν να διακόψει τις διπλωματικές συνομιλίες, κάτι που αδιαμφισβήτητα σήμαινε πόλεμο.²⁰⁸ Ωστόσο, προς απογοήτευση των θεωρητικών συνομωσίας, τα μηνύματα δεν έκρυβαν τίποτα για του πού η Ιαπωνία θα μπορούσε να χτυπήσει.²⁰⁹ Όλα τα μηνύματα του «MAGIC» αποδεικνύουν το γεγονός ότι η Αμερική δεν είχε άλλη επιλογή από το να περιμένει την Ιαπωνία να χτυπήσει πρώτη, καθώς ήταν αδιανόητο ότι η Αμερική θα μπορούσε να ξεκινήσει μία προληπτική στρατιωτική δράση, ακόμα και με την ξεκάθαρη

---

²⁰³ Ibid,p.83

²⁰⁴ Ibid,p.83

²⁰⁵ Ibid,p.83

²⁰⁶ Ibid,p.84

²⁰⁷ Ibid,p.84

²⁰⁸ Stephen Budiansky,(2000), “Closing the Book on Pearl Harbor”, Cryptologia, Vol.24 N.2, p.120

²⁰⁹ Ibid,p.120

προειδοποίηση ότι η Ιαπωνία θα διέκοπτε τις διπλωματικές σχέσεις.²¹⁰ Στην τελευταία παράγραφο της μνημειώδους ιστορίας του για το Πέρλ Χάρμπορ; «*At Dawn we slept*» ο Gordon Prange αναφέρει ότι παρά το γεγονός ότι οι ρεβιζιονιστές πιστεύουν τις αστήρικτες υποθέσεις τους, και παρά το γεγονός ότι ο Πρόεδρος Roosevelt έκανε λάθη όπως και ο οποιοσδήποτε άλλος που αναμείχθηκε στην ιστορία του Πέρλ Χάρμπορ, εντούτοις, από την μακρόχρονη έρευνα κανένα έγγραφο δεν ανακαλύφθηκε, καμία λέξη και καμία μαρτυρία που να τεκμηριώνει τις ρεβιζιονιστικές θέσεις σχετικά με τον Roosevelt και το Πέρλ Χάρμπορ.²¹¹

Οι ρεαλιστές λήπτες αποφάσεων καταλάβαιναν ότι η κρίση στην Ανατολική Ασία ήταν μέρος της παγκόσμιας κρίσης και προσπαθούσαν να συστήσουν μέτρα αποτροπής ώστε η Ιαπωνία να μην στραφεί εναντίον των Η.Π.Α και παρά το γεγονός ότι στις παραμονές της επίθεσης, υπήρχε η πεποίθηση ότι η πολιτική αποτροπής θα πετύχαινε, ωστόσο ο Ναύαρχος Stark πήρε μέτρα που να αυξήσουν τον συναγερμό ετοιμότητας των στρατιωτικών και ναυτικών δυνάμεων στον Ειρηνικό.²¹² Το γεγονός ότι αυτές δεν εκτελέστηκαν με ακρίβεια οφείλεται σε πάσης φύσεως γραφειοκρατικούς, οργανωτικούς παράγοντες.²¹³ Επιπλέον, οι Η.Π.Α ήταν εντελώς απροετοίμαστες στρατιωτικά για ένα δεύτερο μέτωπο στον Ειρηνικό το 1941, καθώς οι δυνάμεις τους ήταν συγκεντρωμένες στο κύριο μέτωπο του Ατλαντικού που ήταν ζωτικής σημασίας για τις Η.Π.Α. Τέλος, οι ρεβιζιονιστές τείνουν να εξηγούν το Πέρλ Χάρμπορ, ως απάντηση στις ενέργειες των Η.Π.Α και παραβλέπουν το γεγονός ότι οι Ιάπωνες ηγέτες ακολουθούσαν τους δικούς τους πολιτικούς στόχους και εφάρμοζαν την δική τους στρατηγική, ανεξάρτητα από τη αμερικανική συμπεριφορά.²¹⁴

Οι γνωστικές – κυβερνητικές μελέτες εφαρμόζουν της θεωρίες της «αντίληψης» και «κακής αντίληψης» κατά την ανάλυσή τους, απεικονίζοντας τους λήπτες αποφάσεων του κράτους – στόχου ως ανίκανους να σπάσουν τους περιορισμούς της ανθρώπινης αντίληψης και να αντιδράσουν άμεσα και με ακρίβεια σε καταστάσεις ασάφειας και άγχους.²¹⁵ Σε αντίθεση με το πλήθος των συνομοσιολογικών θεωριών για την προέλευση της επίθεσης στο Πέρλ Χάρμπορ, υπάρχει μόνο μία μελέτη που χρησιμοποιεί την έννοια της αντίληψης. Η Roberta Wohlstetter στο βιβλίο της: «*Pearl Harbor, Warning and Decision*», προσπαθεί να εξηγήσει ότι ο αιφνιδιασμός στο Πέρλ Χάρμπορ ήταν αποτέλεσμα παρεξήγησης της διαθέσιμης πληροφορίας και όχι

---

²¹⁰ Ibid,p.120

²¹¹ Barkin Edward S and Meyer L. Michael,(1988), “*Comint and Pearl Harbor: FDR’s Mistake*”, International Journal of Intelligence and Counterintelligence,Vol.2 N.4,p.514.

²¹² Abraham Ben – Zvi ,(1979), “*The study of surprise attacks*”, Brit. J. International Studies, p.137

²¹³ Ibid,p.137

²¹⁴ Ibid,p.137

²¹⁵ Ibid,p.133

αποτέλεσμα έλλειψής της.²¹⁶ Η πληροφορία που συλλέχθηκε δεν έδειχνε απερίφραστα μία επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ και ακολουθήθηκε από τον «θόρυβο», άσχετων πληροφοριών που έκαναν τους Αμερικανούς διαμορφωτές πολιτικής, να δρουν σύμφωνα με τα κομμάτια της πληροφόρησης που αντανάκλασαν την δική τους προκατάληψη και αντίληψη.²¹⁷ Στην προσπάθειά του να αποφύγει ένα πόλεμο για τον οποίο οι Η.Π.Α δεν ήταν επί της ουσίας στρατιωτικά έτοιμες ο Πρόεδρος Roosevelt, απλώς δεν πιστεύει ότι θα συμβεί.²¹⁸ Όπως η Wohlstetter παρατηρεί: «Ένα προειδοποιητικό σήμα δεν είναι πιθανό να ακουστεί αν η εμφάνιση του αναφέρεται σε κάτι τόσο απίθανο γι' αυτόν που το ακούει.»²¹⁹ Όλα τα μηνύματα φτάνανε σε μία Washington ούτως ή άλλως πολύ απασχολημένη από τις εξελίξεις σε Ευρώπη και Ατλαντικό.²²⁰ Ακόμα όμως και αν η κυβερνητική μηχανή πληροφοριών ήταν άριστα σχεδιασμένη, που δεν ήταν, πάλι κάποια μηνύματα θα χάνονταν. Η συνεννόηση μεταξύ Washington και Honolulu δεν ήταν πλήρης ενώ και οι αξιωματικοί Στρατού και Ναυτικού δεν αισθάνονταν πάντα υποχρεωμένοι να μοιραστούν την πληροφορία τους.²²¹ Οι αξιωματικοί – κλειδιά δεν ήξεραν αν και τί είδους γνώση είχαν οι υφιστάμενοί τους και συχνά απλώς υπέθεταν ότι γνώριζαν μία σημαντική πληροφορία κάτι που απλώς δεν ίσχυε.²²² Ακόμα και οι πληροφορίες που έφταναν μέσα από τον «MAGIC» συχνά περιοριζόνταν μέσα στον κύκλο πληροφόρησης. Τέλος, δεν υπήρχε ένα ενιαίο γραφείο όπως στο Λονδίνο που να φτάνουν όλες οι πληροφορίες.²²³ Το βασικό συμπέρασμα της Wohlstetter είναι ότι μία ξαφνική επίθεση είναι κάτι που μπορεί να συμβεί καθώς «ακόμα και αν αυξήσεις τις δαπάνες για την συλλογή και ανάλυση των δεδομένων η ζυγαριά γέρνει υπέρ του επιτιθέμενου».²²⁴

Ωστόσο, όπως τονίζουν όλες οι εκθέσεις στις παραμονές της επίθεσης του Πέρλ Χάρμπορ, οι Η.Π.Α διαχειρίζονταν μία συλλογή σημαντικών αποδείξεων που οδηγούσαν στην αντίληψη της επικείμενης επίθεσης, παρά το γεγονός ότι σε αντίθεση με τα όσα ισχυρίζονται οι ρεβιζιονιστές ο ακριβής τόπος και χρόνος δεν αναφέρθηκε ποτέ ρητώς στα αποκρυπτογραφημένα μηνύματα του Ιαπωνικού διπλωματικού κώδικα.²²⁵ Παρά τον «θόρυβο» που παράγεται από την προσπάθεια των Ιαπώνων να

---

²¹⁶ Ibid, p.133-134.

²¹⁷ Ibid, p.134

²¹⁸ Ibid, p.134

²¹⁹ Michael Howard, (jul.1993), "Military Intelligence and Surprise Attack, The "Lessons" of Pearl Harbor" Review Work: Pearl Harbor Warning and Decision by Roberta Wohlstetter", World Politics, Vol.15 N.4, p.707

²²⁰ Ibid, p.707.

²²¹ Ibid, p.707.

²²² Ibid, p.707.

²²³ Ibid, p.707.

²²⁴ Ibid, p.709

²²⁵ Abraham Ben – Zvi ,(1979), "The study of surprise attacks", Brit. J. International Studies, p.143

κρύψουν τα σχέδιά τους, η ανάλυση των μηνυμάτων στα τέλη του Νοεμβρίου του 1941, δείχνει άνευ αμφιβολίας ότι οι διαμορφωτές πολιτικής των Η.Π.Α, καθόλου δεν είχαν παραπλανηθεί και δεν είχαν μπερδευτεί, αντιθέτως οι προειδοποιήσεις του Ναύαρχου Stark, για αύξηση της ετοιμότητας και την λήψη προληπτικών μέτρων στα στρατεύματα του Ειρηνικού, δείχνουν ότι οι αξιωματικοί στα ανώτερα κλιμάκια διαμόρφωσης πολιτικής, διακατέχονταν από μία βαθιά ανησυχία ότι τελικά η Ιαπωνία θα επιτεθεί εναντίον των Αγγλοσαξονικών εθνών.²²⁶ Όποιες και αν ήταν οι προκαταλήψεις των προηγούμενων μηνών σχετικά με μία Ιαπωνική επίθεση εναντίον των Η.Π.Α , στα τέλη Νοεμβρίου είχαν εξανεμιστεί και είχαν δώσει την θέση τους στην επαγρύπνηση που οδηγούσε σε επιφυλακή όλες τις ναυτικές και στρατιωτικές μονάδες του Ειρηνικού ελλείψει ακριβούς πληροφόρησης για τον τόπο και την χρόνο της επίθεσης.²²⁷

Οι Αμερικανοί περίμεναν χτύπημα των Ιαπώνων αλλά στις Ολλανδικές Ανατολικές Ινδίες και στην Μαλαισία και ίσως στις Φιλιππίνες. Το μόνο που περίμεναν στο Πέρλ Χάρμπορ ήταν σαμποτάζ και για το οποίο είχαν λάβει προφυλάξεις.²²⁸

Οι γνωστικές μελέτες του αιφνιδιασμού απλώς αγνοούν το γεγονός ότι οι διαμορφωτές πολιτικής, δεν δρουν πάντα σε συνάρτηση με τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις και εικόνες τους. Πιο συγκεκριμένα, αυτές οι μελέτες εξισώνουν την αντίληψη και την δράση και έτσι παραβλέπουν ότι κάποιες κρίσεις μπορεί να επιβάλουν πολιτικές ασύμβατες με τις βασικές τους εικόνες.²²⁹ Επιπλέον, εφαρμογή γνωστικών – κυβερνητικών εννοιών σε περιπτώσεις αιφνιδιασμού τείνει να μειώνει και να παραβλέπει την σημασία των πολλών παραγόντων, μέσα από τα οποία τα έθνη έρχονται να αντιμετωπίσουν καταστάσεις απειλής.²³⁰

Στην αντιπαράθεση ρεβιζιονιστών – γνωστικών ο Abraham Ben – Zvi θεωρεί πως αμφότεροι αποτυγχάνουν να δώσουν μία κατανοητή εξήγηση για τις απαρχές του αιφνιδιασμού και αυτό γιατί οι μεν ρεβιζιονιστές υπερεκτιμούν τις ικανότητες των ανθρώπων να σχεδιάσουν και να χειραγωγήσουν, οι δε γνωστικοί υποτιμούν την ανθρώπινη ικανότητα να ανταπεξέλθει σε ένα περιβάλλον περιορισμών.²³¹

---

²²⁶ Ibid,p.143

²²⁷ Ibid,p.144

²²⁸ Michael Howard,(jul.1993),*“Military Intelligence and Surprise Attack, The “Lessons” of Pearl Harbor” Review Work: Pearl Harbor Warning and Decision by Roberta Wohlstetter”, World Politics, Vol.15 N.4,p.707*

²²⁹ Abraham Ben – Zvi ,(1979), *“The study of surprise attacks”*, Brit. J. International Studies,p.142

²³⁰ Ibid,p.143

²³¹ Ibid,p.147

3.2.3 ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ – ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπήρξε αποτυχία Πληροφόρησης. Για τους επαγγελματίες αναλυτές οι παράγοντες που οδήγησαν στην αποτυχία είναι ξεκάθαροι.²³² Η έλλειψη εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, η υποτίμηση των Ιαπώνων ως πιθανών εχθρών, η υποστελέχωση σε ότι αφορούσε την παροχή πληροφοριών, η αποτυχία κατανόησης της σημασίας για παροχή πληροφοριών, ο ανταγωνισμός μεταξύ των υπηρεσιών, η άγνοια των μεγαλύτερων αξιωματικών, η έλλειψη συστήματος προειδοποίησης, η ενδοϋπηρεσιακή αντιπαλότητα για πολιτική – στρατιωτική ισχύ και επιρροή, η έλλειψη εκπαιδευμένων αναλυτών πληροφόρησης και η μηδενική αίσθηση του επείγοντος, είναι οι παράγοντες που οδήγησαν στην αποτυχία.²³³

Τον Δεκέμβριο του 1941, οι Η.Π.Α δεν έπαιρναν στα σοβαρά την πιθανότητα ενός πολέμου με την Ιαπωνία και οι υπηρεσίες τους δεν ήταν οργανωμένες ώστε να παρέχουν προτεραιότητα σε προειδοποίηση για πόλεμο.²³⁴ Επιπλέον, κάθε σύμβουλος γνώστης της Ιαπωνικής κουλτούρας και σκέψης, θα είχε εξηγήσει ότι η πολιτική που οι Η.Π.Α ακολούθησαν απέναντι στην Ιαπωνία, άφηνε μόνο μια ρεαλιστική επιλογή στους Ιάπωνες : να πολεμήσουν για να κατακτήσουν όσα η Ιαπωνία χρειαζόταν. Από τον Ιούλιο του 1941 το μόνο που σκέφτονταν οι Ιάπωνες ήταν η βία.²³⁵

Παρά το γεγονός ότι οι Αμερικανοί υπολόγισαν σωστά σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου που οι Ιάπωνες διέθεταν και πίστευαν ότι με την πίεση που τους ασκούσαν θα τους ανάγκαζαν να δεχτούν τους όρους τους, ωστόσο, για τους Ιάπωνες τα πράγματα ήταν κάπως διαφορετικά.²³⁶ Για την Ιαπωνική προοπτική δεν υπήρχε άλλη επιλογή από το να πάρουν με τη βία αυτό που οι Η.Π.Α και οι Σύμμαχοί τους, τους αρνούσαν. Και υπολόγιζαν ότι έπρεπε να το πετύχουν πριν το τέλος Δεκεμβρίου του 1941, οπότε τα αποθέματά τους θα άρχιζαν να εξαντλούνται.²³⁷ Δύο αντίθετες πλευρές κοίταζαν τις ίδιες και απaráλλαχτες πληροφορίες, αλλά κατέληγαν σε εκ διαμέτρου αντίθετα συμπεράσματα.²³⁸ Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι οι Αμερικανοί αφελώς δεν υπολόγισαν σωστά τις ακριβείς προθέσεις των Ιαπώνων, δεν ήταν και εντελώς ανίδεοι σχετικά με την πολιτική και τον τρόπο σκέψης τους. Από το 1941 οι Η.Π.Α μπορούσαν να διαβάζουν τους περισσότερους μυστικούς κώδικες των Ιαπώνων. Κάθε υψηλού επιπέδου διπλωματικό Ιαπωνικό μήνυμα, μπορούσε θεωρητικά να είναι στην

---

²³² Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),62

²³³ *Ibid*,p.62

²³⁴ *Ibid*,p.62

²³⁵ *Ibid*,p.64

²³⁶ *Ibid*,p.64

²³⁷ *Ibid*,p.64

²³⁸ *Ibid*,p.64

διαθεσιμότητα των σχεδιαστών άμυνας, από τον Πρόεδρο και προς τα κάτω.²³⁹ Η κωδική ονομασία αυτού του ανεκτίμητου πλεονεκτήματος ήταν «MAGIC» και θα μπορούσε να έχει εκ των προτέρων αποκαλύψει μυστικά για το Πέρλ Χάρμπορ.²⁴⁰

Το 1929 η αρχική ομάδα των Αμερικανών που έσπαγε διπλωματικούς κώδικες και ηγούνταν από τον Herbert Yardley, διαλύθηκε από τον Γραμματέα του Κράτους Henry Stimson. Η δουλειά της μεταφέρθηκε μυστικά σε ένα άλλο κομμάτι της Αμερικανικής γραφειοκρατίας, την Υπηρεσία Πληροφοριών του Στρατού (Signal Intelligence Service), υπό τον William F. Friedman. Τώρα ο Friedman ήταν υπεύθυνος για την αποκρυπτογράφηση των Ιαπωνικών διπλωματικών κωδικών.²⁴¹

Μία άλλη υπηρεσία που ασχολούνταν επιτυχημένα με το να διαβάζει τα σήματα ασυρμάτου των Ιαπώνων, ήταν η Υπηρεσία του Ναυτικού με έδρα την Washington γνωστή ως «OP-20-G», υπό τον υποπλοίαρχο Lawrence Safford. Καμία απόδειξη δεν υπάρχει ότι αυτές οι υπηρεσίες συνεργάζονταν μεταξύ τους.²⁴² Το Ναυτικό είχε σχεδόν αποκτήσει καθημερινή πρόσβαση στην κίνηση του Ιαπωνικού ναυτικού με την κωδική ονομασία Orange, ενώ ο Στρατός ήταν υπεύθυνος για το σπάσιμο των διπλωματικών Ιαπωνικών μηνυμάτων του MAGIC που ήταν γνωστός με την κωδική ονομασία «PURPLE».²⁴³ Ούτε το Ναυτικό ούτε ο Στρατός μοιράζονταν τις πληροφορίες τους. Τα μυστικά του Ναυτικού ήταν για το Ναυτικό και του Στρατού για τον Στρατό.²⁴⁴ Όπως χαρακτηριστικά έχει καταγράψει ο επικεφαλής του OP-20-G: «Είχαμε συμφωνήσει (με το SIS) να χωρίσουμε όλη την Ιαπωνική Διπλωματική επεξεργασία σε καθημερινή βάση, το Ναυτικό πήρε τις μονές μέρες και ο Στρατός τις ζυγές.»²⁴⁵ Επιπλέον, όπως ο Safford αναφέρει: « οι Υπηρεσίες του Ναυτικού και του Στρατού αργότερα μοίρασαν και την διάδοση των πληροφοριών προς τον Λευκό Οίκο και το Υπουργείο Εξωτερικών σε μηνιαία βάση. Το Ναυτικό ανέλαβε τους μονούς μήνες και ο Στρατός τους ζυγούς μήνες.»²⁴⁶ Η πρακτική αυτή επέτεινε την ήδη μπερδεμένη εικόνα της Πληροφόρησης, καθώς Ναυτικό και Στρατός όχι μόνο αρνούσαν να συνεργαστούν κατά την συλλογή αλλά επιπλέον αρνούσαν να μοιραστούν και τις επιτυχίες τους κατά την ερμηνεία των πληροφοριών.²⁴⁷ Επιπλέον, η προώθηση προς τους πολιτικούς τους προϊσταμένους γινόταν χωριστά,²⁴⁸ ενώ για πολλούς μήνες από το 1940 έως και το 1941 οι Αρχηγοί

---

²³⁹ Ibid, p.65

²⁴⁰ Ibid, p.65

²⁴¹ Ibid, p.65

²⁴² Ibid, p.65

²⁴³ Ibid, p.66

²⁴⁴ Ibid, p.66

²⁴⁵ Ibid, p.66

²⁴⁶ Ibid, p.66

²⁴⁷ Ibid, p.66

²⁴⁸ Ibid, p.66

του Στρατού και του Ναυτικού αρνούσαν να δώσουν ακόμα και στον ίδιο τον Πρόεδρο των Η.Π.Α ζωτική Πληροφόρηση που ήταν διαθέσιμη στις Υπηρεσίες τους.²⁴⁹ Τόσον ο Στρατηγός Marshall Αρχηγός του Στρατού, όσο και ο Ναύαρχος Stark Αρχηγός των Ναυτικών Επιχειρήσεων, μοιράζονταν μία καχυποψία και έλλειψη εμπιστοσύνης προς τους συμβούλους που περιέβαλλαν τον Πρόεδρο, θεωρώντας ότι δεν είναι σε θέση να κρατήσουν σοβαρά μυστικά.²⁵⁰

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 1941, οι Υπηρεσίες Πληροφοριών των Η.Π.Α είχαν καταφέρει να διαβάζουν μεγάλο μέρος του κώδικα ναυτικών επιχειρήσεων JN – 25, όπως επίσης και μεγάλο μέρος των υψηλόβαθμων διπλωματικών μηνυμάτων της Ιαπωνικής Κυβέρνησης.²⁵¹ Ειδικότερα, από τις 30 Νοεμβρίου 1940 ο Ιαπωνικός κωδικός JN-25Able, είχε πλήρως διαγνωστεί και οι αναλυτές ήταν σίγουροι ότι μπορούσαν να παράγουν ένα ακριβές πενταψήφιο κείμενο.²⁵² Ωστόσο, από την 1 Δεκεμβρίου 1940 όλη η πρόοδος σταμάτησε καθώς οι Ιάπωνες εισήγαγαν ένα νέο κωδικό που από το «OP-20-G» προσδιορίστηκε ως JN-25Baker. Επρόκειτο για ένα πολύ μεγαλύτερο κωδικό με ένα επιπλέον καινούριο βιβλίο αποκρυπτογράφησης.²⁵³ Παρά το γεγονός ότι τα μηνύματα του αναβαθμισμένου κώδικα JN-25B δεν μπόρεσαν να διαβαστούν στην ώρα τους, αν και υποκλάπηκαν, λόγω έλλειψης προσωπικού, οι Αμερικανοί μπορούσαν να διαβάζουν όλα τα μηνύματα που προέρχονταν από την μηχανή «PURPLE» και γνώριζαν ότι οι Ιάπωνες διπλωμάτες ανέμεναν έναν πόλεμο μεταξύ Η.Π.Α και Ιαπωνίας.²⁵⁴ Από τον Ιούλιο του 1941 ο Ναύαρχος Hart και ο Ναύαρχος Kimmel είχαν ζητήσει από τους αναλυτές να ακολουθούν παντού τον Ιαπωνικό στόλο.²⁵⁵ Από τα τέλη Σεπτεμβρίου μέχρι νωρίς τον Οκτώβριο του 1941 στα μηνύματα των Ιαπώνων είχαν αρχίσει να φαίνονται λεπτομέρειες που αφορούσαν τις προθέσεις τους.²⁵⁶

Δυστυχώς, οι Αμερικάνοι είχαν επιτρέψει στις Υπηρεσίες τους να δρουν αποσπασματικά και χωρίς συνεργασία, αποδυναμώνοντας έτσι τις ίδιες τους τις προσπάθειες.²⁵⁷ Πριν το Πέρλ Χάρμπορ είχαν αποτύχει να εδραιώσουν την συνεργασία ανάμεσα στο προσωπικό που ασχολούνταν με την Πληροφόρηση. Οι Υπηρεσίες, προκειμένου να κρατήσουν την στρατηγική πληροφόρηση μακριά από τους

---

²⁴⁹ Ibid,p.66

²⁵⁰ Ibid,p.67

²⁵¹ Ibid,p.67

²⁵² Frederick D. Parker,(1991),” *The unsolved messages of Pearl Harbor*”, Cryptologia, Vol.15,N.4,p.p. 295-313

²⁵³ Ibid, p.297

²⁵⁴ Ibid, p.298

²⁵⁵ Ibid, p.299

²⁵⁶ Ibid, p.299

²⁵⁷ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),67

υπηρεσιακούς τους αντιπάλους και τους απεχθής πολιτικούς της Washington, έδειχναν κάποια πληροφόρηση, σε κάποιους από τους λήπτες αποφάσεων, κάποιες στιγμές.²⁵⁸

Μέρος της αποτυχίας αποτέλεσε και ο Διευθυντής του Ομοσπονδιακού Γραφείου Έρευνας (Federal Bureau of Investigation), J.Edgar Hoover ο οποίος εμφανίζεται να μην λαμβάνει υπόψη ζωτικής σημασίας πληροφόρηση που προέρχεται από διπλό πράκτορα των Βρετανικών Υπηρεσιών.²⁵⁹ Στα 1972, ο Sir John Masterman πρώην αξιωματικός της Βρετανικής Αντικατασκοπείας (MI5), αποκαλύπτει ότι οι συνάδελφοί του είχαν εισάγει έναν Βρετανό – Γερμανό διπλό πράκτορα στις ουδέτερες Η.Π.Α , στα μέσα του 1941.²⁶⁰ Ο πράκτορας με την κωδική ονομασία «Tricycle» φέρνει μαζί του ένα ερωτηματολόγιο που αφορά πληροφορίες που η Abwehr, η Υπηρεσία Πληροφοριών Άμυνας της Γερμανίας, επιθυμεί να μάθει.²⁶¹ Ανάμεσά τους και αιτήματα που αφορούν λεπτομέρειες σχετικά με τις Αμερικανικές στρατιωτικές εγκαταστάσεις στην Χαβάη.²⁶²

Στα 1974 ένας Γιουγκοσλάβος ονόματι Dusko Popon, δημοσιεύει τα απομνημονεύματά του, τυποποιείται ως ο «Tricycle», και ισχυρίζεται ότι είχε προειδοποιήσει τους Αμερικανούς και τους Βρετανούς για την επικείμενη επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.²⁶³ Το F.B.I.αρνήθηκε την προσοχή που άρμοζε στις προειδοποιήσεις του εξαιτίας της αντιπάθειας που ο Διευθυντής του έτρεφε για τις σεξουαλικές προτιμήσεις του «Tricycle»,αναγκάζοντάς τον να φύγει από την χώρα.²⁶⁴ Ωστόσο, τα διαθέσιμα αρχεία του F.B.I δεν περιέχουν καμία αναφορά στο γερμανικό κείμενο του ερωτηματολογίου του «Tricycle», παρά το γεγονός ότι απόσπασμα του δημοσιεύτηκε στο American Historical Review, ούτε περιέχουν και καμία πλήρη εκδοχή του ερωτηματολογίου σε μετάφραση.²⁶⁵

Στα 1939 ο playboy Dusko Popon γίνεται πράκτορας των Γερμανών στην Βρετανία με το κωδικό όνομα «Ivan» και ταυτόχρονα βοηθά τους Βρετανούς με το κωδικό όνομα «Tricycle».Αφού κερδίζει την εμπιστοσύνη των Γερμανών παρέχοντάς τους πληροφορίες της MI6 που οι Γερμανοί ούτως ή άλλως μπορούν να επιβεβαιώσουν, του αναθέτουν ένα έργο στις Η.Π.Α.²⁶⁶ Προτού φύγει, οι Γερμανοί προμηθεύουν τον Popon με ένα ερωτηματολόγιο σε μικρογραφία που ανακτάται με

---

²⁵⁸ Ibid,p.67

²⁵⁹ Ibid,p.68

²⁶⁰ B. Bruce – Briggs, (1992), *“Another Ride on Tricycle”*, Intelligence and National Security, Vol.7 N2, p77

²⁶¹ Ibid,p.77

²⁶² Ibid,p.77

²⁶³ Ibid,p.77

²⁶⁴ Ibid,p.78

²⁶⁵ Ibid,p.79

²⁶⁶ John F. Bratzel, Leslie B. Rout Jr,(Dec 1982),*“Research Note: Pearl Harbor, Microdots and J. Edgar Hoover”*, The American Historical Review, Vol. 87 N.5,p.1343

μικροσκόπιο. Καθήκον του στις Η.Π.Α είναι να οργανώσει ένα νέο δίκτυο κατασκόπων ψάχνοντας απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο.²⁶⁷

Το μεγαλύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αφορά ερωτήσεις γενικού περιεχομένου που σχετίζονται με στρατιωτικά θέματα. Υπήρχαν όμως και ερωτήσεις ειδικότερου ενδιαφέροντος που αφορούσαν στις βάσεις και τα αεροδρόμια στο Οαχου και την άμυνα στο Πέρλ Χάρμπορ. Οι Γερμανοί είχαν επίσης ζητήσει σχέδια από τις εγκαταστάσεις στο Πέρλ Χάρμπορ που αφορούσαν το βάθος των νερών, τα προστατευτικά δίχτυα για τορπίλες και τα αγκυροβόλια.²⁶⁸ Σύμφωνα με ισχυρισμούς του ίδιου του Ρορον, όταν φτάνει στην Ν. Υόρκη και συναντά τον Αρχηγό του Γραφείου του F.B.I του δηλώνει: «Μπορείτε να περιμένετε μία επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ πριν το τέλος του έτους»²⁶⁹ Για να μπορέσει να δει τον Hoover ο Ρορον έπρεπε να περιμένει δύο εβδομάδες και στο μεσοδιάστημα φεύγει για Φλόριντα με μία φιλενάδα. Το ειδύλλιο διακόπτεται απότομα και όταν ο Ρορον επιστρέφει στην Ν. Υόρκη για να συναντηθεί με τον Hoover, εκείνος απλώς τον επέπληξε για τις ανηθικότητες του. Ο Ρορον θα μείνει για λίγο ακόμα στις Η.Π.Α, πρώτου το F.B.I τελικά του επιτρέψει να φύγει για Rio de Janeiro, όπου θα έρθει σε επαφή με το δίκτυο της Abwehr.²⁷⁰ Ο «Tricycle» εκδιώχθηκε χωρίς να πραγματοποιηθεί η προσπάθεια σύνδεσης ανάμεσα στους Βρετανούς και τον Hoover, ο οποίος αργότερα έγραψε στα απομνημονεύματά του ότι είχε πάρει προσωπικά συνέντευξη από έναν «βρωμίαρη Ναζί πράκτορα,...τον οποίο έστειλε πακέτο».²⁷¹

Οι Ιάπωνες είχαν συμφωνήσει να συντονίσουν τις προσπάθειές τους με τους συμμάχους τους στο επίπεδο συλλογής πληροφοριών στις Η.Π.Α και στην πραγματικότητα, το ερωτηματολόγιο του Ρορον, ήταν εν μέρει Ιαπωνικό σχέδιο συλλογής και όχι Γερμανικό.²⁷² Σε μία Washington που στα 1941 οι υπηρεσίες δεν συνεργάζονταν είναι απίθανο ο Hoover να μοιράστηκε την πληροφορία με τις ένοπλες δυνάμεις.²⁷³ Την επεξεργάστηκε και την χρησιμοποίησε μεν, αλλά μόνο μέχρι του σημείου που μπορούσε να αποδείξει πόσο αποτελεσματικό ήταν το F.B.I, παρουσιάζοντας στον Πρόεδρο, ένα μόνο μέρος του ερωτηματολογίου, που καμία αναφορά για την Χαβάη δεν γινόταν, και όχι το πλήρες κείμενο που θα είχε τραβήξει την προσοχή του Προέδρου. αν το είχε διαβάσει.²⁷⁴ Πίσω από την συμπεριφορά του

---

²⁶⁷ Ibid, p.1344

²⁶⁸ Ibid, p.1344

²⁶⁹ Ibid, p.1345

²⁷⁰ Ibid, p.1347

²⁷¹ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),69

²⁷² Ibid,p.69

²⁷³ Ibid,p.69

²⁷⁴ John F. Bratzel, Leslie B. Rout Jr, (Dec 1982), "Research Note: Pearl Harbor, Microdots and J. Edgar Hoover", *The American Historical Review*, Vol. 87 N.5,p.1347

Hoover κρύβεται η αγωνία του να νικήσει τις αντίπαλες Υπηρεσίες Πληροφοριών εντός των Η.Π.Α, αλλά και την Βρετανική ΜΙ6.²⁷⁵

Είναι απολύτως σαφές ότι ο Ρορον δεν ενέπνευσε καμία εμπιστοσύνη στον Hoover, όμως ανεξαρτήτως της εκτίμησης του Hoover προς το πρόσωπο του Ρορον, ο ίδιος ο Hoover απέτυχε να μεταδώσει τόσο στον Λευκό Οίκο όσο και στις Υπηρεσίες Πληροφοριών του Στρατού και του Ναυτικού, το πλήρες ερωτηματολόγιο του Ρορον, καθώς την κρίσιμη στιγμή επέδειξε φτωχή κρίση, αφήνοντας τις αντιπαλότητες να υπερισχύσουν.²⁷⁶

Καθ' όλη την πορεία προς τον πόλεμο οι ενδείξεις ότι οι εχθροπραξίες πλησίαζαν, αυξάνονταν και εντατικοποιούνταν.²⁷⁷ Καθ' όλη την διάρκεια του 1941, τα μηνύματα που έφταναν από διάφορες περιοχές της μακρινής Ανατολής, επιβεβαίωναν ένα πράγμα: η Ιαπωνία ετοιμαζόταν για πόλεμο.²⁷⁸ Οι Αμερικανικές Υπηρεσίες έχουν καταγράψει ένα μήνυμα του Υπουργού Εξωτερικών προς τον Πρόσβη Nomuru στην Washington, σύμφωνα με το οποίο έπρεπε να ξεκινήσει να προετοιμάζεται για το χειρότερο.²⁷⁹ Ωστόσο, η σημασία της προειδοποίησης χάθηκε μέσα στα αντιθετικά σήματα και την έλλειψη ενιαίας εθνικής εκτίμησης.²⁸⁰ Στην πραγματικότητα, το τραυματικό σοκ για τις Η.Π.Α δεν ήταν το ξέσπασμα του πολέμου, αλλά ο τρόπος και ο χώρος που ξέσπασε. Ακόμα και έτσι όμως, οι Η.Π.Α θα μπορούσαν να είναι επί ποδός και να έχουν επιδείξει μεγαλύτερη επαγρύπνηση.²⁸¹ Στα τέλη του Νοεμβρίου του 1941 οι πιο ενημερωμένοι αναλυτές είχαν συνειδητοποιήσει ότι η πολιτική των Η.Π.Α να φέρουν την Ιαπωνία εκεί που θέλανε, είχε αποτύχει και πλέον η Ιαπωνία ετοιμαζόταν για πόλεμο, κάτι που απηχούνταν και στα πρωτοσέλιδα των χαβανέζικων εφημερίδων, δύο εβδομάδες πριν την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.²⁸² Στις 27 Νοεμβρίου ο Αρχηγός των Ναυτικών Επιχειρήσεων έστειλε στους διοικητές των στόλων Ατλαντικού και Ειρηνικού το ακόλουθο σήμα: *«Αυτή η επιστολή μπορεί να θεωρηθεί ως προειδοποίηση πολέμου...μία επιθετική κίνηση από την Ιαπωνία αναμένεται μέσα στις επόμενες μέρες»*²⁸³ Συνεχίζοντας το ίδιο μήνυμα ανέφερε ότι η εκστρατεία αναμενόταν είτε στις Φιλιππίνες, είτε στην Χερσόνησο Κρά στην Ταϋλάνδη, ή πιθανά στο Βόρνεο. Καμία αναφορά στο Πέρλ Χάρμπορ δεν υπήρχε.²⁸⁴ Ως αποτέλεσμα αυτού του μηνύματος η

---

²⁷⁵ Ibid, p.1347

²⁷⁶ Ibid, p.1349

²⁷⁷ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999), 70

²⁷⁸ Ibid, p.70

²⁷⁹ Ibid, p.71

²⁸⁰ Ibid, p.71

²⁸¹ Ibid, p.71

²⁸² Ibid, p.73

²⁸³ Ibid, p.74

²⁸⁴ Ibid, p.74

καθημερινότητα στο Πέρλ Χάρμπορ συνεχίστηκε, καθώς φαινόταν ότι η Ιαπωνική απειλή δεν το περιελάμβανε.²⁸⁵ Μέχρι το Δεκέμβριο του 1941 ο Roosevelt και οι σύμβουλοί του ήξεραν ότι κάτι θα συμβεί, αλλά δεν ήξεραν τι. Το ίδιο και οι Βρετανοί που μοιράζονταν τον ίδιο όγκο πληροφοριών.²⁸⁶ Δεν υπάρχει αμφιβολία για την ανακούφιση του Churchill όταν ο Hitler κήρυξε τον πόλεμο στις Η.Π.Α, αλλά δεν υπάρχει επίσης και καμία απόδειξη ότι παραπλάνησε τους Αμερικανούς, ή ότι ήξερε κάτι περισσότερο σχετικό με το Πέρλ Χάρμπορ.²⁸⁷ Εκτός από τον όγκο πληροφόρησης, υπήρχαν και τα προβλήματα έλλειψης προετοιμασίας εκ μέρους των Αμερικανών, καθώς τόσο το Ναυτικό όσο και ο Στρατός στο Πέρλ Χάρμπορ είχαν μεγάλα κενά στην οργάνωσή τους, κάτι που δεν επέτρεπε την σωστή προετοιμασία τους, για την περίπτωση χτυπήματος²⁸⁸, που μπορούν να αποδοθούν μόνο στους ίδιους τους τοπικούς διοικητές, οι οποίοι είχαν χωριστές αρμοδιότητες στην βάση και οι οποίοι όχι μόνο δεν συνεργάζονταν, αλλά αντιθέτως ανταγωνίζονταν και διατηρούσαν αποστάσεις ο ένας από τον άλλο.²⁸⁹

Στις 19 Νοεμβρίου, το Τόκυο εξέδωσε μία ιδιαίτερη προειδοποίηση προς την Πρεσβεία του στην Washington που αναφερόταν σε περίπτωση ανάγκης και την διακοπή τόσο των διπλωματικών σχέσεων όσο και των διεθνών επικοινωνιών.²⁹⁰

Τα μηνύματα διαχωρίστηκαν ως μετεωρολογικές αναφορές με την ονομασία «Κωδικοί των Ανέμων».²⁹¹ «*East Wind Rain*» αναφερόταν στην διακοπή των διπλωματικών σχέσεων με την Αμερική και «*West Wind Clear*» αναφερόταν στην διακοπή με την Βρετανική Αυτοκρατορία.²⁹² Η οδηγία συνέχιζε με εντολές για την καταστροφή όλων των χαμηλόβαθμων μυστικών διπλωματικών κωδικών και αλγορίθμων αποκρυπτογράφησης και με εντολές για την προετοιμασία του διπλωματικού προσωπικού για πόλεμο.²⁹³ Τα συγκεκριμένα μηνύματα υποκλάπηκαν και διαβάστηκαν από το προσωπικό των Υπηρεσιών όλων των Συμμάχων και από εκείνη την στιγμή η νούμερο ένα προτεραιότητα Αμερικανών και Βρετανών, ήταν να ακούνε για τυχόν μηνύματα των «Κωδικών των Ανέμων».²⁹⁴ Στην ιστορία του Πέρλ

---

²⁸⁵ Ibid, p.76

²⁸⁶ Ibid, p.76-77

²⁸⁷ Ibid, p.77

²⁸⁸ Ibid, p.79-80

²⁸⁹ Ibid, p.78

²⁹⁰ Ibid, p.81

²⁹¹ Ibid, p.81

²⁹² Ibid, p.81

²⁹³ Ibid, p.81

²⁹⁴ Ibid, p.81

Χάρμπουρ, οι κωδικοί αυτοί έμελλε να γίνουν η απόλυτη εμμονή των Υπηρεσιών Πληροφόρησης.²⁹⁵

Στις 3 Δεκεμβρίου, η Washington με δύο κρίσιμα μηνύματα θέτει σε επαγρύπνηση τον Ναύαρχο Kimmel, ενημερώνοντας τον ότι οι Ιάπωνες είχαν διατάξει την καταστροφή των διπλωματικών κωδικών και αποκρυπτογραφημάτων, μόλις την προηγούμενη μέρα και την καύση όλων των εμπιστευτικών και μυστικών διπλωματικών εγγράφων.²⁹⁶ Το δεύτερο μήνυμα ήταν ακόμα πιο ανησυχητικό, καθώς διέταξε τις πρεσβείες σε Λονδίνο, Χόνγκ Κόνγκ, Σιγκαπούρη, Μπατάβια, και Μανίλα να καταστρέψουν τις διπλωματικές τους μηχανές και ήδη η «μηχανή» της Μπατάβια ήταν καθ' οδόν για Τόκυο.²⁹⁷ Στις 2 Δεκεμβρίου, είχε διαταχτεί και η Washington να καταστρέψει όλα, τα υπόλοιπα συστήματα και τα μυστικά έγγραφα.²⁹⁸ Η καταστροφή της «μηχανής» έχει μόνο μία εξήγηση καθώς άπαξ και καταστραφεί δεν υπάρχει επιστροφή, την απόσυρση της Πρεσβείας και την διακοπή των διπλωματικών σχέσεων. Η καταστροφή της μηχανής κωδικών και αποκρυπτογράφησης είναι για τους αναλυτές της πληροφόρησης η απόλυτη προειδοποίηση πολέμου.²⁹⁹ Το προσωπικό της υπηρεσίας του Ναυτικού έλαβε την παρακολούθηση, αλλά δεν υπάρχει καμία απόδειξη ότι η σημαντική αυτή πληροφορία πέρασε από τον Ναύαρχο Kimmel στον Στρατηγό Short, που ήταν υπεύθυνος για την άμυνα της Χαβάη.³⁰⁰

Στις αρχές Δεκεμβρίου, η Κυβέρνηση των Η.Π.Α ήταν σε επαγρύπνηση, καθώς η Ιαπωνική Πρεσβεία στη Washington περίμενε να λάβει ένα μακροσκελές μυστικό μήνυμα δεκατεσσάρων σημείων από το Ιαπωνικό Υπουργείο Εξωτερικών, περίπου στις 6/12/1941. Επρόκειτο για την απάντηση των Ιαπώνων στην πρόταση των Αμερικανών για ειρηνική επίλυση του ζητήματος και όλα κρίνονταν με ένα «ναι» ή με ένα «όχι». Οι Αμερικανοί μέσω του «MAGIC» μπορούσαν να υποκλέψουν και να διαβάσουν το μήνυμα την στιγμή που ερχόταν και πριν τους παραδοθεί επίσημα, εξαγοράζοντας έτσι λίγες ώρες.³⁰¹ Μέχρι τις 6 Δεκεμβρίου η Washington ήξερε ότι η απάντηση στις Αμερικανικές προτάσεις είχε ήδη μεταβιβαστεί και το Ναυτικό είχε αναλάβει την μετάφραση του σήματος. Γύρω στις 22:00 η ώρα Washington στις 6 Δεκεμβρίου 1941, ο ταχυδρόμος του Ναυτικού έχει παραλάβει τα πρώτα δεκατρία σημεία τα οποία πηγαίνει στον Πρόεδρο και ο Roosevelt σχολιάζει: **«Αυτό σημαίνει**

---

²⁹⁵ Ibid,p.81

²⁹⁶ Ibid,p.82

²⁹⁷ Ibid,p.82

²⁹⁸ Ibid,p.82

²⁹⁹ Ibid,p.82

³⁰⁰ bid,p.82

³⁰¹ bid,pp.83-.84

πόλεμο»³⁰² Το ίδιο μήνυμα φτάνει και σε άλλους αξιωματικούς, ενώ όταν τελικά ο ταχυδρόμος του Ναυτικού θα επιστρέψει στο γραφείο του κανένα σήμα δεν έχει φτάσει που να αφορά το 14^ο σημείο του Ιαπωνικού μηνύματος και τελικά εκείνος πηγαίνει για ύπνο.³⁰³ Το ίδιο σκηνικό επαναλαμβάνεται και στις Υπηρεσίες του Στρατού που επίσης είναι εν αναμονή του συνολικού κειμένου, αλλά το πολυαναμενόμενο 14^ο σημείο θα φτάσει την ώρα που η Washington κοιμάται, τα ξημερώματα της 6^{ης} προς 7^{ης} Δεκεμβρίου.³⁰⁴ Ο αξιωματικός του Στρατού που το παραλαμβάνει προσπάθησε ανεπιτυχώς να επικοινωνήσει με τον Στρατηγό Marshall και αφού δεν τον εντόπισε πήγε και αυτός για ύπνο. Έτσι, χάθηκαν εννέα πολύτιμες ώρες μέσα στις οποίες η Χαβάη θα μπορούσε να έχει προειδοποιηθεί.³⁰⁵ Το επίμαχο σημείο ανέφερε ότι ήταν αδύνατη η επίτευξη μίας συμφωνίας μέσω διαπραγματεύσεων και έδινε εντολή στον Ιάπωνα πρέσβη στην Washington να διακόψει τις διπλωματικές σχέσεις ακριβώς στη 13:00 το μεσημέρι που σήμαινε 07:00 το πρωί για την Χαβάη.³⁰⁶ Το πρωί της 7^{ης} Δεκεμβρίου ο Πρόεδρος Roosevelt διαβάζει και το τελευταίο σημείο και το μόνο του σχόλιο είναι: *«Λοιπόν φαίνεται ότι οι Ιάπωνες ετοιμάζονται να διακόψουν όλες τις διαπραγματεύσεις.»*³⁰⁷

Μετά από πυρετώδης διαβουλεύσεις ο Αρχηγός του Στρατού στέλνει μία προειδοποίηση κατά προτεραιότητα στην Χαβάη, αλλά όμως και στους υπόλοιπους διοικητές του Ειρηνικού, με την οποία ενημερώνει για τα τελευταία γεγονότα και τους ζητά να παραμείνουν σε επιφυλακή, αφήνοντας τους όμως ελευθερία δράσης κατά την κρίση τους.³⁰⁸ Δυστυχώς, το μήνυμα ποτέ δεν έφτασε στην ώρα του καθώς από το Τμήμα Πολέμου δεν μπορούσαν να ενημερώσουν την Χαβάη μέσω ασυρμάτου και έτσι αποφασίστηκε να σταλεί κωδικοποιημένο από το San Francisco και στην συνέχεια μέσω εμπορικού ασυρμάτου στην Honolulu. Όταν τελικά η προειδοποίηση έφτασε στην Χαβάη, ξεκινούσε η επίθεση των Ιαπώνων και στο Αρχηγείο του Στρατηγού Short έφτασε στις 11:45 ώρα Χαβάης.³⁰⁹ Το αποκορύφωμα της έλλειψης οργάνωσης συνοψίζεται στην δικαιολογία του ταχυδρόμου που μετέφερε την προειδοποίηση και είπε ότι άργησε γιατί είχε να *«βρει καταφύγιο από μία αεροπορική επιδρομή»*.³¹⁰

Η αλυσίδα της Πληροφόρησης είχε αποτύχει παρά τις απελπισμένες προσπάθειες της τελευταίας στιγμής να ειδοποιηθεί η Χαβάη και η Ιαπωνική επιδρομή

---

³⁰² Ibid, p.84

³⁰³ Ibid, p.84-85

³⁰⁴ Ibid..85

³⁰⁵ Ibid..85

³⁰⁶ Ibid, pp..85-86

³⁰⁷ Ibid , p..86

³⁰⁸ Ibid, p..86

³⁰⁹ Ibid, p..87

³¹⁰ Ibid, p..87 *“take shelter from an air raid”*

έπεσε πάνω σε ένα πλήρως απροετοίμαστο στόλο. Όταν αργότερα κατά τη διάρκεια της έρευνας του Κογκρέσου τέθηκε το ερώτημα γιατί δεν τηλεφώνησαν απλά στην Χαβάη δεδομένης της έκτακτης ανάγκης και των χρονικών περιορισμών, η απάντηση που δόθηκε από τον Συνταγματάρχη Colonel (αξιωματικό σημάτων) ήταν πως η χρήση του απλού τηλεφώνου δεν επιτρεπόταν κυρίως για τις υπερθαλάσσιες κλήσεις, γιατί δεν ήταν ασφαλής και επιτρεπόταν μόνο στους γηραιότερους αξιωματικούς με απολύτως δική τους ευθύνη.³¹¹

3.3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Οι Αμερικανικές Υπηρεσίες Πληροφοριών είχαν αποτύχει. Προειδοποιητικές αποδείξεις δεν βρέθηκαν, καθώς οι Αμερικανοί στηρίχτηκαν μόνο στα διπλωματικά μηνύματα του «PURPLE» και εκεί δεν αναφέρθηκε ποτέ τίποτα σχετικό με επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.³¹² Η Ιαπωνία για να σφραγίσει τις διαρροές είχε περιορίσει την γνώση σε έναν αυστηρά κλειστό κύκλο στο Τόκυο και ακόμα και οι Πρέσβεις στην Washington δεν μίλησαν ποτέ για επίθεση.³¹³ Επιπλέον, σε δύο περιπτώσεις μέσα στο 1941, οι Ιάπωνες είχαν παραπλανήσει τους Αμερικανούς αναλυτές κυκλοφορίας σημάτων θέτοντάς τους σε επαγρύπνηση, χωρίς ποτέ η επίθεση να πραγματοποιηθεί.³¹⁴

Τα μηνύματα που υποκλάπηκαν από τον JN-25B πριν την 7^η Δεκεμβρίου, διαβάστηκαν μετά τον πόλεμο, ωστόσο ούτε αυτά έλεγαν κάτι για επίθεση.³¹⁵ Παρά το γεγονός ότι ο πόλεμος με την Ιαπωνία αναμενόταν και υπήρχε η γενική πίστη ότι τελικά όντως θα συμβεί, ακόμα και αυτό δεν μπορούσε να μετουσιωθεί σε μία ειδική πρόβλεψη για συγκεκριμένη επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.³¹⁶

Το Πέρλ Χάρμπορ ήταν το μεγαλύτερο σοκ που υπέστησαν οι Η.Π.Α διότι κατέστρεψε τον μύθο του απομονωτισμού και έκανε τις Η.Π.Α να πλησιάσουν τα άλλα έθνη και να αναμειχθούν στις διεθνείς υποθέσεις μετά τον πόλεμο. Αντήχησε μέσα από τον Ψυχρό Πόλεμο ως φόβος για τις αιφνιδιαστικές επιθέσεις, αναγκάζοντας το Αμερικανικό έθνος να ξοδέψει δισεκατομμύρια σε ραντάρ και δορυφόρους που για δεκαετίες ήταν έτοιμοι για εκτόξευση μέσα σε λίγα λεπτά.³¹⁷

---

³¹¹ Ibid, p..87

³¹² Kahn David,(1991 Winter), *“The Intelligence Failure of Pearl Harbor”*, Foreign Affairs, Vol.70 N.5, pp.138 – 152

³¹³ Ibid,p.147

³¹⁴ Ibid,p.147

³¹⁵ Ibid,p.147

³¹⁶ Ibid,p.147

³¹⁷ Ibid,p.150

Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ διοικητών Στρατού και Ναυτικού συνέβαλλε στην καταστροφή. Μετά τον πόλεμο και παρά τις όποιες αντιρρήσεις το έθνος δημιούργησε ένα ενιαίο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.³¹⁸

Ο δεύτερος μεγάλος τομέας μεταρρυθμίσεων αφορούσε στον συγκεντρωτισμό των Υπηρεσιών Πληροφοριών, που ξεκίνησε από τον Πρόεδρο Roosevelt τον Ιούλιο του 1941, με την δημιουργία της θέσης του «Συντονιστή των Πληροφοριών» (Coordinator of Information), που είχε την αρμοδιότητα της συλλογής πληροφοριών και δεδομένων που μπορούσαν να στηρίξουν την εθνική ασφάλεια και με την υποχρέωση να διοχετεύει την πληροφόρηση απευθείας στον ίδιο τον Πρόεδρο.³¹⁹ Ωστόσο, ο ίδιος ο Roosevelt λίγους μήνες αργότερα μετέτρεψε την θέση του «Συντονιστή των Πληροφοριών» σε «Γραφείο Στρατηγικών Υπηρεσιών» (Office of Strategic Services), που τέθηκε υπό τον έλεγχο των Αρχηγών Προσωπικού, περιορίζοντας έτσι την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα, της Υπηρεσίας που ο ίδιος είχε δημιουργήσει. Το «Γραφείο των Στρατηγικών Υπηρεσιών», λειτούργησε καθ' όλη την διάρκεια του πολέμου για να καταργηθεί από τον Πρόεδρο Harry Truman, αμέσως μετά την παράδοση της Ιαπωνίας.³²⁰

Ένα χρόνο μετά, το 1946, ο Truman ίδρυσε την C.I.A (Central Intelligence Agency). Όπως ο Herbert Hoover έγραψε το 1955 : « Η C.I.A αποδίδει την ύπαρξή της στο Πέρλ Χάρμπορ»³²¹ Λίγα χρόνια αργότερα, το 1949, ιδρύθηκε από τον Truman η Υπηρεσία Ασφαλείας των Ενόπλων Δυνάμεων, που το 1952 διευρύνθηκε στην Υπηρεσία Εθνικής Ασφαλείας (National Security Agency). Η Υπηρεσία αυτή οφείλει την ύπαρξή της στην πολύ καλή εντύπωση που έκανε στους Αμερικανούς, η επιτυχία της Βρετανικής Υπηρεσίας αποκωδικοποίησης, που οφειλόταν στον συντονισμό, τον συγκεντρωτισμό και την συνεργασία των Βρετανικών Υπηρεσιών κρυπτανάλυσης. Τόσο η C.I.A όσο και το N.S.A ενίσχυσαν την εθνική ασφάλεια καθ' όλη την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου.³²²

Σύμφωνα με τον John Miller αυτό που παρουσιάστηκε σαν μία «*πλήρης καταστροφή*» δεν ήταν παρά μία ενόχληση για τις Η.Π.Α καθώς ο στρατιωτικός εξοπλισμός στο Πέρλ Χάρμπορ ήταν απαρχαιωμένος, και το γεγονός ότι η πολεμική βιομηχανία των Η.Π.Α μπόρεσε άμεσα να επιδιορθώσει τα περισσότερα από τα κατεστραμμένα πλοία που χτυπήθηκαν στο Πέρλ Χάρμπορ, δείχνει ότι η ζημιά δεν

---

³¹⁸ Ibid,p.150

³¹⁹ Ibid,p.150

³²⁰ Ibid,p.150-151

³²¹ Ibid,p.151

³²² Ibid,p.152

ήταν μη αναστρέψιμη και πάντως καθυστέρησε την απάντηση των Η.Π.Α προς τους Ιάπωνες μόνο οριακά, ενώ σίγουρα δεν άλλαξε ουσιαστικά τον ρυθμό του πολέμου.³²³

Το καλοκαίρι του 1940 ο διοικητής του Στόλου James Richardson παρατήρησε : « *ότι το Ναυτικό απλώς δεν ήταν έτοιμο για πόλεμο εξαιτίας βασικών ελλείψεων*»³²⁴ ενώ και ο Ναύαρχος Nimitz που διαδέχτηκε τον Kimmel τρεις εβδομάδες μετά την επίθεση, παραδέχτηκε σε μία συνέντευξη το 1946, πως αν ο Kimmel είχε εκ των προτέρων γνώση και είχε προσπαθήσει να συναντήσει τον Ιαπωνικό Στόλο σε ανοιχτή θάλασσα, η καταστροφή θα ήταν μεγαλύτερη καθώς «*ως αποτέλεσμα θα χάνονταν περισσότερα πλοία στα βαθιά νερά και επίσης και άλλες χιλιάδες ζωές.*»³²⁵ Ένας από τους λόγους αιφνιδιασμού των Η.Π.Α στο Πέρλ Χάρμπορ, ήταν η απτή διαπίστωση της ανικανότητας του Στόλου του Ειρηνικού να χτυπήσει αποτελεσματικά και να περιορίσει τον κατά πολύ ανώτερο Ιαπωνικό στόλο.³²⁶

Σε ένα σύνολο εκατό πλοίων που απαριθμούσε ο Στόλος μόνο δύο χάθηκαν εντελώς, τα οποία ήταν και τα δύο θωρηκτά, κατασκευασμένα στα 1913, που το 1942 θα αποσύρονταν λόγω παλαιότητας. Το ένα ήταν το θωρηκτό «*Αριζόνα*» το οποίο αφού σαρώθηκε μηχανικά για άχρηστα μεταλλεύματα και καύσιμα, παραμένει βυθισμένο μέχρι σήμερα, ως ένα σημείο μνήμης σ' εκείνη την ημέρα. Το άλλο ήταν το θωρηκτό «*Οκλαχόμα*» .Το οποίο επίσης απογυμνώθηκε και σαρώθηκε, ανασύρθηκε και πουλήθηκε για σιδηρομετάλλευμα, για να ξαναβυθιστεί αυτή τη φορά από ατύχημα και σε βαθιά νερά, από τα οποία ανασύρθηκε και μεταφέρθηκε στην ενδοχώρα μετά τον πόλεμο.³²⁷ Όλα τα υπόλοιπα πλοία που χτυπήθηκαν στο Πέρλ Χάρμπορ ανασύρθηκαν, επισκευάστηκαν και επέστρεψαν στο καθήκον, συμμετέχοντας σε ναυμαχίες που τελικά οδήγησαν στην τελική ήττα της Ιαπωνίας το 1945, όπως η ναυμαχία στο Leyte Gulf το 1944 όπου από τα έξι πλοία, τα πέντε είχαν υποστεί ζημιές στο Πέρλ Χάρμπορ.³²⁸

Παρά τον αιφνιδιασμό που οι Ιάπωνες πέτυχαν στο πρώτο κύμα της επίθεσης κάποιοι στόχοι επλήγησαν ελαφρά ή έμειναν ανέπαφοι όπως τα υποβρύχια, τα βαριά καταδρομικά και τα τρία αεροπλανοφόρα για τα οποία οι Ιάπωνες δεν είχαν ιδέα για το πού βρίσκονταν (δύο ήταν στην ανοιχτή θάλασσα και ένα στο San Diego).³²⁹ Ενώ , όπως ο Homer Wallin σημειώνει «*οι παρακείμενες αποθήκες πετρελαίου δεν*

---

³²³ John Miller,(Winter 1991-1992), “*Pearl Harbor: Military Inconvenience, Political Disaster*”, International Security, Vol.16 N.3, pp.172-203.

³²⁴ Ibid,p.186

³²⁵ Ibid,p.176-177

³²⁶ Ibid,p.186.

³²⁷ Ibid,p.177

³²⁸ Ibid,p.179

³²⁹ Ibid,p.183

χτυπήθηκαν καθόλου».³³⁰ Τέλος, η επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ σηματοδότησε τον σημαντικό ρόλο αεροπλανοφόρων και υποβρυχίων στον πόλεμο του Ειρηνικού και την αλλαγή στρατιωτικού δόγματος.³³¹

Μπορεί ο αιφνιδιασμός να πέτυχε αλλά στη πραγματικότητα απέβησε μοιραίος στρατηγικά για τους Ιάπωνες, αφού τους οδήγησε σε υπερβολική αισιοδοξία και ευφορία και ως συνέπεια αυτών σε απροσεξία με αποτέλεσμα την ήττα τους στο Midway, έξι μήνες μετά την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ, στην οποία υπέστησαν βαρύτερες απώλειες από τις οποίες δεν ανέκαμψαν.³³²

Το 1945 – 1946 η Επιτροπή του Κογκρέσου ερεύνησε τα αίτια της επίθεσης θέτοντας το ερώτημα : «Γιατί με κάποια από την καλύτερη πληροφόρηση στην ιστορία μας διαθέσιμη, με την σχεδόν βέβαιη γνώση του πολέμου στα χέρια, με σχέδια που αντιμετώπιζαν ακριβώς τον τύπο της επίθεσης όπως εκτελέστηκε από τους Ιάπωνες το πρωί της 7^{ης} Δεκεμβρίου – Γιατί ήταν δυνατόν για ένα Πέρλ Χάρμπορ να συμβεί;»³³³

Μία μελέτη στα κρυπτολογικά αρχεία αποκαλύπτει ότι το 1941 οι Η.Π.Α υπέκλεπταν αρκετά κωδικοποιημένα και κρυπτογραφημένα μηνύματα του Ιαπωνικού Ναυτικού από τα οποία μπορούσες να προβλέψεις την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.³³⁴ Αν είχαν λυθεί οι υποκλοπές θα μπορούσαν να αποκαλύψουν τις Ιαπωνικές προετοιμασίες για την αιφνιδιαστική επίθεση, όμως τα μηνύματα αυτά προστατεύονταν από κωδικό στον οποίο οι Αμερικανοί δεν κατάφεραν να διεισδύσουν.³³⁵ Αν και ο κώδικας JN-25B εισήχθη για πρώτη φορά το 1939 έγινε το πρωταρχικό κρυπτογραφικό σύστημα του Ιαπωνικού Ναυτικού. Όμως, στα 1941 στην Washington οι Ιαπωνικοί Ναυτικοί κώδικες ήταν χαμηλής προτεραιότητας και έτσι το «OP-20-G» δεν είχε αναπτύξει μία ομάδα που να έχει εξελιχθεί στη αποκρυπτογράφηση των νοημάτων αυτού του κώδικα, αφού ούτως ή άλλως από το 1920 οι αλγόριθμοι κρυπτογράφησης του Ιαπωνικού, Ναυτικού μελετούνταν περισσότερο για τα χαρακτηριστικά τους και καθόλου για την αξία της πληροφόρησης που περιείχαν.³³⁶ Στο τέλος του 1941 από τους ογδόντα αξιωματικούς του γραφείου «OP-20-G» μόνο οι οχτώ δούλευαν πάνω στους Ιαπωνικούς κωδικούς, ενώ καθ' όλη την διάρκεια του 1941 οι κρυπταναλυτές

---

³³⁰ Ibid,p.183

³³¹ Ibid,p.183

³³² Ibid,p.194

³³³ David Kahn,(1991), 'Pearl Harbor and the inadequacy of Cryptanalysis', Cryptologia,Vol.15 N.4, pp.273-294. "Why with some of the finest intelligence available in our history, with the almost certain knowledge that war was at hand, with plans that contemplated the precise type of attack that was executed by the Japanese on the morning of December 7 – Why was it possible for a Pearl Harbor to occur?"

³³⁴ Frederik D. Parker,(1991), "The unsolved messages of Pearl Harbor", Cryptologia, Vol15 N.4,pp.295-313

³³⁵ Ibid,p.295

³³⁶ Ibid,p.296

Στρατού και Ναυτικού είχαν εστιάσει στην λύση των διπλωματικών κωδικών παραμελώντας τους κώδικες και τα κρυπτογραφήματα του Ιαπωνικού Ναυτικού.³³⁷

Επιπλέον, οι πρωτόγονοι τρόποι επικοινωνίας καθιστούσαν εξαιρετικά αργή την αποστολή των αποκρυπτογραφημένων ή αποκωδικοποιημένων μηνυμάτων από τα διάφορα γραφεία του Ναυτικού προς το «OP-20-G» στην Washington, με αποτέλεσμα να χρειάζονται στην καλύτερη περίπτωση πάνω από μία εβδομάδα και στη χειρότερη κάποιους μήνες ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες.³³⁸ Μηνύματα που υποκλάπηκαν από το Σεπτέμβριο μέχρι το Δεκέμβριο του 1941, αν είχαν αναλυθεί εγκαίρως από το Αμερικανικό Ναυτικό θα είχαν οδηγήσει στο Πέρλ Χάρμπορ, καθώς έδειχναν ότι ο Ιαπωνικός Στόλος σχεδίαζε πόλεμο βασισμένο σε επίθεση με βομβαρδισμό τορπίλων σε αγκυροβολημένα πλοία στον βόρειο Ειρηνικό, με την βοήθεια δύναμης έξι αεροπλανοφόρων.³³⁹

Αν τα μηνύματα των Ιαπώνων είχαν τύχει περισσότερης προσοχής και είχαν αναλυθεί στην ώρα τους θα είχαν οδηγήσει το Αμερικανικό Ναυτικό να προβλέψει την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ. Μόνο για ένα μέρος στο βόρειο Ειρηνικό ταίριαζαν όλες οι ενδείξεις : ένας στόχος εξαιρετικά μακριά από την Ιαπωνία, τα αγκυροβολημένα πλοία, οι τορπίλες που τρέχουν σε αβαθή, οι ομάδα κρούσης των έξι αεροπλανοφόρων, η μεταφορά καυσίμου στο κατάστρωμα και το ενδιαφέρον για τα νερά στον Βόρειο Ειρηνικό, όλα έδειχναν το ΠΕΡΛ ΧΑΡΜΠΟΡ.³⁴⁰

---

³³⁷ Ibid,p.296-297

³³⁸ Ibid,p.297

³³⁹ Ibid,p.307

³⁴⁰ Ibid,p.312

4.1 ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Η «*Επιχείρηση Badr*» όπως ήταν η κωδική ονομασία που οι Άραβες έδωσαν στην αιφνιδιαστική επίθεση που σχεδίασαν εναντίον του Ισραήλ, ξεκίνησε στις 1:55 το μεσημέρι του Σαββάτου 6 Οκτωβρίου 1973, ημέρα της Εβραϊκής Εξιλέωσης,(Γιόμ Κιππούρ),της ιερότερης θρησκευτικής εορτής των Ισραηλινών. Ο Συριακός και Αιγυπτιακός στρατός επιτέθηκαν ταυτόχρονα στα εκτεταμένα σύνορα του Ισραήλ, επιβάλλοντας σημαντικές απώλειες στις αιφνιδιασμένες Ισραηλινές ένοπλες Δυνάμεις.³⁴¹

Μετά από μάχη δεκαοχτώ ημερών οι εισβολείς απωθήθηκαν έχοντας υποστεί σοβαρές απώλειες και οι Ισραηλινοί, ανακατέλαβαν τα εδάφη τους. Ωστόσο, ο μύθος των ανίκητων και πανταχού παρόντων Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών, που τόσο προσεχτικά είχε χτιστεί μετά την νίκη στον πόλεμο των Έξι Ημερών, γκρεμίστηκε για πάντα.³⁴² Ο πόλεμος του Γιόμ Κιππούρ, τελείωσε στις 23 Οκτωβρίου, με τον Συριακό Στρατό να έχει κατευθυνθεί πίσω από τα Υψίπεδα του Γκολάν και τα Ισραηλινά κανόνια τοποθετημένα στα είκοσι μίλια από την Δαμασκό, ενώ στο νότο, οι Αιγύπτιοι είχαν καταλάβει μεν μία λωρίδα κατά μήκος του Σουέζ, αλλά η Τρίτη Στρατιά τους ήταν περικυκλωμένη από τους Ισραηλινούς, που είχαν εγκαταστήσει μία ταξιαρχία τους σε Αιγυπτιακό έδαφος, σπάζοντας τις Αιγυπτιακές γραμμές και φθάνοντας σε νέες θέσεις, σχεδόν εξήντα τρία μίλια από το Κάιρο.³⁴³

Στις 24 Οκτωβρίου ο πόλεμος είχε λήξει καθώς τόσο η Σοβιετική Ένωση όσο και οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ήταν πρόθυμες να αναλάβουν το ρίσκο της πυρηνικής ανταλλαγής, προκειμένου να υποστηρίξουν τους εμπόλεμους πελάτες τους. Το Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, σηματοδότησε την τελική κατάπαυση του πυρός.³⁴⁴

Η Επιτροπή Agranat που συστήθηκε τον Νοέμβριο του 1973 και της οποίας επικεφαλής ήταν ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Shimon Agranat παρήγαγε

---

³⁴¹ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),218

³⁴² Ibid,218

³⁴³ Michael Bar-Johar – Nissim Mishal, *MOSSAD: The greatest missions of the Israeli Secret Service*,(Harper Collins Publishers,2012),227

³⁴⁴ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),257

τρεις αναφορες εκ των οποίων η προσωρινή, εκδόθηκε στις 2 Απριλίου του 1974 και περιείχε τα κύρια ευρήματα και τις κύριες συστάσεις της Επιτροπής.³⁴⁵

Η Επιτροπή Agranat υπογράμμισε ότι η θεωρία της «Αντίληψης» (=the *Conception*), ήταν κυρίως υπεύθυνη για την αποτυχία στον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, η οποία συνέβη καθώς η Υπηρεσία Πληροφοριών AMAN είχε το μονοπώλιο στην παραγωγή έγκαιρης προειδοποίησης.³⁴⁶

4.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

4.2.1. ΓΙΟΜ ΚΙΠΠΟΥΡ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ

Παρά το γεγονός πως οι Ρεβιζιονιστικές θεωρίες εμπνέονται από αιφνιδιαστικές επιθέσεις και παρ' όλο που για την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ υπάρχει ένα πλήθος αναλυτικών – ρεβιζιονιστικών εξηγήσεων, για το ξέσπασμα του πολέμου του Γιόμ Κιππούρ, δεν μπορεί παρά μόνον ένα έργο να θεωρηθεί ρεβιζιονιστικό, αυτό του Z.Klein με τίτλο: «*The Yom Kippur War*».³⁴⁷ Στο έργο αυτό ο Klein ισχυρίζεται πως την περίοδο πριν τον πόλεμο το Ισραήλ ακολούθησε σκόπιμη στάση απέναντι στους γείτονές του με στόχο την κατηγορηματική ήττα των Αράβων, που θα βελτίωνε την διαπραγματευτική θέση του Ισραήλ, στην διάρκεια των συζητήσεων που η πολιτική του ελίτ, ήθελε να ξεκινήσει μετά τις εκλογές, με την διοίκηση του Προέδρου Νixon. Έτσι, σύμφωνα με τον Klein το Ισραήλ ξεκίνησε να «*υποκινεί τους Άραβες αντιπάλους του να επιτεθούν*»³⁴⁸, υιοθετώντας μία σκληρή στάση απέναντι σε Αίγυπτο και Συρία και ζητώντας να διαιωνιστεί ο de facto έλεγχος που είχε πετύχει μετά την κατάκτηση εδαφών στον Πόλεμο των Έξι Ημερών τον Ιούνιο του 1967. Όταν λοιπόν τον Σεπτέμβριο του 1973 η Αίγυπτος και η Συρία κινητοποιήθηκαν για πόλεμο, οι διαμορφωτές πολιτικής του Ισραήλ, παρά το γεγονός ότι εγκαίρως αντιλήφθηκαν τον κίνδυνο, αρνήθηκαν την ανάληψη οποιουδήποτε προληπτικού μέτρου, έως και την τελευταία στιγμή.³⁴⁹ Σύμφωνα με την ρεβιζιονιστική θεωρία του Klein, ο Υπουργός Άμυνας του Ισραήλ Moshe Dayan, παρέμενε μέχρι και την τελευταία στιγμή αντίθετος

³⁴⁵ Ian Black-Bennx Morris, *Israel's Secret Wars: A history of Israel's Intelligence services*, (Grove Weidendefeld 1991),316

³⁴⁶ Ephraim Kahana,(2002), «*Reorganizing Israel's Intelligence Community*», *International Journal of Intelligence and Counter Intelligence*, Vol.15 p.424

³⁴⁷ Abraham Ben – Zvi,(1979), «*The studies of surprise attacks*», *Brit .J. International Studies*,pp.129 – 149.

³⁴⁸ Ibid,133

³⁴⁹ Ibid,133

σε μία συνολική κινητοποίηση στρατευμάτων, παρά τις ενδείξεις μίας επικείμενης επίθεσης, αφενός γιατί ήταν πεπεισμένος ότι η συμφωνία κατάπαυσης πυρός που είχε συνομολογηθεί το 1970 μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου, θα ίσχυε για την επόμενη δεκαετία και αφετέρου γιατί πίστευε πως ένας πόλεμος μέσα στο 1973, θα μπορούσε να αποδειχθεί στρατιωτικά και πολιτικά επωφελής για το Ισραήλ. Έτσι, αρνήθηκε πεισματικά οποιαδήποτε κίνηση των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων που θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως κίνηση αυξημένης επαγρύπνησης.³⁵⁰ Ωστόσο, σύμφωνα με τον Abraham Ben – Zvi, ο Klein στην προσπάθειά του να αποδείξει συνομωσία, αγνοεί ή παραβλέπει την πιθανότητα ο Dayan, να απέφευγε την ολική κινητοποίηση για λόγους καθαρά πολιτικούς, δηλαδή να ήθελε να αποφύγει να δοθεί η εντύπωση ότι το Ισραήλ κλιμακώνει την ένταση, γεγονός που θα οδηγούσε σε κατηγορίες και αντιδράσεις της παγκόσμιας κοινότητας εναντίον της χώρας του. Τελικά, ο Dayan αναγκάστηκε να δεχτεί το λιγότερο που μπορούσε, την κινητοποίηση 100.000 ανδρών για την οποία όμως ήταν εξουσιοδοτημένος ο David Elazar, ως Αρχηγός των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων. Τέλος, ο Klein προσπαθώντας να αποδείξει συνομωσία, καταλήγει απλώς σε έναν απολογισμό των γεγονότων στο ξεκίνημα του πολέμου.³⁵¹

Όπως στην περίπτωση του Πέρλ Χάρμπορ, έτσι και στην περίπτωση του Πολέμου του Γιόμ Κιππούρ, η έννοια του «*θορύβου*» αναδεικνύεται ως ο παράγων παραπλάνησης των Ισραηλινών, με βάση τις Γνωστικές θεωρίες. Ο Michael Handel στην ανάλυσή του για το ξέσπασμα του Πολέμου με τίτλο: «*The Yom Kippur War and the Inevitability of Surprise*», όχι μόνο διαχωρίζει ανάμεσα σε «*θόρυβο*» και «*σήματα*», έννοιες που και η Wohlsetter είχε χρησιμοποιήσει, αλλά καταλήγει στο ότι τελικά αυτό που υπάρχει είναι μόνο «*θόρυβος*» και καθόλου «*σήματα*» σε μία στρατηγική προειδοποίηση, καθώς όπως ισχυρίζεται τόσο η έγκυρη όσο και η μη έγκυρη πληροφορία πρέπει να αντιμετωπίζονται με παρόμοιο τρόπο.³⁵² Ο Handel καταλήγει σε αυτό το συμπέρασμα, διακρίνοντας σε τρία είδη θορύβου που πριν την επίθεση δημιούργησαν μία εικόνα ασάφειας και εξαπάτησης μέσα στην οποία ενσωματώθηκαν και χάθηκαν και τα σχετικά προειδοποιητικά σήματα, **τον θόρυβο παραπλάνησης**, που απορρέει από τις προσπάθειες του εχθρού, σκόπιμα να αποκρύψει τις προθέσεις του ή να εξαπατήσει, **τον θόρυβο του διεθνούς περιβάλλοντος**, που λειτουργεί ως το πίσω μέρος, ως το φόντο των σχέσεων μεταξύ των κρατών, που είναι σε τροχιά σύγκρουσης και τέλος, **τον αναπαραγόμενο θόρυβο**, που δημιουργείται από τις

---

³⁵⁰ Ibid,141

³⁵¹ Ibid,141 – 142

³⁵² Michael Handel,(Sept. 1977), “*The Yom Kippur War and The Inevitability of Surprise*”, International Studies and Quarterly, Vol.21 N.3,pp. 461 – 502 “*both valid and invalid information must be treated on a similar basis. In effect, all that exists is noise not signals*”

αντιλήψεις και τις προκαταλήψεις και προσδοκίες των ατόμων που ασχολούνται με τη στρατηγική προειδοποίηση και την διαμόρφωση πολιτικής.³⁵³ Επίσης, ο Handel αναφέρεται στους «ήχους της σιωπής» (=the sounds of silence), που τους εντάσσει στο θόρυβο που παράγεται από το διεθνές περιβάλλον, καθώς όπως ισχυρίζεται ένα ήσυχο διεθνές περιβάλλον μπορεί να δράσει ως φόντο θορύβου που καλύπτει τις προετοιμασίες του πολέμου.³⁵⁴ Εν προκειμένω, η περίοδος πριν από τον Πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, χαρακτηριζόταν από μία ύφεση στις σχέσεις Η.Π.Α – Σοβιετικής Ένωσης, που αναθέρμανε τις προσπάθειες ειρηνικών διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ισραήλ και των γειτονικών του χωρών. Τη ίδια περίοδο και το περιφερειακό περιβάλλον χαρακτηριζόταν από ηρεμία, που έδωσε στους Ισραηλίτες την εσφαλμένη εντύπωση ότι αφενός, οι Ρώσοι θα ασκούσαν veto σε πιθανή επίθεση των Αράβων εναντίον του Ισραήλ και ότι αφετέρου τα ίδια τα Αραβικά κράτη, ήταν αδύναμα να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις εκείνες, που θα τους επέτρεπαν να πετύχουν τους στόχους τους μέσω διαμεσολάβησης ή άλλων μορφών διαπραγμάτευσης.³⁵⁵

Όπως και στη περίπτωση του Πέρλ Χάρμπορ έτσι και στην περίπτωση του Γιόμ Κιππούρ, παρά τον θόρυβο που δημιουργήθηκε, τα προειδοποιητικά σήματα δεν καλύφθηκαν, καθώς μία εβδομάδα πριν την επίθεση, οι Υπηρεσίες Πληροφοριών του Ισραήλ, είχαν αξιόπιστη πληροφόρηση ότι επίκειται επίθεση.³⁵⁶ Ωστόσο, και παρά τις εκκλήσεις για συγκέντρωση στρατευμάτων, η πολιτική ελίτ του Ισραήλ εσφαλμένα εκτιμούσε ότι η Αίγυπτος, δεν θα είχε την ικανότητα να χτυπήσει το Ισραήλ, εκτός και αν μπορούσε να αδρανοποιήσει την Ισραηλινή αεροπορική υπεροχή. Δεδομένης αυτής της αντίληψης και θεωρώντας το Ισραήλ ότι μπορούσε να διατηρήσει την στρατιωτική του υπεροχή, έως και τα μέσα της δεκαετίας του 1970, δεν ανέμενε πόλεμο να ξεσπάσει έως εκείνη την περίοδο.³⁵⁷ Η αντίληψη αυτή διατηρήθηκε μέχρι και τις παραμονές του πολέμου, παρά τις ενδείξεις για την επικείμενη απειλή. Έτσι, το ίδιο το πρωί της επίθεσης και έχοντας πλέον αλλάξει αντίληψη, η ηγεσία του Ισραήλ αναζητούσε τρόπους για να ανταπεξέλθει στον κίνδυνο, αλλά και πάλι οι εκκλήσεις του Elazar για άμεσο και γρήγορο αεροπορικό χτύπημα εναντίον της Συρίας, απερρίφθησαν γιατί σύμφωνα με τον Abraham Ben – Zvi οι Ισραηλινοί διαμορφωτές πολιτικής, ήταν αγχωμένοι να αποφύγουν τις διεθνείς πολιτικές επιπτώσεις, που θα μπορούσαν να είναι αποτέλεσμα προληπτικού χτυπήματος.³⁵⁸ Όπως και ο Handel

---

³⁵³ Abraham Ben – Zvi,(1979), *“The studies of surprise attacks”*, Brit. J. International Studies,p.135.

³⁵⁴ Michael Handel,(Sept. 1977), *“The Yom Kippur War and The Inevitability of Surprise”*, International Studies and Quarterly, Vol.21 N.3,p.469

³⁵⁵ Ibid ,p.469

³⁵⁶ Abraham Ben – Zvi,(1979), *“The studies of surprise attacks”*, Brit. J. International Studies,p.146

³⁵⁷ Ibid, p.135

³⁵⁸ Ibid, p.146 – 147

αναφέρει το κράτος – θύμα μπορεί να φοβάται ότι αν πάρει σοβαρά την απειλή πολέμου και κινηθεί προληπτικά για να την αποκρούσει, τότε μπορεί απλώς να την επισπεύσει, από την στιγμή που ο εχθρός θα κινηθεί ακόμα πιο επιθετικά. Σύμφωνα με τον Handel στις παραμονές του πολέμου του Γιόμ Κιππούρ, φαίνεται το Ισραήλ να έχει υιοθετήσει μία τέτοια στάση.³⁵⁹ Επίσης, ο Handel θεωρεί πως η υπερβολική εμπιστοσύνη του Ισραήλ στις ικανότητες του το έκαναν να υποτιμήσει τους αντιπάλους του σε βασικά σημεία, όπως ότι θεωρούσε τους Άραβες ανίκανους να χειριστούν με επιτυχία το καινούρια οπλικά τους συστήματα και να προετοιμάσουν γρήγορα το ανθρώπινο δυναμικό τους ώστε, να μπορεί να ανταπεξέλθει σε συνθήκες πραγματικού πολέμου. Ακόμη το Ισραήλ δεν πίστευε ότι οι Αραβικές χώρες είχαν την δυνατότητα να εφοδιάσουν τους στρατούς τους με όπλα νέας τεχνολογίας σε μεγάλες ποσότητες, ενώ τέλος, υποτίμησε σημαντικά το «πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα», όπως χαρακτηριστικά ο Handel το αναφέρει, μίας αιφνιδιαστικής επίθεσης.³⁶⁰

Η αποτυχία του Ισραήλ να προετοιμαστεί και να απαντήσει στο χτύπημα των Αράβων ακόμα και αφού είχε αντιληφθεί την απειλή, οφείλεται σε παράγοντες οι οποίοι έχουν να κάνουν με το πώς ένα έθνος αντιλαμβάνεται την απειλή του πολέμου και την μετουσιώνει σε κατάλληλη δράση.³⁶¹

4.2.2 ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ

Το Αιγυπτιακό σχέδιο με την κωδική ονομασία «**Επιχείρηση Badr**» προέβλεπε μία επίθεση σε δύο στάδια κατά μήκος του Σουέζ, με το πεζικό διαχωρισμένο και εγκατεστημένο σε πέντε διαφορετικά προγεφυρώματα, τα οποία στην συνέχεια θα ενώνονταν σε ένα κοινό μέτωπο και μικρό συμπλοκές στα μετόπισθεν του Ισραήλ, με στόχο να υπάρξουν διαταραχές σε συγκεκριμένα σημεία.³⁶²

Η επιλογή της ονομασίας δεν ήταν καθόλου τυχαία, αφού αφενός «*Badr*» στα Αραβικά σημαίνει Πανσέληνος και την νύχτα της 6^{ης} Οκτωβρίου αναμενόταν ένα γεμάτο φεγγάρι και αφετέρου, οι οικογένεια Badr ήταν αυτή που είχε επιβάλλει τον Προφήτη Μωάμεθ ως θρησκευτικό και πολιτικό ηγέτη, μετά την νίκη του στην Μάχη του Badr μία

---

³⁵⁹ Michael Handel,(Sept. 1977), “*The Yom Kippur War and The Inevitability of Surprise*”, International Studies and Quarterly, Vol.21 N.3,p.472

³⁶⁰ Ibid, p. 485

³⁶¹ Abraham Ben – Zvi,(1979), “*The studies of surprise attacks*”, Brit .J. International Studies,p.147

³⁶² Ian Black, Bennx Morris, *Israel’s secret wars: a history of Israel’s intelligence Services*,(Grove Weidenfeld),289

περιοχή κοντά στην Μεδίνα το 624 μΧ.³⁶³ Ο συμβολισμός ήταν εμφανής παρά το γεγονός ότι με καθαρά όρους Πληροφόρησης, θα μπορούσε να αποβεί ένα άχρηστο ρίσκο που να έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της επιχείρησης. Παρά ταύτα, η 6^η Οκτωβρίου ήταν εκείνη την χρονιά η δέκατη μέρα της θρησκευτικής εορτής των Μουσουλμάνων και επέτειος από την ιστορική νίκη του Μωάμεθ.³⁶⁴

Για τον Αραβικό κόσμο, η ονομασία αυτή σηματοδοτούσε ότι η κοινή επίθεση Αιγυπτίων και Σύρων κατά των Ισραηλινών, ήταν παραπάνω από σωστή και έδινε ένα μήνυμα εξέγερσης των Ισλαμιστών που βρίσκονταν υπό την κατοχή των Ισραηλινών. Για τον Sadat στην επιχείρηση περικλειόταν ένας διπλός στόχος, ένας στρατιωτικός θρίαμβος, αλλά και ένας πολιτικός – Ισλαμικός, που θα έστελνε ένα ισχυρό μήνυμα τόσο στο εσωτερικό όσο και στο διεθνές περιβάλλον.³⁶⁵

Στην πραγματικότητα, οι Αιγύπτιοι σχεδίαζαν μία περιορισμένης κλίμακας επίθεση κατά μήκος του Σουέζ με στόχο να ξανακερδίσουν τα χαμένα τους εδάφη, αλλά και να ταπεινώσουν τους Ισραηλίτες. Αυτό που ο Sadat ήθελε να πετύχει ήταν ο πολιτικός αντίκτυπος να αντανakλούσε σε όλον τον κόσμο: «*ένα πολιτικό ξέσπασμα μέσα από μία κοφτή στρατιωτική νίκη.*»³⁶⁶ Και φυσικά, η σκληρότητα και η αποφασιστικότητα του θα αντανakλούσαν στο εσωτερικό, δίνοντας στον Sadat τα εύσημα που χρειαζόταν ώστε να ενδυναμώσει την θέση του με κάθε τρόπο ως ηγέτης.³⁶⁷

Ωστόσο, η Αίγυπτος ήξερε ότι δεν μπορούσε μόνη της να αντιπαρατεθεί στο Ισραήλ, ο Sadat ήξερε ότι χρειαζόταν τρία πράγματα για να πετύχει τους στόχους του: χρήματα, όπλα και αντιπερισπασμό. Τα χρήματα μπορούσαν να προέλθουν από την πλούσια πετρελαιοπαραγωγό Σαουδική Αραβία, που καλοέβλεπε τον Sadat ως ένα προπύργιο απέναντι σε ριζοσπάστες ηγέτες όπως ο Qaddafi της Λιβύης, τα όπλα μπορούσαν να προέλθουν από την Σοβιετική Ένωση και τέλος ο αντιπερισπασμός μπορούσε να προέλθει μέσα από έναν συνασπισμό με την Συρία. Πράγματι, τους τελευταίους μήνες του 1972 ο Πρόεδρος Sadat της Αιγύπτου και ο Πρόεδρος Assad της Συρίας, ήρθαν σε επαφή ώστε να οικοδομήσουν ένα μυστικό στρατιωτικό συνασπισμό, με στόχο ένα διπλό, ταυτόχρονο, σε δύο μέτωπα, αιφνιδιαστικό χτύπημα εναντίον του Ισραήλ.³⁶⁸

---

³⁶³ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),242

³⁶⁴ *Ibid*,p.242

³⁶⁵ *Ibid*,p.242 – 243

³⁶⁶ *Ibid*,p.240

³⁶⁷ *Ibid*,p.227

³⁶⁸ *Ibid*,p.227

Η Αίγυπτος ήξερε πως δεν θα μπορούσε μόνη της να αντιμετωπίσει το Ισραήλ κυρίως όσο το Ισραήλ διατηρούσε την αεροπορική του υπεροχή. Από το καλοκαίρι του 1972 η στρατιωτική παρουσία των Σοβιετικών ήταν μαζική στην Αίγυπτο. Η αεράμυνα του Καΐρου καλυπτόταν από 200 Σοβιετικά μαχητικά, εξοπλισμένα με Ρωσικά πληρώματα αέρος και εδάφους.³⁶⁹ Η ομπρέλα SAM(surface to air missile), εκτεινόταν πάνω από το κανάλι του Σουέζ και την χειρίζονταν περίπου 12.000 εκπαιδευμένοι Σοβιετικοί. Επιπρόσθετα, υπήρχαν και 5.000 στρατιωτικοί σύμβουλοι. Όπως αργότερα ομολόγησε ένας Αιγύπτιος αξιωματικός: «οι Σοβιετικοί βρίσκονταν παντού»³⁷⁰. Με τις γενναιοδωρες συμβουλές των Ρώσων, Αιγύπτιοι και Σύροι προμηθεύτηκαν τις ποσότητες των όπλων που θα μπορούσαν να έχουν ένα σημαντικό αντίκτυπο. Επίσης, πέτυχαν να παρατάξουν και σημαντικές ποσότητες νέων επιχειρησιακά υψηλών αντιαρματικών πυραύλων, ριζικά διευρυμένης αντιαρματικής δύναμης σε όλα τα επίπεδα, σε συνδυασμό με το RPG – 7 μπαζούκα, ενώ στην διάθεσή τους είχαν υπέρυθρες και όποια άλλη εφεύρεση μπορούσε να βοηθήσει σε ανταλλαγή πυρών στο σκοτάδι.³⁷¹ Στον τύπο αυτό του εξοπλισμού οι Ισραηλινοί υστερούσαν και δυστυχώς γι' αυτούς ο τεχνολογικός αιφνιδιασμός που υπέστησαν από τους Άραβες, συμπεριελάμβανε την χρήση αντιαρματικών και αντιαεροπορικών πυραύλων.³⁷²

Το επιχειρησιακό πλάνο των Αράβων, στηρίχτηκε σε μία στρατηγική ανάλυση των δυνατοτήτων και αδυναμιών των Ισραηλινών, που πραγματοποίησαν οι Αιγυπτιακές Υπηρεσίες Πληροφοριών.

Το πλάνο ανακεφαλαίωσε τα κύρια επτά σημεία των συμπερασμάτων τους: αιφνιδιαστικό πρώτο χτύπημα, μαζική χρήση των δυνάμεων σε όλο το πλάτος του μετώπου, ώστε να διασπαστεί η όποια προσπάθεια αντεπίθεσης, διατήρηση της ομπρέλας αεράμυνας πάνω από τις δυνάμεις εδάφους, ώστε η Ισραηλινή Αεροπορία να κρατηθεί πίσω από τα στρατεύματα εδάφους, διάσπαση των πηγών ισχύος των Ισραηλινών δυνάμεων μεταξύ περιοχών, που έχουν μεγάλη γεωγραφική απόσταση μεταξύ τους, άμβλυση των συνεπειών της Ισραηλινής αντεπίθεσης, δίνοντας έμφαση σε αμυντικά όπλα και μαχόμενοι από θέσεις άμυνας, πρόκληση όσο το δυνατόν βαρύτερων απωλειών στο Ισραήλ και τέλος, διασφάλιση ότι οι Αιγυπτιακές Δυνάμεις θα έχουν όσο το δυνατόν αναβαθμισμένο και τεχνολογικά ανώτερο οπλοστάσιο, προκειμένου να ανταποκρίνεται στα Ισραηλινά συστήματα.³⁷³

---

³⁶⁹ Ibid,p.226

³⁷⁰ Ibid,p.226

³⁷¹ Michael Handel,(Sept 1977), *“The Yom Kippur War and The Inevitability of Surprise”*, International Studies Quarterly, Vol.21 N3, p.487

³⁷² Ibid,p.487

³⁷³ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),230

4.2.3 ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στα μέσα του Ιουλίου του 1972, η Αίγυπτος απέλασε 20.000 Σοβιετικούς στρατιωτικούς συμβούλους, κίνηση που από την AMAN (Υπηρεσία Πληροφοριών των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων) δεν ερμηνεύτηκε ως απόφαση του Sadat να πάει σε πόλεμο με το Ισραήλ, αλλά ως παύση των Σοβιετικών στρατιωτικών αποστολών στην Αίγυπτο και ως γενικότερη αποδυνάμωση του στρατού της. Λίγο αργότερα ο Sadat δημόσια επέτληξε τους Σοβιετικούς ότι απέτυχαν να προμηθεύσουν την Αίγυπτο με κάποιες κατηγορίες όπλων, που οι Αμερικανοί ήταν πρόθυμοι να προμηθεύσουν το Ισραήλ. Η δημόσια αυτή κατηγορία ενδυνάμωσε την αντίληψη της AMAN ότι η Αίγυπτος γνώριζε την στρατιωτική της κατωτερότητα σε σχέση με τις Ισραηλινές ένοπλες Δυνάμεις και ως εκ τούτου είχε απορρίψει την στρατιωτική επιλογή.³⁷⁴ Στην πραγματικότητα ο Sadat επεδίωκε την απεξάρτηση της Αιγύπτου από τη Σοβιετική επιρροή, ώστε να αποφύγει την άρνηση της Μόσχας στην απόφασή του για πόλεμο. Όμως, η ερμηνεία της AMAN ήταν και πάλι διαφορετική, καθώς θεώρησε ότι στόχος της Αιγύπτου ήταν να πείσει τις Ηνωμένες Πολιτείες ότι άφηνε την επιρροή της Μόσχας και άρα θα μπορούσε να προσεγγίσει σε μία διπλωματική λύση για την σύγκρουση στην Μέση Ανατολή, με την Washington να παίζει τον κύριο ρόλο του διαμεσολαβητή.³⁷⁵ Ωστόσο, οι Η.Π.Α δεν ανταποκρίθηκαν σε αυτή την προσδοκία της Αιγύπτου να πείσουν το Ισραήλ να κάνει παραχωρήσεις και νωρίς την άνοιξη του 1973 ο Sadat, ήταν ήδη πεπεισμένος ότι η διπλωματική οδός δεν θα οδηγούσε πουθενά, εντύπωση που έγινε ισχυρότερη μετά την άκαρπη μυστική συνάντηση μεταξύ των συμβούλων της διοίκησης Nixon και του καθεστώτος του Sadat.³⁷⁶

Η πρώτη ένδειξη ότι ο Sadat ετοιμαζόταν για πόλεμο ήταν η αντικατάσταση του Υπουργού του, του Πολέμου Στρατηγού Mohamed Ahmed Sadek από τον Στρατηγό Ahmed Ismail Ali που ανέλαβε την 1^η Νοεμβρίου 1972.³⁷⁷ Κατά την διάρκεια του χειμώνα του 1973 ο νέος Υπουργός Πολέμου της Αιγύπτου, επισκέφτηκε την Μόσχα με

---

³⁷⁴ Black Ian, Bennx Morris, *Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services*, (Grove Weidenfeld), 298 – 299

³⁷⁵ Ibid, p.299

³⁷⁶ Ibid, p.299

³⁷⁷ Ibid, p.299

στόχο την σύναψη συμφωνιών αγοράς όπλων, αλλά και τουλάχιστον μία φορά την Δαμασκό, με στόχο να συντονίσει την στρατηγική των δύο χωρών και να επηρεάσει τους Σύρους για πιθανή τους ενεργό ανάμειξη στην επίθεση.³⁷⁸ Τον Απρίλιο του 1973 οι ηγέτες της Αιγύπτου και της Συρίας συμφώνησαν καταρχήν για μία κοινή, ταυτόχρονη επίθεση κάποια στιγμή πριν το τέλος του έτους, δίνοντας έτσι το έναυσμα σε ένα κοινό στρατιωτικό συμβούλιο να ξεκινήσει τις προετοιμασίες, ενώ στις αρχές Μαΐου οι Αρχηγοί και των δύο στρατών συναντήθηκαν προκειμένου να συντονίσουν την επίθεση αλλά και όλες τις πτυχές για την ημέρα εκείνη.³⁷⁹ Στα τέλη Αυγούστου οι πιθανές ημερομηνίες της επίθεσης ήταν μεταξύ 7 και 11 Σεπτεμβρίου ή μεταξύ 5 και 11 Οκτωβρίου, με την Αίγυπτο να υπόσχεται ότι θα έχει ενημερώσει την Συρία τουλάχιστον μία εβδομάδα νωρίτερα. Τελικώς, η 6^η Οκτωβρίου αποφασίστηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, δηλαδή περίπου τρεις εβδομάδες πριν την επίθεση, σε μία μυστική συνάντηση μεταξύ Sadat και Assad, και στις 3 Οκτωβρίου ο Υπουργός του Πολέμου της Αιγύπτου πέταξε στην Δαμασκό, προκειμένου να επιβεβαιώσει στους Σύρους την ημερομηνία και να καθοριστεί και η ώρα της επίθεσης που ορίστηκε στις δύο το μεσημέρι. Την ίδια εκείνη μέρα ο Πρέσβης της Σοβιετικής Ένωσης στο Κάιρο ενημερώθηκε για τις προθέσεις της Αιγύπτου να προσφύγει σε πόλεμο και την επόμενη μέρα ο Assad ενημέρωσε των Πρέσβη της Σοβιετικής Ένωσης στην Δαμασκό, για την ακριβή ώρα της επίθεσης.³⁸⁰

4.2.4 ΓΙΟΜ ΚΙΠΠΟΥΡ ΚΑΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Τα Αιγυπτιακά σχέδια για στρατιωτική επίθεση καταστρώθηκαν κατά την διάρκεια των ετών 1971 – 1972, ωστόσο η τελική απόφαση του Sadat να πάει σε πόλεμο ελήφθη ένα χρόνο πριν το ξέσπασμά του. Την περίοδο πριν τον πόλεμο η Αιγυπτιακή Πολεμική Αεροπορία ενισχύθηκε με 30 Mirage VS από την Λιβύη, 20 Hunters από το Ιράκ, ενώ οι Αιγύπτιοι πιλότοι εκπαιδεύονταν στο πώς να πετάνε τα Λίβια αεροπλάνα. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 1973, η Σοβιετική Ένωση συμφώνησε να πουλήσει στην Αίγυπτο μία ταξιαρχία πυραύλων επιφανείας Scud, οι οποίοι και έφτασαν στην Αίγυπτο στα τέλη Ιουλίου 1973 και στις αρχές Αυγούστου, ξεκίνησε η εκπαίδευση για την λειτουργία τους από Σοβιετικούς εκπαιδευτές.³⁸¹ Παρ' όλο που το Ισραήλ δεν είχε συγκεκριμένη πληροφόρηση την περίοδο εκείνη σχετικά με τις

---

³⁷⁸ Ibid,p.300

³⁷⁹ Ibid,p.300

³⁸⁰ Ibid,p.300

³⁸¹ Uri Bar – Joseph ,(1999), *“Israel’s 1973 intelligence failure”*, Israel affairs,Vol.6 N1,pp.11 – 35

προθέσεις του Sadat να πάει σε πόλεμο, υπήρχε ωστόσο μία αίσθηση ότι η Κυβέρνηση της Αιγύπτου είχε αλλάξει στάση σχετικά με το κατά πόσο η Αίγυπτος, θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις Ισραηλινές ένοπλες δυνάμεις με τα μέσα που διέθετε.³⁸²

Ήδη από το 1971 ο Anwar Sadat ταυτόχρονα με τις προσπάθειες για διπλωματική επίλυση του ζητήματος, είχε διακηρύξει ότι το «1971 θα είναι το Έτος της Απόφασης».³⁸³

Από τον Απρίλιο του 1973 η AMAN έκανε αναφορά σχετικά με τον εξοπλισμό που η Αίγυπτος προμηθεύτηκε από Λιβύη και Ιράκ, καθώς και για τα καταδιωκτικά αεροπλάνα που σχεδίαζε να παραλάβει από Σαουδική Αραβία και Κουβέιτ, αλλά ο Αρχηγός της Υπηρεσίας Πληροφοριών του Στρατού Eli Zeira, εκτίμησε ότι επί της ουσίας τίποτα δεν είχε αλλάξει στην ισορροπία δυνάμεων μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου.³⁸⁴ Λίγο αφότου εγκαταστάθηκαν οι Σοβιετικοί πύραυλοι Scud η AMAN ενημέρωσε εκ νέου, ωστόσο μόνο στα μέσα Σεπτεμβρίου το Ισραήλ έλαβε μία ξεκάθαρη προειδοποίηση για τον επερχόμενο πόλεμο. Η προειδοποίηση προερχόταν από ανθρώπινη πληροφορία και ανέφερε ότι ο Sadat είχε αποφασίσει να πάει σε πόλεμο πριν το τέλος του '73 και ότι ο Assad θα τον βοηθούσε χτυπώντας το Ισραήλ ταυτόχρονα με την Αίγυπτο από την πλευρά των Υψιπέδων του Γκολάν.³⁸⁵ Σύμφωνα με αυτή την πληροφορία ο Σύρος Πρόεδρος έλαβε την απόφαση μετά από την διαβεβαίωση που έλαβε από τους Σοβιετικούς συμβούλους του, ότι σε περίπτωση ταυτόχρονης επίθεσης Αιγύπτου και Συρίας, ο Συριακός στρατός θα μπορούσε μέσα σε 36 ώρες να καταλάβει τα Υψίπεδα του Γκολάν. Παρά την προειδοποίηση όμως κανένας συναγερμός δεν χτύπησε και κανένα φως δεν κοκκίνισε στα ταμπλό της AMAN.³⁸⁶

Τους μήνες πριν τον πόλεμο το Ισραήλ είχε αρκετή πληροφόρηση για την επικείμενη απειλή, ακόμα και ξεκάθαρη προειδοποίηση, που ωστόσο ποτέ δεν αξιολογήθηκε και δεν ερμηνεύτηκε όπως έπρεπε, εξαιτίας της Αντίληψης που επικρατούσε στις τάξεις της AMAN και η οποία είχε σχεδόν μετατραπεί σε δόγμα, εμποδίζοντας τους αναλυτές να αξιολογήσουν την διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με τις προθέσεις Αιγύπτου και Συρίας.³⁸⁷ Στα μέσα του 1973 η AMAN γνώριζε σχεδόν εξ' ολοκλήρου το σχέδιο των Αράβων, ενώ όπως αποκάλυψε ο Eli Zeira στη συνάντηση

---

³⁸² Ibid,p.12 – 13

³⁸³ Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Carroll and Graf Publishers Inc 1999),224

³⁸⁴ Uri Bar – Joseph ,(1999), *“Israel’s 1973 intelligence failure”*, Israel affairs,Vol.6 N1,p.13

³⁸⁵ Ibid,p.13 – 14

³⁸⁶ Ibid,p.14

³⁸⁷ Ibid,p.14

των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων στις 5 Οκτωβρίου, μία μέρα πριν την επίθεση, ήταν επίσης γνωστές και πολλές λεπτομέρειες του σχεδίου της Συρίας.

Παρά ταύτα, η πολιτική και στρατιωτική ηγεσία φάνηκαν ανίκανες να περάσουν από την γνώση στην ανάληψη δράσης, απλώς γιατί δεν μπορούσαν να πειστούν και να πιστέψουν σε αυτή την γνώση.³⁸⁸ Υπεύθυνο γι' αυτή την ανικανότητα στάθηκε ένα σύμπλεγμα λανθασμένων υποθέσεων που στα εβραϊκά αποδίδεται με τον όρο **«kontzeptziya»**. Η θεωρία της «Αντίληψης» (=The Conception) όπως ονομάστηκε, έχει τις απαρχές της στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Η κεντρική αντίληψη, η γενική ιδέα, (the concept), βασιζόταν στην υποτιμητική πεποίθηση των Ισραηλινών ότι οι Άραβες δεν είχαν ούτε την πρόθεση, μα ούτε και την ικανότητα να ξαναρχίσουν ένα πόλεμο απέναντι στο Ισραήλ τουλάχιστον, όχι στο άμεσο ή στο μεσοπρόθεσμο μέλλον.³⁸⁹

Η θεωρία της Αντίληψης στηριζόταν σε κάποιες υποθέσεις που αναπτύχθηκαν στο Ισραήλ, κυρίως μετά τον πόλεμο των "Έξι Ημερών το 1967, οπότε το Ισραήλ όχι μόνο νίκησε κατά κράτος τους αραβικούς στρατούς, αλλά διατήρησε και τον έλεγχο των κατακτημένων εδαφών. Έτσι, σύμφωνα με την θεωρία της Αντίληψης, η μεν Συρία γνώριζε πως δεν θα τολμούσε να ρισκάρει έναντι του Ισραήλ, η δε Αίγυπτος ήξερε ότι δεν είχε καμία τύχη όσο η αδυναμία της στους αιθέρους συνεχιζόταν.³⁹⁰ Η γενική εκτίμηση της AMAN ήταν αυτή και παρέμεινε αυτή, ακόμα και μία μέρα πριν τον πόλεμο τον οποίο εξακολουθούσε να θεωρεί **«εξαιρετικά απίθανο»** ή **«απίθανο»**.³⁹¹ Αν παρά ταύτα Αίγυπτος και Συρία αποφάσιζαν να πάνε σε πόλεμο εναντίον του Ισραήλ, η θεωρία της Αντίληψης, υποστήριζε ότι θα έπρεπε να ενώσουν τις δυνάμεις τους σε μία κοινή επίθεση, κάτι που στα μάτια της Ισραηλινής πολιτικής ηγεσίας, φάνταζε ως μία πιθανότητα εξαιρετικά αδύναμη.³⁹² Ακόμα όμως και σε αυτή την απευκταία περίπτωση οι Ισραηλινοί ήταν βαθύτατα πεπεισμένοι, ότι θα μπορούσαν να ανταποκριθούν και **«να παρελάσουν στις πρωτεύουσες Κάιρο και Δαμασκό»**³⁹³ Η θεμελιώδης αυτή λάθος υπόθεση είναι η ρίζα της **«γκάφας»**(=mehdal στα εβραϊκά) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης του Ισραήλ, που οδήγησε στον αιφνιδιασμό. Επί της ουσίας, βασιζόταν

---

³⁸⁸ Black Ian, Bennx Morris, " Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services", (Grove Weidenfeld),289

³⁸⁹ Ibid,p.289 – 290

³⁹⁰ Ibid,p.290

³⁹¹ Ibid,p.290

³⁹² Raviv Dan, Melman Yossi, " Spies Against Armageddon – Inside Israel's Secret Wars", (Levant Books Sea Cliff, New York),163

³⁹³ Ibid,p.163

στην περιφρόνηση που οι Ισραηλινοί, έτρεφαν για τους Άραβες και τις ικανότητες τους.³⁹⁴

Ωστόσο, τις εβδομάδες πριν από τον πόλεμο το Ισραήλ έλαβε ξεκάθαρες προειδοποιήσεις για τις προθέσεις των Αιγυπτίων, η πρώτη εκ των οποίων έφτασε στο Ισραήλ στις 25 Σεπτεμβρίου και αφορούσε τις κινήσεις των Αιγυπτίων στα σύνορα. Στις 28 Σεπτεμβρίου η AMAN έκανε μία αναφορά σχετικά με τον βαθμό ετοιμότητας των Αιγυπτιακών δυνάμεων που είχε αυξηθεί σε όλες τις μονάδες: αεροπορία, ναυτικό, αντιαεροπορικές μονάδες και φυσικά μέρος των επίγειων δυνάμεων. Η αναφορά συνοδευόταν και από μία σειρά εξηγήσεων των αναλυτών της, που αποδείχτηκαν εσφαλμένες καθώς έκαναν λόγο για φόβο της Ισραηλινής επιθετικότητας, ως απότοκο της αερομαχίας της 13^{ης} Σεπτεμβρίου μεταξύ Συρίας και Ισραήλ,(μία αποστολή αναγνώρισης της Ισραηλινής Αεροπορίας πάνω από την Συρία, κατέληξε σε αερομαχία και στην κατάρριψη 12 αεροπλάνων της Συρίας και ενός του Ισραήλ), η ίδια εκείνη αναφορά της AMAN της 28^{ης} Σεπτεμβρίου έκανε επίσης λόγο, για συνηθισμένες επιχειρησιακές διαδικασίες που συνδέονταν με την τρίτη επέτειο από τον θάνατο του Nasser, αλλά και με την θρησκευτική γιορτή του Ραμαζάνι, καθώς υπήρχαν φόβοι για εσωτερική αναστάτωση εξαιτίας των οικονομικών προβλημάτων της Αιγύπτου και τέλος, η αναφορά έκανε λόγο για προετοιμασίες που αφορούσαν την μεγάλης κλίμακας άσκηση με την ονομασία «Tahgir 41», που είχε προγραμματιστεί για την 1^η Οκτωβρίου.³⁹⁵

Την νύχτα της 30^{ης} Σεπτεμβρίου προς την 1^η Οκτωβρίου το Ισραήλ έλαβε μία πολύ σοβαρή προειδοποίηση που προερχόταν από πηγή της Mossad (Υπηρεσία Πληροφοριών του Ισραήλ για το Εξωτερικό) και η οποία ανέφερε ότι η μεγάλης κλίμακας άσκηση των Αιγυπτίων που είχε ξεκινήσει στις 30 Σεπτεμβρίου θα μετατρεπόταν την 1^η Οκτωβρίου σε πραγματική διάβαση του Σουέζ με τους Σύρους να συμμετέχουν σε αυτήν.³⁹⁶ Παρά το γεγονός ότι αυτή η προειδοποίηση οδήγησε κάποιους διοικητές σε συναγερμό, εντούτοις ο Zeira καθυστέρησε να μεταφέρει την προειδοποίηση στον επικεφαλής προσωπικού Elazar και στον Υπουργό Άμυνας Dayan. Όταν την επόμενη μέρα το πρωί ο Zeira μετέφερε την πληροφορία στον Elazar, δεν παρέλειψε να αναφέρει ότι κατόπιν ολονύχτιας συζήτησης με τους αναλυτές του είχε φτάσει στο συμπέρασμα ότι δεν θα συνέβαινε κάτι την 1^η Οκτωβρίου. Ο Elazar

---

³⁹⁴ Black Ian, Bennx Morris, " Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services", (Grove Weidenfeld,p.290

³⁹⁵ Uri Bar – Joseph ,(1999), "Israel's 1973 intelligence failure", Israel affairs,Vol.6 N1,p.18

³⁹⁶Ibid, p.18

ενημέρωσε αμέσως τον Dayan, που αν και ενοχλήθηκε από την συμπεριφορά του Zeira απέφυγε να πάρει μέτρα εναντίον του.³⁹⁷

Η ερμηνεία της AMAN σχετικά με την κατάσταση εκφράστηκε με την αναφορά της 30^{ης} Σεπτεμβρίου σύμφωνα με την οποία: «*Μίας μεγάλης κλίμακας συνδυασμένη άσκηση για την κατάληψη του Σινά με την επωνυμία «Tahrir 41» πρόκειται να λάβει χώρα μεταξύ 1^{ης} και 7^{ης} Οκτωβρίου*». ³⁹⁸ Επίσης, σύμφωνα με την ίδια αναφορά στην άσκηση θα λάμβαναν μέρος δυνάμεις τόσο της Αεροπορίας όσο και του Ναυτικού, καθώς και τομείς του στρατού όπως μεραρχίες και ειδικές δυνάμεις. Επιπλέον, σύμφωνα με πληροφορίες είχαν κληθεί και έφεδροι στρατιώτες.³⁹⁹ Η AMAN κατέληγε την αναφορά της με την εκτίμηση ότι όλη αυτή η κινητοποίηση, που συμπληρωνόταν με οχυρώσεις και περιελάμβανε κινητοποίηση απλών ψαράδικων σκαφών, καθώς και έλεγχο επιχειρησιακής ετοιμότητας των μονάδων που ήταν σε συναγερμό, θα έπρεπε να συνδέονται μόνο με την άσκηση.⁴⁰⁰

Ο λόγος που η AMAN κατέληξε σε αυτή την αναφορά οφείλεται στο γεγονός ότι από τις αρχές του 1973, είκοσι περίπου παρόμοιες κινητοποιήσεις του Αιγυπτιακού στρατού είχαν πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του σχεδίου παραπλάνησης των Αιγυπτίων.⁴⁰¹ Μόνο η ερμηνεία μίας αεροφωτογραφίας της 4ης Οκτωβρίου στάθηκε ικανή να κάνει την Υπηρεσία, μόλις 30 ώρες πριν το ξέσπασμα του πολέμου, να αναφέρει ότι υπήρχε «*μία δραματική αύξηση στρατιωτικής συγκέντρωσης των Αιγυπτίων κατά μήκος του Σουέζ*» και πως «*ολόκληρος ο Αιγυπτιακός στρατός βρισκόταν σε μία άνευ προηγουμένου παράταξη εκτάκτου ανάγκης*». ⁴⁰²

Μία ακόμα προειδοποίηση ήρθε από τον ίδιο τον Βασιλιά της Ιορδανίας Hussein, ο οποίος στις 25 Σεπτεμβρίου, πέταξε στο Ισραήλ με πάσα μυστικότητα συνοδευόμενος από τον πρωθυπουργό του, προκειμένου να συναντήσει την πρωθυπουργό του Ισραήλ Golda Meir και να την προειδοποιήσει σχετικά με τις προθέσεις της Συρίας και τις προετοιμασίες της για πόλεμο.⁴⁰³ Ο Βασιλιάς Hussein είχε ζητήσει από τις 23 Σεπτεμβρίου ένα επείγον ραντεβού με την «Γηραιά Κυρία», το οποίο και πραγματοποιήθηκε σε σπίτι της Mossad στο βόρειο Tel Aviv. Επρόκειτο για το ένατο κατά σειρά ραντεβού ανάμεσα στην 75χρονη Πρωθυπουργό του Ισραήλ και τον 37χρονο Βασιλιά της Ιορδανίας. Ίσως η διαφορά στην ηλικία να ήταν και ο λόγος που η

---

³⁹⁷ Ibid, p.18

³⁹⁸ Ibid, p.18

³⁹⁹ Ibid, p.18

⁴⁰⁰ Ibid, p.18

⁴⁰¹ Ibid, p.17

⁴⁰² Ibid, p.19

⁴⁰³ Ibid, p.14

«Γηραιά Κυρία» άκουσε μεν, δεν πίστεψε δε.⁴⁰⁴ Ο Βασιλιάς δεν διευκρίνισε συγκεκριμένη ημερομηνία για την επίθεση, αλλά αποκάλυψε ότι σε μία πρόσφατη συνάντησή του, τόσο με τον Πρόεδρο Hafez Assad της Συρίας, όσο και με τον Πρόεδρο της Αιγύπτου Anwar Sadat, αποκόμισε την εντύπωση ότι αμφότεροι, είχαν κουραστεί με το αδιέξοδο που είχε δημιουργηθεί στην διπλωματία που αφορούσε την Μέση Ανατολή. Όπως ο Hussein εξήγησε, για τους Άραβες ηγέτες, είχε δημιουργηθεί μία κατάσταση η οποία είχε βαλτώσει, καθώς ούτε πόλεμος υπήρχε ούτε ειρήνη υπήρχε, και μόνο το Ισραήλ ήταν ευχαριστημένο, κάτι που οι δύο ηγέτες δεν ήταν πλέον πρόθυμοι να ανέχονται. ⁴⁰⁵ Οι αναλυτές της Mossad που ήταν παρόντες στην συνάντηση, άκουγαν αλλά ούτε και αυτοί πίστεψαν, παρά το γεγονός ότι ο Βασιλιάς της Ιορδανίας τους διαβεβαίωσε ότι η Συρία σχεδίαζε να πάει σε πόλεμο, κάτι που του είχε αποκαλύψει μία πολύ καλή πηγή του στην χώρα. Αργότερα, οι αναλυτές της Mossad θα μάθαιναν ότι αυτή η πηγή δεν ήταν παρά πράκτορας της Ιορδανίας στην Δαμασκό.⁴⁰⁶ Επί της ουσίας, ο ηγέτης μίας χώρας υποτίθεται εχθρικής προς το Ισραήλ, προειδοποιούσε για την επικείμενη επίθεση που θα δεχόταν από τους μέχρι πρότινος συμμάχους του.⁴⁰⁷

Ακόμη και αυτό το γεγονός όμως, δεν στάθηκε ικανό να αφυπνίσει την στρατιωτική και πολιτική ηγεσία του Ισραήλ, που επέμενε να παραμένει τυφλή και κουφή απέναντι στις προειδοποιήσεις που δεχόταν, χωρίς να θέλει να δει την αλήθεια και να αποκολληθεί από τις αυταπάτες της που είχαν δημιουργηθεί από το δόγμα της Αντίληψης.⁴⁰⁸ Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1973, μία προειδοποίηση για τον επερχόμενο πόλεμο έφτασε στην Πρωθυπουργό Golda Meir και τον Υπουργό Άμυνας Moshe Dayan από την CIA. Η πληροφορία που έφτασε μέσω της Mossad, δεν έλεγε τίποτα διαφορετικό από αυτό για το οποίο ο Βασιλιάς της Ιορδανίας, είχε λίγες μέρες πριν προειδοποιήσει την Πρωθυπουργό στην συνάντησή τους. Είναι πιθανό ο Βασιλιάς Hussein να είχε διαβιβάσει την ίδια πληροφορία και στην CIA, η οποία με την σειρά της την διαβίβασε στην Mossad, μόλις την νύχτα της 29^{ης} προς 30^η Σεπτεμβρίου.⁴⁰⁹ Στις 24 Σεπτεμβρίου οι Υπηρεσίες Πληροφοριών των Η.Π.Α – CIA, NSA, DIA (Defense Intelligence Agency) – από κοινού κατέληξαν στην εκτίμηση ότι μία συνδυαστική επίθεση Αιγύπτου – Συρίας εναντίον του Ισραήλ, ήταν πιθανή. Η εκτίμηση στηριζόταν σε μία διαβάθμιση του Αιγυπτιακού στρατού κατά την διάρκεια της άσκησης και την

---

⁴⁰⁴ Raviv Day, Melman Yossi, " Spies Against Armageddon – Inside Israel's Secret Wars", (Levant Books Sea Cliff, New York), 162 – 163

⁴⁰⁵ Ibid, p.163

⁴⁰⁶ Ibid, p.163

⁴⁰⁷ Ibid, p.163

⁴⁰⁸ Ibid, p.163

⁴⁰⁹ Kahana Ephraim, (2001), " Mossad – CIA Cooperation", International Journal of Intelligence and Counter Intelligence, Vol. 14 pp.409 - 420

χρήση ενός περίπλοκου δικτύου επικοινωνίας. Η προειδοποίηση έφτασε στο Ισραήλ μέσω της Mossad και με την απαίτηση της CIA να μάθει τις εκτιμήσεις των Ισραηλινών αναλυτών, σχετικά με τις κινήσεις αυτές. Δύο μέρες μετά η απάντηση του Ισραήλ ήταν ότι δεν υπήρχε λόγος ανησυχίας.⁴¹⁰

Μία ακόμα προειδοποίηση έφτασε στις 28 Σεπτεμβρίου και αφορούσε τις προετοιμασίες της Συρίας για πόλεμο, η οποία προερχόταν από αξιόπιστη πηγή και ανέφερε ότι το 50% των εναέριων και επίγειων Δυνάμεων της Συρίας, βρισκόταν σε αυξημένη επιφυλακή, ενώ οι υπόλοιπες Δυνάμεις είχαν ήδη λάβει θέσεις μάχης.⁴¹¹ Μία ακόμα προειδοποίηση που αφορούσε την Συρία ήρθε από τις Αμερικανικές Υπηρεσίες στα τέλη Σεπτεμβρίου και προειδοποιούσε το Ισραήλ ότι αναμενόταν μία επιθετική κίνηση της Συρίας, με στόχο την κατάληψη των Υψιπέδων του Γκολάν.⁴¹²

Επιπρόσθετοι δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης, έφτασαν στις 30 Σεπτεμβρίου και αφορούσαν την περαιτέρω ενίσχυση με τανκς και μπαταρίες πυραύλων SAM, που είχαν λάβει θέση στα Συριακά σύνορα, ενώ και οι στρατιωτικές άδειες είχαν ανακληθεί.⁴¹³ Στις 2 Οκτωβρίου μία αναφορά της AMAN έλεγε ότι μέσα σε 24 ώρες, ο Συριακός στρατός είχε μεταφέρει επιπρόσθετο εξοπλισμό και δυνάμεις στα σύνορα, μαχητικά αεροπλάνα είχαν προχωρήσει προς τις αεροπορικές τους βάσεις, ενώ και μέσου βεληνεκούς μπαταρίες πυροβολικού, στέκονταν στο κέντρο των συνόρων χωρίς τα προστατευτικά τους καλύμματα.⁴¹⁴ Η αναφορά της AMAN που διέρρευσε την 5^η Οκτωβρίου το απόγευμα, και μεν περιέγραφε τις προετοιμασίες της Συρίας, ωστόσο κατέληγε με την τελική εκτίμηση ότι οι κινήσεις της ήταν καθαρά αμυντικές και ότι «*η πιθανότητα μίας ανεξάρτητης κίνησης της Συρίας (χωρίς την Αίγυπτο), παρέμενε μικρή.*»⁴¹⁵

Τους μήνες πριν τον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, ένας κατάσκοπος της Mossad στο Κάιρο είχε την δυνατότητα να φωτογραφίσει τις κινήσεις των Αιγυπτίων που έδειχναν την στρατιωτική ανοικοδόμηση από το Κάιρο στο Σουέζ. Σε αναφορά του το άτομο αυτό προειδοποιούσε ξεκάθαρα για τις προετοιμασίες της Αιγύπτου για πόλεμο. Όμως, οι αναλυτές στο Tel Aviv προσκολλημένοι στην αντίληψή τους ότι η Αίγυπτος δεν ήταν έτοιμη για ένα νέο πόλεμο, απλώς δεν κινητοποιήθηκαν.⁴¹⁶ Η Mossad διατηρούσε πράκτορες μέσα στην Αίγυπτο οι οποίοι, κατά την περίοδο πριν τον πόλεμο, την εφοδίασαν με πάσης φύσεως πληροφορίες όπως π.χ. πόσα στρατιωτικά

---

⁴¹⁰ Ibid, p. 414.

⁴¹¹ Uri Bar – Joseph ,(1999), “Israel’s 1973 intelligence failure”, Israel affairs, Vol.6 N1, p.15

⁴¹² Ibid, p.15.

⁴¹³ Ibid, p.15.

⁴¹⁴ Ibid, p.16

⁴¹⁵ Ibid, p.16

⁴¹⁶ Raviv Day, Melman Yossi, “ Spies Against Armageddon – Inside Israel’s Secret Wars”, (Levant Books Sea Cliff ,New York), 160

πλοία έμπαιναν και έβγαιναν από το λιμάνι της Αλεξάνδρειας. Ωστόσο, οι αναφορές αυτές ερμηνεύονταν με λάθος τρόπο.⁴¹⁷

Τρεις εβδομάδες πριν τον πόλεμο, στα μέσα Σεπτεμβρίου έφτασε στο Αρχηγείο της Mossad μία κατά τα άλλα αθώα καρτ – ποστάλ από μία διεύθυνση κάπου στην Ευρώπη, η οποία αγνοήθηκε για δύο μέρες από τους διανομείς του ταχυδρομείου, μέχρι που έπεσε στη αντίληψη ενός νεαρού αξιωματικού. Η καρτ – ποστάλ ήταν γραμμένη από τον κατάσκοπο που η Mossad διατηρούσε στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας, υποδουόμενο τον εργάτη του λιμανιού, και ανάμεσα σε άλλα φαινομενικά αθώα και άσχετα που ανέφερε, περιείχε και μία πρόταση που δεν ήταν παρά ένδειξη πολέμου. Ο Αιγύπτιος κατάσκοπος ανέφερε ότι ο «στόλος της χώρας του είχε μόλις εγκαταλείψει την βάση του στην Αλεξάνδρεια».⁴¹⁸ Η Mossad ενημέρωσε την AMAN που ωστόσο, είχε στα χέρια της παρόμοια αναφορά από το Γραφείο της στο Ναυτικό και ήδη είχε υποβαθμίσει την προειδοποίηση σε κατώτερο επίπεδο, καθώς παρά την άποψη των αξιωματικών του Ναυτικού ότι έπρεπε να είναι προετοιμασμένοι για πόλεμο, οι υψηλόβαθμοι διοικητές του Στρατού, που ήταν και η ισχυρότερη μονάδα των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων, παρέμεναν προσκολλημένοι στην αντίληψή τους ότι η Αίγυπτος ήταν ανίκανη να επιτεθεί στο Ισραήλ.⁴¹⁹

Τριάντα έξι ώρες πριν το ξέσπασμα του πολέμου, στις 5 Οκτωβρίου 1973, στη 1:00 το πρωί, η Mossad έλαβε ένα τηλεφώνημα από έναν μυστικό της πράκτορα του οποίου την ύπαρξη πολύ λίγοι γνώριζαν και ο οποίος εθεωρείτο πολύ αξιόπιστος. Στο τηλεφώνημα αναφερόταν η κωδικοποιημένη λέξη «chemicals» που σήμαινε: «Περιμένετε μία αιφνιδιαστική επίθεση στο Ισραήλ».⁴²⁰ Ο Zvi Zamir Αρχηγός της Mossad, δεν ενημέρωσε ούτε την Πρωθυπουργό, ούτε τον Υπουργό Άμυνας, ούτε τον Αρχηγό Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων για το μήνυμα. Όταν όμως τον κάλεσε ο Αρχηγός της AMAN για να τον ενημερώσει σχετικά με την τελευταία πληροφόρηση από Αίγυπτο και Συρία, τότε ο Zamir ενημέρωσε τον ομόλογό του για το μήνυμα που μόλις είχε λάβει προσθέτοντας : « **Είναι πόλεμος! Δεν ξέρουμε την ημερομηνία αλλά είναι άμεσο**».⁴²¹ Εν συνεχεία, ο Zamir πέταξε στην Ευρώπη προκειμένου να συναντηθεί με «τον καλύτερο πράκτορα που είχε ποτέ χώρα σε περίοδο πολέμου»,⁴²² προκειμένου να μιλήσει κατ' ιδίαν μαζί του και να μάθει λεπτομέρειες, ενημερώνοντας όμως πριν φύγει

---

⁴¹⁷ Ibid, p.160 – 161

⁴¹⁸ Ibid, p.162

⁴¹⁹ Ibid, p.162

⁴²⁰ Bar – Zohar Michael, Mishal Nissim: “ MOSSAD The greatest missions of the Israeli Secret Service” (Harper Collins Publishers,2012),222

⁴²¹ Black Ian, Bennx Morris, “ Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”, (Grove Weidenfeld,p.286

⁴²² Ibid, p.286

τον Υπουργό Άμυνας.⁴²³ Είκοσι χρόνια μετά το τέλος του πολέμου ο Eli Zeira αποκάλυψε ότι ο καλύτερος πράκτορας, ήταν διπλός πράκτορας του Ισραήλ και ήταν ο γαμπρός του Nasser.⁴²⁴

Τα ξημερώματα του Σαββάτου 6 Οκτωβρίου ο Zamir επικοινωνήσε με τον Zeira και τον ενημέρωσε ότι Αιγύπτιοι και Σύροι προτίθενται να ξεκινήσουν πόλεμο την ίδια μέρα *«με την δύση του ήλιου»*.⁴²⁵ Το τηλεφώνημα αυτό έφτασε μία ώρα μετά από ένα άλλο μήνυμα που είχε σταλεί μέσω ασυρμάτου, τόσο στο Αρχηγείο της Mossad όσο και στον Zeira και είχε ίδιο περιεχόμενο. Περίπου στις 4:30 το ξημέρωμα ο Αρχηγός του Γραφείου του Elazar τον ενημέρωσε ότι : ***« η πληροφορία που περιμέναμε έφτασε και ήταν ξεκάθαρη – ο Αιγυπτιακός και ο Συριακός στρατός σκοπεύουν να εξαπολύσουν επίθεση κατά του Ισραήλ στις 18:00 το απόγευμα. Η επίθεση θα ξεκινήσει ταυτόχρονα στα σύνορα του Σουέζ και των Υψιπέδων του Γκολάν.»***⁴²⁶ Η παρεξήγηση ή η λάθος πληροφόρηση σχετικά με την ακριβή ώρα της επίθεσης αποδείχτηκε εξαιρετικά κρίσιμη καθώς όταν η επίθεση ξεκίνησε τέσσερις ώρες νωρίτερα από το αναμενόμενο, βρήκε τις Ισραηλινές μονάδες στο πέρασμα από τα μετόπισθεν στην θέσεις πρώτης γραμμής.⁴²⁷

Η αρχική πληροφορία ήταν πολύ ακριβής, αλλά στην συνέχεια κάπου στην ανάλυσή της και πριν φτάσει στους στρατιωτικούς ηγέτες το μήνυμα που έκανε λόγο για ξέσπασμα του πολέμου *«τις απογευματινές ώρες»* ή *«πριν το ηλιοβασίλεμα»* , διαστρεβλώθηκε στις *«18:00 το απόγευμα»* ή *«με την πτώση του ηλίου»*. Το ηλιοβασίλεμα της 6^η Οκτωβρίου 1973 συνέβη στις 17:20 το απόγευμα.⁴²⁸

Ένα ακόμα προειδοποιητικό καμπανάκι θα έπρεπε να ηχήσει, όταν το Ισραήλ πληροφορήθηκε ότι η Σοβιετικοί είχαν αποφασίσει να εκκενώσουν εκτάκτως και άμεσα την Αίγυπτο και την Συρία, από τις οικογένειες των Σοβιετικών συμβούλων που ζούσαν και εργάζονταν στις χώρες αυτές, καθώς και ότι είχαν αποφασίσει την απόσυρση των Σοβιετικών πολεμικών πλοίων από τα λιμάνια της Αιγύπτου.⁴²⁹ Η απόφαση ελήφθη επειδή δημιουργήθηκαν φόβοι για την ζωή των 7000 πολιτών της Σοβιετικής Ένωσης που ζούσαν στις χώρες αυτές και παρά το γεγονός ότι η εκκένωση θα μπορούσε να σημάνει το καμπανάκι του πολέμου, για τις Υπηρεσίες Πληροφοριών, τόσο του Ισραήλ

---

⁴²³ Ibid, p.286

⁴²⁴ Raviv Day, Melman Yossi, " Spies Against Armageddon – Inside Israel's Secret Wars", (Levant Books Sea Cliff, New York),167

⁴²⁵ Black Ian, Bennx Morris, " Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services", (Grove Weidenfeld,p.287

⁴²⁶ Ibid, p.287

⁴²⁷ Ibid, p.287

⁴²⁸ Ibid, p.288

⁴²⁹ Uri Bar – Joseph ,(1999), "Israel's 1973 intelligence failure", Israel affairs,Vol.6 N1,p.20

όσο και των Η.Π.Α, η απόφαση δεν ανακλήθηκε.⁴³⁰ Οι πρώτες ενδείξεις εκκένωσης, ήρθαν στις 4 Οκτωβρίου όταν η AMAN έμαθε ότι ενώ οι Σοβιετικοί σύμβουλοι θα παρέμεναν, οι οικογένειές τους συγκεντρώνονταν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, προκειμένου να αποχωρήσουν από τις δύο αραβικές χώρες. Την ίδια ώρα η Σοβιετική Ένωση μείωνε την ναυτική της παρουσία στην Αίγυπτο. Η αναφορά της 5^{ης} Οκτωβρίου της AMAN, έλεγε ότι τα επτά από τα δώδεκα πλοία της Σοβιετικής Ένωσης που ελλιμενίζονταν σε Αλεξάνδρεια και Marsa Matruch, επρόκειτο να αποπλεύσουν το ίδιο πρωί.⁴³¹ Για πρώτη φορά μετά από τόσες προειδοποιήσεις και τόσες ανησυχητικές ενδείξεις, ο Eli Zeira άρχισε να αμφιβάλλει για την αξιοπιστία και την ισχύ της Αντίληψης, και για πρώτη φορά σκέφτηκε ότι η εκκένωση μπορεί να οφειλόταν, είτε στο γεγονός ότι οι Σοβιετικοί ήξεραν, ότι Αίγυπτος και Συρία θα επιτίθονταν στο Ισραήλ και άρα ήθελαν να προστατέψουν τους πολίτες τους, είτε σε φόβο της Μόσχας για ενδεχόμενη επίθεση του Ισραήλ, είτε τέλος, σε μία ξαφνική κρίση στις σχέσεις μεταξύ Σοβιετικών και Αράβων.⁴³²

Μία ακόμα έγκαιρη προειδοποίηση που ωστόσο υποβαθμίστηκε και ποτέ δεν έφτασε στην πολιτική και στρατιωτική ηγεσία του Ισραήλ, προερχόταν από ένα νεαρό αξιωματικό που υπηρετούσε στην Υπηρεσία Πληροφοριών του Στρατού στο Σινά και ο οποίος, παρακολουθώντας τους δείκτες προειδοποίησης που αφορούσαν την Αίγυπτο, παρατήρησε στις αρχές Οκτωβρίου, ότι όλοι είχαν φτάσει στο ανώτερο επίπεδο συναγερμού.⁴³³ Ο νεαρός αξιωματικός συνέταξε μία σύντομη αναφορά που απευθυνόταν προς τον Αντισυνταγματάρχη Gedaliah, σημειώνοντας ότι κατά την γνώμη του, η άσκηση συνδυασμένων όπλων από την άλλη μεριά του Σουέζ, δεν ήταν παρά μέρος σχεδίου παραπλάνησης των Αιγυπτίων, που ήθελαν να ξεγελάσουν το Ισραήλ, και το οποίο σχέδιο, υπέκρυπτε απλώς μία επικείμενη επίθεση.⁴³⁴ Ο Gedaliah απλώς υποβάθμισε την αναφορά όπως και αυτήν που ακολούθησε στις 3 Οκτωβρίου από τον ίδιο αξιωματικό, γιατί δεν συμφωνούσε μαζί της και ούτε καν μπήκε στον κόπο να την προωθήσει προς τα πάνω στην ιεραρχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών του Στρατού.⁴³⁵ Οι αλλαγές που είχε κάνει ο Στρατηγός Elazar στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης του Στρατού, μπορούσαν να επιτρέπουν στον Αντισυνταγματάρχη να υποβαθμίζει και να αποκρύπτει μία τέτοιου είδους αναφορά απλώς επειδή, η προσωπική του άποψη ήταν διαφορετική. Όταν ο Διευθυντής της Υπηρεσίας

---

⁴³⁰ Ibid, p.20

⁴³¹ Ibid, p.20

⁴³² Ibid, p.20 – 21

⁴³³ Colonel John Hughes – Wilson, “ Military Intelligence Blunders”, (Carroll and Graf Publishers, Inc, New York, 1999), 246

⁴³⁴ Ibid, p. 246

⁴³⁵ Ibid, p. 247

Πληροφοριών του Στρατού, Στρατηγός Elazar, έμαθε τελικά την ύπαρξη αυτής της αναφοράς τον Μάρτιο του 1974, ήταν ήδη πολύ αργά για το Ισραήλ, παρά το γεγονός ότι ο νεαρός αξιωματικός προήχθη.⁴³⁶

Παρά τις όποιες ενδείξεις και προειδοποιήσεις που κατέφθαναν στο Ισραήλ όλο το προηγούμενο διάστημα, η πολιτική και στρατιωτική ηγεσία του Ισραήλ, χρειάστηκε να φτάσει στο κρίσιμο συμβούλιο της 6^{ης} Οκτωβρίου 1973 στις 8:00 το πρωί, παρουσία της Πρωθυπουργού Golda Meir, έχοντας πλέον την βεβαιότητα του επερχόμενου πολέμου, ώστε να συζητήσει τις επιλογές που είχε προ του κινδύνου.⁴³⁷ Οι επιλογές που συζητήθηκαν ήταν δύο: είτε ένα προληπτικό χτύπημα απέναντι στην ολοφάνερη πια στρατιωτική ανάπτυξη των Αράβων, είτε η εντολή γενικής κινητοποίησης. **Το συμβούλιο αποφάσισε απλώς να μην κάνει τίποτα από τα δύο.**⁴³⁸ Αφενός, το προληπτικό χτύπημα δεν θα μπορούσε να εξασφαλίσει πλέον την επιτυχία, καθώς κρίθηκε ότι η αεράμυνα που η Αίγυπτος είχε καταφέρει να αναπτύξει πριν την έναρξη του πολέμου, α ανάγκαζε την Ισραηλινή Αεροπορία στην διακινδύνευση υψηλού ρίσκου. Αφετέρου, ο Στρατηγός Dayan, απέρριψε το αίτημα του David Elazar για πλήρη κινητοποίηση, καθώς θεωρούσε ότι η μερική μόνο κινητοποίηση των εφεδρικών δυνάμεων και η εναέρια κάλυψη, ήταν αρκετά μέτρα.⁴³⁹ Ο Elazar ήταν εξουσιοδοτημένος για να εφαρμόσει μόνο την μερική κινητοποίηση, ωστόσο, λόγω της πεποίθησης του για ολική κινητοποίηση και έχοντας διαφωνήσει με τον Dayan, παράκουσε τις εντολές του και μόνο όταν το μεσημέρι της ίδιας μέρας δικαιώθηκε, έδωσε εντολές για πλήρη κινητοποίηση. Στο μεταξύ, στις 14:00 το μεσημέρι, η θυελλώδης συνάντηση που διεξαγόταν στο Γραφείο της Πρωθυπουργού, με επίκεντρο συζήτησης την ακριβή ώρα της επίθεσης, διακόπηκε απότομα από τον στρατιωτικό γραμματέα της Πρωθυπουργού, που ανήγγειλε ότι ο πόλεμος είχε ξεκινήσει. **«Πρωθυπουργέ, ο πόλεμος ξεκίνησε»**.⁴⁴⁰

Ο συνδυασμός της υπεροψίας, των εσφαλμένων υποθέσεων, της υποβάθμισης των πληροφοριών και η έξυπνη παραπλάνηση που ο εχθρός εφάρμοσε, οδήγησαν τις Υπηρεσίες Πληροφοριών και την πολιτική ηγεσία του Ισραήλ σε μία κατάσταση λήθαργου που έστεψε με επιτυχία το σχέδιο παραπλάνησης της Αιγύπτου.⁴⁴¹ Το ξέσπασμα του πολέμου του Γιόμ Κιππούρ εξελίχθηκε όπως ακριβώς ο Sadat το είχε

---

⁴³⁶ Ibid, p. 247

⁴³⁷ Ibid, p. 247

⁴³⁸ Ibid, p. 252

⁴³⁹ Ibid, p. 252

⁴⁴⁰ Ibid, p. 253

⁴⁴¹ Ibid, p. 251

σχεδιάσει, η Αίγυπτος και η Συρία χτύπησαν ταυτόχρονα το Ισραήλ και πέτυχαν τον απόλυτο στρατηγικό και τακτικό αιφνιδιασμό.⁴⁴²

4.2.5. ΓΙΟΜ ΚΙΠΠΟΥΡ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ

Παραπλάνηση: « είναι η διαδικασία να επηρεάσεις τον εχθρό να λάβει αποφάσεις που είναι ζημιογόνες για τον ίδιο προμηθεύοντας τον ή κρύβοντας του πληροφορία.»⁴⁴³ Οι Αιγύπτιοι σχεδιαστές του πολέμου ήξεραν ότι έπρεπε να παραπλανήσουν τις Ισραηλινές Υπηρεσίες Πληροφοριών προκειμένου να πετύχουν αιφνιδιασμό, έτσι στην βάση του σχεδίου τους, έθεσαν την απόκρυψη των πραγματικών προετοιμασιών του πολέμου μεταμφιέζοντάς τες, σε απλά στρατιωτικά γυμνάσια.⁴⁴⁴ Φυσικά, τηρήθηκε άκρα μυστικότητα και στον στρατό της Αιγύπτου και στον στρατό της Συρίας σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι διοικητές έμαθαν τα πραγματικά σχέδια, μόλις λίγες μέρες, ακόμα και ώρες, πριν το ξέσπασμα του πολέμου.⁴⁴⁵ Επιπλέον, ελήφθησαν μέτρα προκειμένου οι Ισραηλινοί να πειστούν ότι οι στρατιωτικές προετοιμασίες, δεν ήταν παρά μέρος της μεγάλης άσκησης « Tahrir 41», η οποία ήταν το βασικό μέσω παραπλάνησης των Αιγυπτίων. Η άσκηση περιελάμβανε μία σειρά άλλων ασκήσεων για την ανακατάληψη του Σινά, που οι Αιγύπτιοι κατείχαν μέχρι τον πόλεμο των Έξι Ημερών. Μία ακόμα σειρά μέτρων είχε ως στόχο να ενισχύσει την παραπλάνηση των Ισραηλινών, ανάμεσά τους η επιλογή του ιερού μήνα της θρησκευτικής εορτής των Μουσουλμάνων, και η εκτεταμένη κινητοποίηση των εφεδρικών δυνάμεων πριν τον πόλεμο.⁴⁴⁶ Ακόμα μέρος της παραπλάνησης ήταν και η διαρροή πληροφοριών που αφορούσε τους στρατιώτες, που θα τους επιτρεπόταν στα τέλη Οκτωβρίου, να επισκεφτούν το προσκύνημα στην Μέκκα. Μέρος του σχεδίου παραπλάνησης των Αιγυπτίων ήταν και η δημιουργία μίας εικόνας ότι όλα είναι συνηθισμένα στα σύνορα τις μέρες πριν το ξέσπασμα του πολέμου. Εξάλλου, η επιτυχία της παραπλάνησης κρίνεται από το κατά πόσον ταιριάζει στην κυρίαρχη αντίληψη του αντιπάλου.⁴⁴⁷

Το Μάιο του 1973 ο Elazar αναγνωρίζοντας την άνοδο δεικτών που έδειχναν επικείμενη επίθεση από την πλευρά της Αιγύπτου, διέταξε μερική κινητοποίηση, η

---

⁴⁴² Ibid, p. 253

⁴⁴³ Uri – Bar Joseph ,(1999), “ Israel’s 1973 Intelligence failure”, Israel Affairs, Vol.6 N.1,p.24

⁴⁴⁴ Ibid, p.24

⁴⁴⁵ Ibid, p.24

⁴⁴⁶ Ibid, p.24 – 25

⁴⁴⁷ Ibid, p.25

οποία έχει κάποιο κόστος για το κράτος που την επιχειρεί.⁴⁴⁸ Όντως το αρχικό σχέδιο του Sadat ήταν να επιτεθεί εκείνο τον Μάιο, ωστόσο το σχέδιο αναβλήθηκε λόγω της αυξημένης έντασης στην περιοχή του Λιβάνου, εξαιτίας της PLO (Οργάνωση για την απελευθέρωση της Παλαιστίνης) και του φόβου για διάχυση εμφυλίου πολέμου στο Ισραήλ. Το σχέδιο αναβλήθηκε αλλά δεν εγκαταλείφθηκε.⁴⁴⁹ Η μερική κινητοποίηση όμως που ο Elazar διέταξε, κόστισε στο Ισραήλ \$ 20 εκατομμύρια. Από εκείνη την στιγμή και έπειτα, το ερώτημα που έθεταν οι αναλυτές των πληροφοριών ήταν αν οι δείκτες πολέμου που λάμβαναν ήταν αληθινοί και άρα αν κατ' επέκταση, μπορούσαν να δικαιολογήσουν το κόστος μίας μερικής έστω κινητοποίησης. Ο συνδυασμός της θεωρίας της Αντίληψης που ήταν γενική στις τάξεις της AMAN από την μία πλευρά, και το υψηλό κόστος της κινητοποίησης από την άλλη πλευρά, οδήγησαν στην σταδιακή στρέβλωση των αναλύσεων της συλλογής Πληροφόρησης.⁴⁵⁰

Πριν την μεγάλη κινητοποίηση του Οκτωβρίου του 1973, η Αίγυπτος στα πλαίσια του σχεδίου παραπλάνησης είχε εφαρμόσει και άλλες κινητοποιήσεις. Από την στιγμή που ανέλαβε ο Sadat, πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον τρεις μεγάλες τέτοιες κινητοποιήσεις οι οποίες καταγράφηκαν από το Ισραήλ. Η πρώτη συνέβη το 1971 όταν το Ισραήλ παρατήρησε ότι το Αρχηγείο του Αιγυπτιακού Στρατού μεταφέρθηκε στην έρημο επιστρατεύοντας εφέδρους και οχήματα πολιτών, στέλνοντας τανκς και στήνοντας πλωτές γέφυρες πάνω από το Κανάλι του Σουέζ. Ωστόσο, τίποτε δεν συνέβη.⁴⁵¹ Κατά την διάρκεια της δεύτερης μεγάλης κινητοποίησης το 1972, επαναλήφθηκε το ίδιο σκηνικό χωρίς την παρουσία των πολιτών και των γεφυρών. Η μόνη διαφορά ήταν ότι στην δυτική ακτή του Καναλιού, οι Αιγύπτιοι μπροστά στα έκπληκτα μάτια των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων, έχτιζαν πυρετωδώς δεξαμενές καυσίμων, σημεία διέλευσης του Καναλιού και παρατηρητήρια – επάλξεις, σε ψηλότερα σημεία. Ακόμα μία φορά δεν συνέβη τίποτα.⁴⁵² Η τρίτη μεγάλη κινητοποίηση ήταν αυτή του Μάιου του 1973 και η τελευταία αυτή που οδήγησε και στον Πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ. Οι τόσο συχνές κινητοποιήσεις της Αιγύπτου είχαν τον αντίκτυπό τους στις Υπηρεσίες Πληροφοριών του Ισραήλ, και στα αντανεκλαστικά τους, καθώς, τόσο είχαν συνηθίσει να τις βλέπουν, που τελικά κατέληξαν να τις θεωρούν κάτι άνευ σημασίας, κάτι φυσιολογικό και συνηθισμένο. Στους περιορισμούς της θεωρίας της Αντίληψης προστέθηκε και το σύνδρομο του ψεύτικου συναγερμού, κάτι που εξηγεί την υποτονική

---

⁴⁴⁸ Colonel John Hughes – Wilson, “ Military Intelligence Blunders”, (Carroll and Graf Publishers, Inc, New York, 1999), 236

⁴⁴⁹ Ibid, p. 236

⁴⁵⁰ Ibid, p. 236

⁴⁵¹ Ibid, p. 236

⁴⁵² Ibid, p. 236 – 237

αντίδραση των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών, στην διάρκεια της τέταρτης κινητοποίησης, όταν ο κίνδυνος ήταν πλέον πραγματικός.⁴⁵³

Το σχέδιο παραπλάνησης των Αιγυπτίων εκτός του ότι «πάταγε» στην θεωρία της Αντίληψης των Ισραηλινών, έπρεπε να αποκρύψει τόσο την συμφωνία με τους Σύρους όσο και τις προετοιμασίες του πολέμου. Και εκτός από τους Ισραηλινούς έπρεπε να παραπλανηθούν και οι μεγάλοι τους σύμμαχοι, οι Αμερικάνοι.⁴⁵⁴ Οι Αιγύπτιοι κατάφεραν να πείσουν τους Αμερικάνους ότι επιθυμούσαν την εξεύρεση διπλωματικής λύσης και ειρηνικής διευθέτησης του ζητήματος. Έτσι, παρά τα προειδοποιητικά καμπανάκια που ήχησαν στην Washington, ακόμα και ο Henry Kissinger υποβάθμισε την απειλή. Όταν δύο μέρες πριν το ξέσπασμα του πολέμου συναντήθηκε με τον Υπουργό Εξωτερικών του Ισραήλ και οι δύο επιβεβαίωσαν ότι οι πιθανότητες του πολέμου ήταν χαμηλές.⁴⁵⁵

Όμως, ο Sadat εκτός από την στρατιωτική παραπλάνηση χρησιμοποίησε και την πολιτική παραπλάνηση προκειμένου να αποσπάσει την προσοχή των Ισραηλινών, από τις πολεμικές προετοιμασίες.⁴⁵⁶ Η πρώτη κίνηση του Sadat στα πλαίσια της πολιτικής παραπλάνησης, ήταν οι δημόσιες εξαγγελίες των προθέσεων του καθ' όλη την διάρκεια των ετών 1972 – 1973 με στόχο να ρίξει στάχτη στα μάτια της στρατιωτικής και πολιτικής ηγεσίας του Ισραήλ, που άκουγε και ξανά άκουγε για το «Έτος της Απόφασης» χωρίς τίποτα να γίνεται. Τον Μάιο του 1972 ο Sadat διακήρυξε την πρόθεσή του να πάει σε πόλεμο εναντίον του Ισραήλ προκειμένου η Αίγυπτος να ξανακερδίσει τα χαμένα της εδάφη και να «σταματήσει η υπεροψία του Ισραήλ», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε.⁴⁵⁷ Τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου ο Sadat ενημέρωσε την κυβερνώσα ομάδα ότι η Αίγυπτος θα πήγαινε σε πόλεμο μέσα στους επόμενους έξι μήνες ή το πολύ ένα χρόνο και το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, ενημέρωσε το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας ότι οι διπλωματικές προσπάθειες είχαν φτάσει σε αδιέξοδο και η καταφυγή στον πόλεμο ήταν η μόνη οδός για την απελευθέρωση των κατακτημένων εδαφών.⁴⁵⁸

Οι επαναλαμβανόμενες απειλές του Sadat κατέληξαν να μειώσουν την αξιοπιστία του και να γίνουν ένα είδος ψεύτικου συναγερμού. Από την στιγμή που οι Ισραηλινοί απέρριψαν την αξιοπιστία του Sadat, απέρριψαν μαζί και τις απειλές του και

---

⁴⁵³ Ibid, p.237

⁴⁵⁴ Ibid, p.237 – 238

⁴⁵⁵ Ibid, p.238

⁴⁵⁶ Black Ian ,Bennx Morris, "Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services", (Grove Weidenfeld),291

⁴⁵⁷ Ibid, p.291

⁴⁵⁸ Ibid, p.291 – 292

τις δημόσιες δηλώσεις του, αλλά και τα έργα που τις συνόδευαν ακόμα και μπροστά στα μάτια τους.⁴⁵⁹

Μέρος της παραπλάνησης, ήταν και η ανακοίνωση του ραδιοφώνου του Καΐρου στις 11 Σεπτεμβρίου, σχετικά με το αντικείμενο των συνομιλιών μεταξύ του Sadat και του Βασιλιά της Ιορδανίας, σύμφωνα με την οποία, συζητήθηκαν «*οι προετοιμασίες για την καθοριστική μάχη εναντίον του Ισραήλ.*»⁴⁶⁰ Ανακοίνωση που οι Ισραηλινοί δεν πήραν στα σοβαρά. Στην ομιλία του Sadat για την τρίτη επέτειο από το θάνατο του Nasser, ο Sadat ακόμα μια φορά προσπάθησε να παραπλανήσει τους Ισραηλινούς οι οποίοι όμως πλέον είχαν αρχίσει να ανησυχούν για την στρατιωτική ανάπτυξη στα σύνορά τους.⁴⁶¹

Κομμάτι της πολιτικής παραπλάνησης υπήρξε και ο αντιπερισπασμός, με χαρακτηριστικότερο γεγονός την υπόθεση Schonau. Στις 28 Σεπτεμβρίου 1973, δύο Άραβες τρομοκράτες σταματούν στα σύνορα της Αυστρίας ένα τρένο από Τσεχοσλοβακία που μετέφερε Σοβιετικό – εβραίους μετανάστες, και κρατούν ομήρους Εβραίους και Αυστριακούς με αίτημα το κλείσιμο του στρατοπέδου διέλευσης του Schonau στην Βιέννη, που χρησίμευε ως σταθμός για να μεταναστεύουν Σοβιετικό – εβραίοι στο Ισραήλ. Ο Αυστριακός Καγκελάριος συνθηκολόγησε αμέσως, το Ισραήλ εξοργίστηκε θεωρώντας πως πρόκειται για υποχώρηση απέναντι στην τρομοκρατία και η Golda Meir την 1^η Οκτωβρίου πέταξε για Βιέννη, με στόχο να μεταπείσει τον Αυστριακό Καγκελάριο, τρεις μέρες μετά με αναφορά της ενημέρωνε τους στενούς της συμβούλους για την πλήρη αποτυχία της.⁴⁶²

Ωστόσο, το ατυχές αυτό περιστατικό που εκτυλίχθηκε μόλις λίγες μέρες πριν το ξέσπασμα του πολέμου, πέτυχε να αποσπάσει την προσοχή του Ισραήλ από τις προετοιμασίες των γειτόνων του και να στρέψει την προσοχή του από τα γεγονότα της Μέσης Ανατολής, στα γεγονότα στην Ευρώπη, το κρίσιμο χρονικό διάστημα πριν τον πόλεμο. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει απόδειξη ότι η υπόθεση Schonau ήταν όντως ένας προσχεδιασμένος αντιπερισπασμός, ωστόσο, οι δύο Άραβες τρομοκράτες ανήκαν σε παρακλάδι της PLO χρηματοδοτούμενο από την Συριακή Κυβέρνηση, και άρα η ανοχή της Δαμασκού είναι μάλλον πιθανή, καθώς θα ήταν μάλλον αδιανόητο να έχουν αυτόνομα ενεργήσει σε μία υπόθεση με πολιτικές συνέπειες.⁴⁶³

Όπως και να έχει, το αποτέλεσμα ήταν το περιστατικό αυτό να απορροφήσει την προσοχή τόσο της πολιτικής ηγεσίας του Ισραήλ, όσο και των Υπηρεσιών

---

⁴⁵⁹ Ibid,p.292

⁴⁶⁰ Ibid,p.292

⁴⁶¹ Ibid,p.292

⁴⁶² Ibid,p.292 – 293

⁴⁶³ Ibid,p.293

Πληροφοριών του, κάτι που κατέδειξε σε πόσο λάθος κατεύθυνση ήταν στραμμένες οι κεραίες τους.⁴⁶⁴

Εκτός όμως από την Αίγυπτο και η Συρία προσπάθησε με την σειρά της να παραπλανήσει το Ισραήλ, έτσι στις 4 Οκτωβρίου το ραδιόφωνο της Δαμασκού ανακοίνωνε ότι στις 10 Οκτωβρίου, ο Πρόεδρος Assad θα ξεκινούσε μία εννιαήμερη περιοδεία στις ανατολικές επαρχίες της χώρας.⁴⁶⁵

Το κύριο στοιχείο της παραπλάνησης όμως στον Πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ σχετίζεται με την άσκηση «Tahrir 41». Οι Αιγύπτιοι πραγματικά πέτυχαν να αποκοιμίσουν τις Ισραηλινές Υπηρεσίες Πληροφοριών και να τις πείσουν πως όλη αυτή η μαζική κινητικότητα στην άλλη όχθη του Σουέζ, δεν ήταν παρά μέρος μίας άσκησης.⁴⁶⁶ Επιπλέον, μέχρι και την τελευταία στιγμή τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ακόμα και τα Λιβανέζικα διέρρεαν ότι όλη η κινητικότητα προερχόταν από τον φόβο πιθανής επίθεσης του Ισραήλ.⁴⁶⁷

Η επιτυχία τόσο της στρατιωτικής όσο και της πολιτικής παραπλάνησης των Αιγυπτίων και των Σύρων ήταν τόσο μεγάλη ώστε μέχρι και την τελευταία στιγμή, ο Αρχηγός της AMAN Eli Zeira ισχυριζόταν ότι η πιθανότητα πολέμου ήταν μικρή, ανίκανος να καταλάβει πως η εικόνα που είχε δημιουργηθεί είχε συνάφεια, αλλά όχι λογική.⁴⁶⁸ Αργότερα, ο Zeira θα έλεγε στην Επιτροπή Agranat πως τα στοιχεία και οι πληροφορίες που είχε στα χέρια του δεν αποδείκνυαν ότι επίκειται πόλεμος, αντιθέτως όλα τα κομμάτια Πληροφόρησης, από την ημερομηνία λήξης της άσκησης μέχρι και το πότε οι στρατιώτες θα έφευγαν για το προσκύνημα στην Μέκκα, ταίριαζαν απόλυτα με την άσκηση. Όπως ο ίδιος είπε: « Δεν είχα καμία πληροφορία που θα μπορούσα να παρουσιάσω ως απόδειξη. Μπορούσα να παρουσιάσω την πληροφορία ως πληροφορία που ταίριαζε σε άσκηση.»⁴⁶⁹

Η παραπλάνηση συνέβαλε καθοριστικά στον αιφνιδιασμό των Ισραηλινών, όμως οι Άραβες δεν θα είχαν καταφέρει να τους παραπλανήσουν αν η θεωρία της Αντίληψης δεν ήταν τόσο ισχυρή.⁴⁷⁰

---

⁴⁶⁴ Ibid,p.293

⁴⁶⁵ Ibid,p.295

⁴⁶⁶ Ibid,p.296

⁴⁶⁷ Ibid,p.297

⁴⁶⁸ Ibid,p.297

⁴⁶⁹ Uri Bar – Joseph ,(1999), “Israel’s 1973 intelligence failure”, Israel’s Affairs,Vol.6 N.1,pp. 11 – 35

⁴⁷⁰ Ibid, p. 25

4.3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Agranat ξεκίνησε τις εργασίες της τον Νοέμβριο του 1973, δηλαδή σχεδόν ένα μήνα από το ξέσπασμα του πολέμου, υπό την πίεση της δημόσιας κατακραυγής για την αποτυχία. Πρόεδρος ήταν ο Shimon Agranat. Η Επιτροπή παρήγαγε τρεις αναφορές η πρώτη εκ των οποίων δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο του 1974 και η τελευταία τον Ιανουάριο του 1975.⁴⁷¹ Η AMAN ως η κυρίαρχη Υπηρεσία Πληροφοριών τόσο στο κομμάτι της συλλογής και ανάλυσης, όσο και στο κομμάτι της ερμηνείας και διάδοσης της Πληροφόρησης, δέχτηκε το μεγαλύτερο μέρος της κριτικής της Επιτροπής.⁴⁷²

Η Επιτροπή έκρινε ότι η θεωρία της Αντίληψης ήταν η κυρίως υπεύθυνη για την καταστροφή, καθώς θόλωσε την κρίση της AMAN, που δεν κατάφερε να εκτιμήσει σωστά τον κίνδυνο. Η Αντίληψη ήταν τόσο ισχυρή ώστε ολόκληρο το διάστημα που προηγήθηκε του πολέμου όλες οι ενδείξεις, όλες οι προειδοποιήσεις, ερμηνεύτηκαν και υποβαθμίστηκαν μέσα από το πρίσμα της πεποίθησης ότι πιθανότητα πολέμου δεν υπήρχε. Και κάθε ανάλυση ήταν προς αυτή την κατεύθυνση. Ακόμα και η αμφιβολία που γεννήθηκε στο μυαλό του Αρχηγού της AMAN την παραμονή του πολέμου, εξαιτίας της επείγουσας εκκένωσης των οικογενειών των Σοβιετικών συμβούλων που ζούσαν σε Αίγυπτο και Συρία, δεν ήταν ικανή να εκριζώσει την τόσο βαθιά Αντίληψη που απηχούσε σε κάθε αξιολόγηση.⁴⁷³

Ωστόσο, η Επιτροπή πήγε ένα βήμα πιο πέρα και αφού όρισε ότι η δογματική προσχώρηση στην Αντίληψη ήταν η κύρια αιτία της αποτυχίας της AMAN, προσπάθησε να ερευνήσει τους λόγους για τους οποίους η θεωρία αυτή, κατάφερε να είναι τόσο ισχυρή. Έτσι, έδωσε τρεις συμπληρωματικές εξηγήσεις. Η πρώτη εκ των οποίων ήταν η υπερβολική, σχεδόν υπεροπτική, εμπιστοσύνη στις Ισραηλινές Ένοπλες Δυνάμεις και τις ικανότητες τους, που θεωρούσαν ότι μία στρατηγική προειδοποίηση δεν τους ήταν απαραίτητη για να νικήσουν τους Αραβικούς στρατούς. Η αίσθηση ήταν τόσο ισχυρή, όχι μόνο στις τάξεις της στρατιωτικής ηγεσίας αλλά και της πολιτικής ηγεσίας, όμως, έφτανε στο απόγειο της στους κόλπους της κοινότητας της Πληροφόρησης.⁴⁷⁴ Η δεύτερη εξήγηση που υπήρξε και καταστροφικός παράγοντας, είχε να κάνει με την μέθοδο που ακολουθούσε η AMAN όταν εφοδίαζε με αναλύσεις

---

⁴⁷¹ Black Ian ,Bennx Morris, "Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services", (Grove Weidenfeld),316

⁴⁷² Ibid, p.316

⁴⁷³ Uri Bar – Joseph ,(1999), "Israel's 1973 intelligence failure", Israel's Affairs,Vol.6 N.1,pp. 11 – 35

⁴⁷⁴ Ibid, p. 26

τους λήπτες αποφάσεων. Και τις παρουσίαζε με τέτοιο τρόπο ώστε να μην γίνεται απολύτως κατανοητή και αντιληπτή, ποια ήταν η εκτίμηση της Υπηρεσίας.⁴⁷⁵

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών χρησιμοποιούν γενικά δύο τρόπους για να παρουσιάσουν τις αναλύσεις τους: είτε ως ένα ισορροπημένο κείμενο που εμπεριέχει όλες τις αντιφατικές ερμηνείες, σε μία αναφορά που έχει συνάφεια και γίνονται αντιληπτές όλες οι πλευρές του ζητήματος, είτε ως πολλαπλές ερμηνείες για το ίδιο θέμα, για το οποίο όμως, αντανακλώνται όλες οι διαφορετικές απόψεις μέσα στην Υπηρεσία.⁴⁷⁶ Όπως έγινε γνωστό μετά τον πόλεμο, μέσα στην AMAN υπήρχαν φωνές που θεωρούσαν ότι οι Άραβες ετοιμάζονταν για πόλεμο, όμως ο τρόπος λειτουργίας της AMAN ήταν να προωθεί ένα μόνο έγγραφο που συμπύκνωνε την εκτίμηση της Υπηρεσίας, χωρίς όμως να αναφέρονται οι διαφωνίες ή οι συνομιλίες που είχαν προηγηθεί και γενικά, χωρίς να αναφέρονται οι διαφορετικές απόψεις. Έτσι, η αναφορά που η διαμορφωτές πολιτικής λάμβαναν απεικόνιζε μία στρεβλή εντύπωση ότι όλοι οι αναλυτές της AMAN ενστερνίζονταν την ίδια αντίληψη.⁴⁷⁷

Η Τρίτη εξήγηση της Επιτροπής για την ισχυροποίηση της Αντίληψης ήταν το μονοπώλιο που κατείχε η AMAN μέσα στην κοινότητα Πληροφόρησης, καθώς είχε κυρίαρχη θέση στην παραγωγή εθνικών εκτιμήσεων, εξαιτίας του γεγονότος ότι μόνον αυτή διέθετε αναλυτική συσκευή και μόνον αυτή μπορούσε να συλλέγει ακατέργαστες πληροφορίες. Παρά το ότι Υπουργός Άμυνας και Πρωθυπουργός μπορούσαν αυτόνομα να παράγουν εκτιμήσεις, ωστόσο ήταν εξαρτημένοι από τους αναλυτές της AMAN. Αποτέλεσμα της παντοδυναμίας της AMAN ήταν ότι τίποτα και κανένας δεν μπορούσε να την αμφισβητήσει ή να την αποκαθλώσει πριν από τον πόλεμο.⁴⁷⁸

Παρόλο που η Επιτροπή Agranat δεν ερεύνησε σε βάθος τις ευθύνες του, είναι ωστόσο σαφές εκ των υστέρων, ότι και ο Eli Zeira συνέβαλε με τις προσωπικές του επιλογές και παραλείψεις, στο να δημιουργηθούν λάθος εντυπώσεις στην στρατιωτική και πολιτική ηγεσία, που δεν είχε στην διάθεσή της ολόκληρη την πληροφόρηση που θα έπρεπε, για να κρίνει ορθότερα για τον κίνδυνο ή όχι του πολέμου.⁴⁷⁹ Η πιο χαρακτηριστική παράλειψη ήταν όταν στις 4 Οκτωβρίου το ξημέρωμα ο Διευθυντής της Mossad ανέφερε στον Zeira, την πολύ ξεκάθαρη προειδοποίηση του επικείμενου πολέμου πριν πετάξει για την Ευρώπη, όπου θα συναντούσε την αξιόπιστη πηγή που τον προμήθευσε με αυτή την κρίσιμη πληροφορία. Είναι βέβαιο ότι η Golda Meir, ο Dayan και ο Elazar, γνώριζαν την ταυτότητα της αξιόπιστης αυτής πηγής, από την οποία λάμβαναν συχνά αναφορές και την οποία είχαν σε πολύ μεγάλη εκτίμηση. Ο

---

⁴⁷⁵ Ibid, p. 26

⁴⁷⁶ Ibid, p.26 – 27

⁴⁷⁷ Ibid,p.27

⁴⁷⁸ Ibid,p.27

⁴⁷⁹ Ibid,p.28 – 29

Zeira όμως δεν ενημέρωσε για αυτή την κρίσιμη πληροφορία, κάτι που συνέβαλε στην απόφαση για μη επιστράτευση των εφεδρικών δυνάμεων το απόγευμα της 5^{ης} Οκτωβρίου.⁴⁸⁰ Επιπλέον, η άρνησή του την παραμονή του πολέμου να χρησιμοποιήσει τους δείκτες συλλογής που θα μπορούσαν να παράγουν υψηλής ποιότητας προειδοποίηση, ενημερώνοντας όμως ψευδώς, τους ανωτέρους του ότι το είχε κάνει,⁴⁸¹ ώθησαν τον Dayan, όπως και η Επιτροπή επεσήμανε, να εμπιστευτεί περισσότερο την αξιολόγηση της AMAN που ακόμα φορά έκανε λόγο για χαμηλή πιθανότητα πολέμου, αγνοώντας όμως ότι δεν στηριζόταν σε πραγματικά στοιχεία.⁴⁸²

Η Επιτροπή Agranat στις αναφορές της, εκτός από τους λόγους της αποτυχίας, ανέφερε και κάποιες μεταρρυθμίσεις που θεωρούσε ότι θα έπρεπε να γίνουν, προκειμένου να αλλάξει ο τρόπος λειτουργίας των Ισραηλινών Υπηρεσιών και να μην υπάρξει στο μέλλον ανάλογη κατάσταση. Το πρώτο που συνέστησε ήταν η απομάκρυνση του Zeira αλλά και άλλων υφιστάμενων του ανάμεσά τους και ο Gedaliah, από την Υπηρεσία Πληροφόρησης. Επίσης, συνέστησε και την απομάκρυνση του David Elazar.⁴⁸³ Λίγες μέρες μετά την δημοσίευση της ενδιάμεσης αναφοράς, ο Zeira εγκατέλειψε τον Στρατό, ενώ και ο Gedaliah αντικαταστάθηκε. Εκείνο, που η Επιτροπή συνιστούσε μέσα από αυτές τις αλλαγές ήταν επί της ουσίας, να σπάσει το μονοπώλιο της AMAN, που τόσο έβλαψε το κράτος την κρίσιμη στιγμή.⁴⁸⁴

Η Επιτροπή ήθελε να εισάγει αυτό που ονόμαζε: «*πλουραλισμό σε διάφορους τύπους της αξιολόγησης πληροφόρησης*»⁴⁸⁵ Παρά το γεγονός ότι ο πλουραλισμός και η πολυφωνία μπορούν να μπερδέψουν τους καταναλωτές μίας εκτίμησης σε εθνικό επίπεδο, ωστόσο, ο πλουραλισμός εξασφαλίζει την πρόσβαση σε όλη την διαθέσιμη πληροφορία, δίνει την δυνατότητα συνεργασίας και κατά κάποιο τρόπο εξασφαλίζει ότι θα ακουστούν όλες οι φωνές και κυρίως οι διαφορετικές φωνές, αυτές που εκφράζουν αντίθεση και διαφωνία.⁴⁸⁶

Η Επιτροπή συνέστησε επίσης και τον διορισμό στην κυβέρνηση ενός «*συμβούλου του Πρωθυπουργού σε ζητήματα Πληροφόρησης*», ο οποίος με την

---

⁴⁸⁰ Ibid,p.29

⁴⁸¹ Ibid,p.29

⁴⁸² Ibid, p.31

⁴⁸³ Black Ian ,Bennx Morris, “Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”,(Grove Weidenfeld),316

⁴⁸⁴ Ibid,p.316

⁴⁸⁵ Ibid,p.316 – 317

⁴⁸⁶ Ephraim Kahana,(2002), “Reorganizing Israel’s Intelligence Community”, International Journal of Intelligence and Counter Intelligence Vol.15 pp.415 – 428

βοήθεια εξειδικευμένου προσωπικού θα ήταν σε θέση να εκτιμήσει τους εκτιμητές. Μία σύσταση που ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε.⁴⁸⁷

Μία ακόμα σύσταση της Επιτροπής αφορούσε την εγκατάσταση μίας αναλυτικής μονάδας μέσα στην Mossad, έστω και μικρότερης, με στόχο την παραγωγή δικών της εκτιμήσεων ξεχωριστών από τον υπολοίπων μονάδων, που θα στηρίζεται μόνο στην συλλογή πληροφοριών της Mossad. Ο επικεφαλής της Mossad Zvi Zamir, εισηγήθηκε στην Golda Meir την εγκαθίδρυση μέσα στην Υπηρεσία του, μίας μονάδας μεγαλύτερης από αυτήν που είχε προτείνει η Επιτροπή. Εισήγηση που έγινε αποδεκτή από την Πρωθυπουργό, αλλά που ωστόσο δεν πρόλαβε να πραγματοποιήσει καθώς τον Ιούνιο του 1974 αναγκάστηκε σε παραίτηση.⁴⁸⁸ Μετά την παραίτηση της Meir ο Zamir μετέφερε στον διάδοχό της την αντίληψή του ότι ο σύμβουλος Πληροφόρησης έπρεπε να έχει πρόσβαση στο υλικό συλλογής τόσο της AMAN όσο και της Mossad και όχι μόνο στο τελικό προϊόν. Για τον Zamir ο σύμβουλος έπρεπε να είναι μέρος των αποφάσεων πληροφόρησης, κάτι που δεν είναι μέσα στις αρμοδιότητες του συμβούλου, ο οποίος εκ προοιμίου δεν αναμειγνύεται στην λήψη αποφάσεων.⁴⁸⁹

Με την εγκαθίδρυση μέσα στην Mossad Τμήματος Έρευνας και την επέκταση του αντίστοιχου τμήματος στο Υπουργείο Εξωτερικών, η πρωτοκαθεδρία της AMAN στην ανάλυση, έλαβε τέλος, παρά το γεγονός ότι πρακτικά παρέμεινε υπεύθυνη για την παραγωγή στρατηγικών εκτιμήσεων και την πρόληψη στρατηγικού αιφνιδιασμού.⁴⁹⁰

Μετά την δημοσίευση της ενδιάμεσης αναφορά της Επιτροπής Agranat για την επέκταση του Τμήματος Έρευνας του Υπουργείου Εξωτερικών, με στόχο την ανεξάρτητη παραγωγή «πολιτικό – στρατιωτικής πληροφόρησης», δημιουργήθηκε ένα ίδιο τμήμα μέσα στην Mossad.⁴⁹¹

Όμως, Επιτροπή έδωσε και ιδιαίτερες οδηγίες για την αναμόρφωση του Τμήματος Έρευνας της AMAN, προκειμένου να γίνει πιο ευέλικτο. Το τμήμα αναδιαρθρώθηκε, χωρίστηκε σε γεωγραφικούς τομείς που κάθε ένας είχε αναλάβει την συλλογή και αξιολόγηση, στρατιωτικής, τεχνολογικής, πολιτικής και οικονομικής πληροφορίας, που αφορούσε την περιοχή που παρακολουθούσε. Δημιουργήθηκε επίσης ένα νέος τομέας που θα έπαιζε τον ρόλο του «δικηγόρου του Διαβόλου»

---

⁴⁸⁷ Black Ian ,Bennx Morris, “Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”,(Grove Weidenfeld),317

⁴⁸⁸ Ephraim Kahana,(2002), “Reorganizing Israel’s Intelligence Community”, International Journal of Intelligence and Counter Intelligence Vol.15 p.425

⁴⁸⁹ Ibid,p. 425

⁴⁹⁰ Black Ian ,Bennx Morris, “Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”,(Grove Weidenfeld),317

⁴⁹¹ Ibid,p.317

προκειμένου για κάθε ζήτημα να παρουσιάζεται και η αντίθετη άποψη.⁴⁹² Στο εξής οι αξιολογήσεις της AMAN θα ήταν περισσότερο ανοιχτές, λιγότερο αυστηρές και θα εμπειρεύχαν και τις ανορθόδοξες προτάσεις σε μία προσπάθεια να διαχωριστούν τα καθαρά γεγονότα από τις εκτιμήσεις.⁴⁹³

Τέλος, η Επιτροπή έκρινε ότι η AMAN είχε αποτύχει να διαχωρίσει τα «σήματα» από τον «θόρυβο» παρά το γεγονός ότι τα σήματα ήταν εκεί και τα είχαν εντοπίσει, αλλά δεν κατάφεραν να τα διαχωρίσουν από τον θόρυβο της παραπλάνησης.⁴⁹⁴ Στα συμπεράσματα της ενδιάμεσης αναφορά της η Επιτροπή δεχόταν ότι τις μέρες πριν τον πόλεμο η AMAN είχε πλήθος προειδοποιήσεων, όμως δεν κατάφερε να τις αξιολογήσει σωστά εξαιτίας της «*δογματικής προσήλωσης*» του Διευθυντή της στην «*kontzeptziya*».⁴⁹⁵ Ωστόσο, η έρευνα που διεξήχθη από την Επιτροπή Agranat δεν έφερε στην επιφάνεια όλα τα κομμάτια πληροφόρησης που ήταν διαθέσιμα στο Ισραήλ πριν τον πόλεμο, είτε γιατί δεν εξετάστηκαν μάρτυρες που γνώριζαν κυρίως μέσα από τις τάξεις της AMAN, είτε γιατί δέχτηκε χρονικές και πολιτικές πιέσεις.⁴⁹⁶

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών του Ισραήλ είχαν αποτύχει τον Οκτώβριο του 1973, υπεύθυνες γι' αυτή την αποτυχία ήταν οι προκαταλήψεις που υπερίσχυσαν των πραγματικών γεγονότων, και η ανικανότητά τους να ξεχωρίσουν την «*ήρα*» από το «*στάρι*», δηλαδή την καλή πληροφόρηση από την άχρηστη, παρά την οργάνωση και τον εξοπλισμό που διέθεταν.⁴⁹⁷ Η καταστροφή του Γιόμ Κιππούρ οδήγησε τις Υπηρεσίες Πληροφοριών του Ισραήλ να είναι στο μέλλον, πιο προσεχτικές στις εκτιμήσεις τους σχετικά με τις προθέσεις των γειτόνων τους, αλλά και να μην αποκλείουν οποιαδήποτε πιθανότητα πολέμου εκ μέρους τους. Ως απόρροια, της διστακτικής πλέον αντιμετώπισης των Υπηρεσιών Πληροφοριών του Ισραήλ, τέσσερα χρόνια αργότερα, οι Αιγυπτιακές πρωτοβουλίες για ειρήνη στην περιοχή, αντιμετώπιστηκαν με καχυποψία.⁴⁹⁸

---

⁴⁹² Ibid,p.317

⁴⁹³ Ibid,p.318

⁴⁹⁴ Ibid,p.318

⁴⁹⁵ Ibid,p.318

⁴⁹⁶ Uri Bar – Joseph ,(1999), “*Israel’s 1973 intelligence failure*”, *Israel’s Affairs*,Vol.6 N.1,pp. 11 – 35

⁴⁹⁷ Black Ian ,Bennx Morris, “*Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services*”,(Grove Weidenfeld),319

⁴⁹⁸ Ibid,p.319

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 5ο

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

5.1 ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Το πρωί της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, δεκαπέντε Σαουδάραβες και τέσσερεις Αιγύπτιοι, επιβιβάστηκαν σε τέσσερα αεροσκάφη πολιτικών αερογραμμών που εκτελούσαν πτήσεις εσωτερικού στις Η.Π.Α. Δύο από τα αεροσκάφη απογειώθηκαν από Βοστώνη, ένα από το Newark και ένα τέταρτο από Washington D.C.⁴⁹⁹ Στις 8:46 το πρωί, η πρώτη πτήση από Βοστώνη συνετρίβει πάνω στον Βόρειο Πύργο του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου και στις 9:03 συνετρίβει η δεύτερη πτήση από Βοστώνη πάνω στο Νότιο Πύργο. Στους Δίδυμους Πύργους που κατέρρευσαν μέσα σε 90 λεπτά εργάζονταν περίπου 50.000 άνθρωποι.⁵⁰⁰ Στις 9:38 το ίδιο πρωί η πτήση από Washington χτύπησε το Πεντάγωνο καταστρέφοντας απλώς μέρος του κτιρίου και λίγη ώρα αργότερα η τελευταία πτήση που στόχευε το Καπιτώλιο ή τον Λευκό Οίκο, συνετρίβει σε αγροτική περιοχή της Πενσυλβάνια, χάρη στην επέμβαση των επιβατών.⁵⁰¹ Συνολικά, πάνω από 2.600 άνθρωποι σκοτώθηκαν όταν οι Δίδυμοι Πύργοι κατέρρευσαν, 125 σκοτώθηκαν στο Πεντάγωνο καθώς και τα 256 άτομα που αποτελούσαν πλήρωμα και επιβάτες των τεσσάρων πτήσεων.⁵⁰² Τα θύματα προέρχονταν από 90 χώρες του κόσμου και ως υπεύθυνοι γι' αυτή την επίθεση θεωρήθηκαν ο Osama bin Laden και το τρομοκρατικό δίκτυο της al Qaeda. Ένα μήνα αργότερα οι Η.Π.Α εξαπέλυσαν αεροπορικές επιδρομές εναντίον της al Qaeda στο έδαφος του Αφγανιστάν και ως τα μέσα του 2002 οι Ταλιμπάν και η al Qaeda είχαν ηττηθεί τουλάχιστον στο έδαφος του Αφγανιστάν.⁵⁰³

5.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

5.2.1. 11^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ

Στον απόηχο των επιθέσεων οι θεωρίες συνωμοσίας υποστήριξαν πως η 11^η Σεπτεμβρίου ήταν μία Εβραϊκή συνωμοσία με στόχο την απόκτηση της παγκόσμιας

---

⁴⁹⁹ Fred L.Borch,(2003),*"Comparing Pearl Harbor and 9/11: Intelligence Failure? American Unpreparedness? Military Responsibility?"* The Journal of Military History, Vol.67 N.3, p.847

⁵⁰⁰ The 9/11 Commission Report executive summary, p.1

⁵⁰¹ Ibid, p.1

⁵⁰² Ibid, p.1

⁵⁰³ Fred L.Borch,(2003),*"Comparing Pearl Harbor and 9/11: Intelligence Failure? American Unpreparedness? Military Responsibility?"* The Journal of Military History, Vol.67 N.3, p.847

εξουσίας και την επικράτηση της «Νέας Παγκόσμιας Τάξης». ⁵⁰⁴ Ο Edward Hendrie στην διακήρυξη: «*Let's stop being Human Shields for Israel*» ισχυρίζεται πως η C.I.A συνεργάστηκε με την Mossad προκειμένου να εμπλέξουν τους Άραβες, σε μία συνωμοσία που θα οδηγούσε τους Αμερικανούς στο να γαλουχηθούν, σε ένα ιερό πόλεμο εναντίον του Μουσουλμανικού κόσμου. Σύμφωνα με την άποψή του, όχι μόνο η Mossad ενορχήστρωσε την επίθεση, αλλά φρόντισε να έρθει σε επαφή με τους Εβραίους που εργάζονταν στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου, ώστε να τους ενημερώσει να μην πάνε στις δουλειές τους την ημέρα της επίθεσης. Παρά ταύτα μέσα στις λίστες των θυμάτων βρίσκονταν και Εβραίοι.⁵⁰⁵

Οι θεωρίες συνωμοσίας, ξεπήδησαν τόσο από το δεξί μέρος του πολιτικού φάσματος όσο και από το αριστερό, κατηγορώντας τις Αρχές και τον Πρόεδρο ότι είχαν εκ των προτέρων γνώση για την επίθεση, αλλά δεν ανέλαβαν καμία δράση για να την αποτρέψουν.⁵⁰⁶ Η Cynthia McKinney μέλος του Κογκρέσου από την αριστερή πτέρυγα, μία φιλελεύθερη Δημοκρατική από την Georgia, έφτασε να κατηγορήσει τον ίδιο τον Πρόεδρο Bush πως ενώ γνώριζε για την επίθεση την άφησε να συμβεί, προκειμένου να επωφεληθούν στην συνέχεια, από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας που ακολούθησε, ο πατέρας του και οι φίλοι του, ιδιοκτήτες των πετρελαϊκών και αμυντικών βιομηχανιών.⁵⁰⁷

Στο βιβλίο του Thierry Meyssan: “11/9: The big Lie” ο Meyssan και ο διευθυντής του think tank Voltaire Network βρήκαν στα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου «*αντιφάσεις στην επίσημη εκδοχή*»⁵⁰⁸ ξεκινώντας από την φωτογραφία συντριβής του αεροπλάνου στο Πεντάγωνο που δεν φαίνονται τα συντρίμια. Επιπλέον, ο Meyssan στο βιβλίο του απορρίπτει ότι ένας ερασιτέχνης πιλότος θα μπορούσε να ρίξει το αεροπλάνο στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου χωρίς βοήθεια από το έδαφος. Ο Meyssan υποθέτει στο βιβλίο του ότι οι επιθέσεις προκλήθηκαν εκ των έσω καθώς όπως ισχυρίζεται «*μόνο πύραυλος των Η.Π.Α θα μπορούσε να περάσει τον εναέριο χώρο του Πενταγώνου, χωρίς να προκαλέσει αντιπυραυλικό μπαράζ*».⁵⁰⁹ Ωστόσο, δεν υπάρχει στο έργο του καμία απόδειξη για την ύπαρξη πυραυλικής άμυνας του Πενταγώνου, αλλά ούτε δίνει επαρκείς εξηγήσεις για την τύχη της χαμένης πτήσης που αρνείται ότι συνετρίβει στο Πεντάγωνο. Ο Meyssan πιστεύει πως ακόμα και τα χτυπήματα στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου έγιναν μέσω ραδιοφάρων που οδήγησαν τα αεροπλάνα με ακρίβεια στους

---

⁵⁰⁴Robert Alan Goldberg,(2004), “*Who Profited from the Crime? Intelligence Failures, Conspiracy Theories and the Case of September 11*”, Intelligence and National Security,Vol.19 N.2, pp.249 – 261

⁵⁰⁵ Ibid,p.252

⁵⁰⁶ Ibid,p.253

⁵⁰⁷ Ibid,p.253

⁵⁰⁸ Ibid,p.254

⁵⁰⁹ Ibid,p.254

στόχους τους, καθώς όπως πιστεύει ούτε ο Osama bin Laden αλλά ούτε και η al Qaeda, θα μπορούσαν να έχουν την ικανότητα ή τις πηγές, για να οργανώσουν αυτά τα χτυπήματα. Για τον Meysan ο Osama bin Laden υπήρξε συνεργάτης της C.I.A και ως απόδειξη αναφέρει ότι τον είχαν δει σε εταιρεία της C.I.A ,σε νοσοκομείο των Η.Π.Α στο Dubai. Ωστόσο, το F.B.I φρόντισε να εξαφανίσει τα στοιχεία και να μην υπάρχουν μαρτυρίες.⁵¹⁰ Εντέλει ο Meysan καταλήγει στο συμπέρασμα, όπως και η McKinney, ότι η 11^η Σεπτεμβρίου ήταν μία συνωμοσία σχεδιασμένη από τους αντιπροσώπους των πετρελαϊκών και αμυντικών εταιρειών, την κοινότητα Πληροφόρησης και τον Στρατό, προκειμένου να ακολουθήσει μία «κλασσική αποικιακή αποστολή».⁵¹¹ Ενώ και ένας πρώην αξιωματικός της αστυνομίας στο Los Angeles, ο Michael Ruppert, συνέδεσε την διοίκηση του Bush με τις προσπάθειες των εταιρειών Texaco, Shell, Enron και Exxon Mobil για την εξασφάλιση των πετρελαϊκών αποθεμάτων στο Καζακστάν κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90.⁵¹²

Ο Nafeez Ahmed, επεκτείνοντας το επιχείρημα του Meysan, στο «*War on Freedom*» εντάσσει την 11^η Σεπτεμβρίου στα πλαίσια μία ευρύτερης γεωπολιτικής προοπτικής, σημειώνοντας ότι οι Η.Π.Α επί μακρόν επιθυμούν «την εξασφάλιση της ηγεμονίας τους στην Κεντρική Ασία ως μέσον για τον έλεγχο της Ευρασίας»⁵¹³

Ωστόσο, ακόμα μια φορά όπως και στην περίπτωση του Πέρλ Χάρμπορ οι συνωμότες, θεωρούν ότι η Washington ήταν ικανή να σχεδιάσει, να εκτελέσει και στην συνέχεια να κρύψει την ανάμειξή της, πίσω από μία ακόμα «μέρα της ντροπής»⁵¹⁴

5.2.2 11^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το φαινόμενο της τρομοκρατίας δεν είναι καινούριο μέσα στην ιστορία της ανθρώπινης ύπαρξης, όμως όπως ο John Hughes – Wilson αναφέρει, το σύγχρονο πρόσωπο της τρομοκρατίας στηρίζεται στην ένωση μίας «ανίερης Τριάδας».⁵¹⁵ Πρώτα απ' όλα, στην παράδοση πολιτικής βίας που ακολούθησε το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, δεύτερον, στην εξάπλωση των εικόνων τρόμου και βίας με τη βοήθεια των μέσων μαζικής ενημέρωσης και τέλος, στην πιθανότητα χρήσης μοντέρνων όπλων και

---

⁵¹⁰ Ibid, p.254

⁵¹¹ Ibid, p.254

⁵¹² Ibid, p.255

⁵¹³ Ibid, p.255

⁵¹⁴ Ibid, p.255

⁵¹⁵ Colonel John Hughes – Wilson, “*Military Intelligence Blunders and Cover – ups*” – *New Material on 9/11, the war on terrorism and the Middle East*”, (Caroll and Graf Publishers 2004), 355

τεχνολογιών, που προσφέρουν νέους τρόπους να σκοτώνεις και να τρομοκρατείς. Για όλους τους ανθρώπους, άντρες και γυναίκες που πιστεύουν πως είναι αδικημένοι και θεωρούν το παράπρονό τους δίκαιο, η τρομοκρατία προσφέρει την ιδανική ευκαιρία δημοσιοποίησης των στόχων τους, με ελάχιστο κόστος για τους ίδιους.⁵¹⁶

«Η τρομοκρατία δεν είναι παρά η υπολογισμένη χρήση βίας για την επίτευξη ενός πολιτικού στόχου σκοτώνοντας και ακρωτηριάζοντας ώστε να τρομοκρατήσεις όσους περισσότερους είναι δυνατόν».⁵¹⁷ Ο ίδιος ο Στάλιν έλεγε: «**σκότωσε έναν – τρομοκράτησε δέκα χιλιάδες**» και ο Λένιν έλεγε ότι: «**στόχος του τρόμου είναι απλώς να τρομοκρατήσεις**»⁵¹⁸

Ο Ισλαμικός Φονταμενταλισμός της al Qaeda εμφανίζεται να μην ενδιαφέρεται ούτε καν να τραβήξει την προσοχή των εχθρών της, πόσο μάλλον να στοχεύσει στην προσπάθεια να τροποποιήσει την πολιτική τους. Για τους Ισλαμιστές της al Qaeda το κοινό είναι ο στόχος και η επίθεση στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου, απλώς επίδειξη μίσους και περιφρόνησης που αισθάνονται γενικά για την Δύση και τον τρόπο ζωής της.⁵¹⁹

Το Ισλάμ έχει μακρά παράδοση στην πολιτική βία και τρομοκρατία που νομιμοποιείται μέσα από την πίστη των Μουσουλμάνων, ότι αφού το Κοράνι την νομιμοποιεί για την άμυνα της πίστης τους, τότε έτσι είναι ή τουλάχιστον έτσι είναι αν το λέει ο τοπικός Ιμάμης.⁵²⁰ Ο τέταρτος εκρηκτικός παράγοντας είναι ακριβώς αυτή η αίσθηση ότι οι μαχητές του Ισλάμ είναι ευλογημένοι από ένα ιερό ένταλμα. Από τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 ριζοσπάστες Μουσουλμάνοι κληρικοί διακήρυξαν ένα ευαγγέλιο που δημιούργησε μία νέα γενιά νεαρών Μουσουλμάνων, εμπροτισμένων με την πεποίθηση ότι «το Κοράνι είναι το Σύνταγμά μας» και το Τζαμί ο χώρος που συντηρούνται οι ελπίδες για το μέλλον.⁵²¹ Το 1998 η al Qaeda ξεκινά τις βομβιστικές επιθέσεις αυτοκτονίας, εναντίον των Αμερικανικών Πρεσβειών στην Αφρική και έτσι οι στόχοι του bin Laden διαδίδονται μέσω του οργανισμού: «*Παγκόσμιο Ισλαμικό Μέτωπο για των Ιερό Πόλεμο εναντίον των Εβραίων και των Σταυροφόρων*», (*World Islamic Front for Jihad against Jews and Crusaders*) με πρώτο στόχο την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων στην Αραβία από ξένη επιρροή⁵²².

Στις 26 Φεβρουαρίου 1993 ένα φορτηγό μισού τόνου ανατινάχτηκε κάτω από το Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου από έναν Άραβα ονόματι «*Youssef*», από την έκρηξη

---

⁵¹⁶ Ibid, p.355

⁵¹⁷ Ibid, p.355

⁵¹⁸ Ibid, p.355

⁵¹⁹ Ibid, p.359

⁵²⁰ Ibid, p.363

⁵²¹ Ibid, p.367

⁵²² Ibid, p.376

σκοτώθηκαν έξι άτομα και τραυματίστηκαν χίλια, ενώ ο «Youssef» διέφυγε. Η έκρηξη απέδειξε ότι το σημείο ήταν όχι μόνο στόχος αλλά, επίσης κατέδειξε το ότι το παγκόσμιο σύμβολο του καπιταλισμού της Αμερικής, μπορούσε να καταρρεύσει.⁵²³ Από το 2000 η C.I.A ήξερε τα πάντα για την al Qaeda και κυρίως ότι είχε να κάνει με μία οργάνωση φανατισμένη και πολύ καλά συντονισμένη, που μπορούσε να μεταφέρει βόμβες αυτοκτονίας με αντισυμβατικά μέσα, μία οργάνωση ικανή να σχεδιάσει και να εκτελέσει αποφασιστικές επιθέσεις, εναντίον οποιουδήποτε Δυτικού στόχου.⁵²⁴

Σε μία κεκλεισμένων των θυρών συνεδρίαση που έλαβε χώρα μετά την επίθεση στους Δίδυμους Πύργους, παρουσία των Διευθυντών των Υπηρεσιών Πληροφόρησης, ακούστηκαν μία σειρά λαθών και παραλείψεων τους μήνες που προηγήθηκαν της επίθεσης. Η έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν ενδείξεις για τον τύπο της επίθεσης, όπως ακριβώς εκτελέστηκε από την al Qaeda δηλ. με την χρήση πολιτικών αεροπλάνων εναντίον σημαντικών στόχων. Για ακόμη μία φορά, τα μέλη της κοινότητας Πληροφόρησης, άκουσαν την γνώριμη αλληλουχία γεγονότων, λαθών και παραλείψεων, που είχαν ακούσει και εξήντα χρόνια πριν, μετά την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ.⁵²⁵

Η ανάλυση που ακολούθησε την επίθεση, έφερε στο φως μία ακόμα σειρά αποτυχιών για τις Υπηρεσίες Πληροφοριών, που παρά το γεγονός πως δεν κατάφεραν να ταυτοποιήσουν το «πότε» και το «πού» της επερχόμενης επίθεσης, ωστόσο είχαν συγκεντρώσει πληθώρα ενδείξεων, όχι μόνο των στόχων, αλλά και των ικανοτήτων της al Qaeda.⁵²⁶

5.2.3 11^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Το σχέδιο της al Qaeda ξεκινά μία δεκαετία πριν τις επιθέσεις στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου με πρώτη αυτή που προαναφέρθηκε στις 26 Φεβρουαρίου του 1993 που κατέδειξε ότι το σημείο ήταν ένας εμφανής στόχος.

Το Δεκέμβριο του 1994 πτήση της Air France κατελήφθη από αεροπειρατές τρομοκράτες μέλη της οργάνωσης «Armed Islamic Group»,μίας Αλγερινής Ισλαμικής ομάδας, που σχεδίαζε να ρίξει το αεροπλάνο στο Πύργο του Άιφελ. Η επίθεση απεφεύχθη, όμως η ικανότητα και οι στόχοι ήταν εκεί, εμφανής σε όλους.⁵²⁷

---

⁵²³ Ibid,p.377

⁵²⁴ Ibid,p.377

⁵²⁵ Ibid,p.380

⁵²⁶ Ibid,p.380 – 381

⁵²⁷ Ibid,p.381

Το Φεβρουάριο του 1995 δημοσιοποιήθηκε μία προειδοποίηση σχετικά με την πρόθεση της al Qaeda να καταρρίψει το νότιο Πύργο στο Μανχάταν, χρησιμοποιώντας πολιτικές αεροπορικές γραμμές για το χτύπημα. Η αναφορά μοιράστηκε σε όλες τις Υπηρεσίες Πληροφοριών. Τον Ιανουάριο της ίδιας χρονιάς, στα πλαίσια ελέγχων ασφαλείας λόγω της επικείμενης επίσκεψης του Πάπα Ιωάννη Παύλου στις Φιλιππίνες, η αστυνομία στη Μανίλα κατέσχεσε έναν υπολογιστή από διαμέρισμα, στο οποίο διέμεναν Ισλαμιστές, ύποπτοι για τρομοκρατία και στο υλικό του οποίου, ανακαλύφθηκε και ένα σχέδιο για αεροπειρατεία έντεκα αεροπλάνων πολιτικών αερογραμμών, που ταυτόχρονα θα τα οδηγούσαν σε εξέχοντα αμερικανικά κτίρια. Το σχέδιο είχε την κωδική ονομασία «*Επιχείρηση Bojinka*» που στα Σερβοκροατικά σημαίνει «*μεγάλη έκρηξη*»⁵²⁸. Οι ανακρίσεις και οι έρευνες που έκανε το F.B.I. οδήγησαν στην σύλληψη του «Youssef», του βομβιστή της al Qaeda της πρώτης επίθεσης, εναντίον του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου το 1993. Ο Youssef συνελήφθη το 1996 ενώ κρυβόταν στο Ισλαμαμπάντ και εκδόθηκε στις Η.Π.Α όπου και καταδικάστηκε σε ισόβια φυλάκιση. Η ημέρα της καταδίκης του ήταν η **11^η Σεπτεμβρίου!!!**⁵²⁹

Παρά το γεγονός ότι για το F.B.I η υπόθεση έκλεισε, οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Ατλάντα το 1996, κατέδειξαν τον φόβο που πλανιόταν καθώς ελήφθησαν μέτρα για περίπτωση τρομοκρατικού χτυπήματος και κυρίως, μέτρα που αφορούσαν στην αποτροπή αεροπειρατείας. Αυτό το είδος της απειλής, επιβεβαιώθηκε και από την Πολιτική Αεροπορία (Federal Aviation Authority) σε αναφορές των επόμενων ετών, όπου όμως ιδιαίτερος, υπογράμμιζαν την απειλή που ο bin Laden και η al Qaeda αποτελούσαν για την «*ασφάλεια των Αμερικανικών αερογραμμών*».⁵³⁰ Γενικά, η ιδέα αυτού του είδους της απειλής, ήταν εμπεδωμένη στην σκέψη των ανθρώπων που ασχολούνταν με την ασφάλεια στις Η.Π.Α. Η κατάσταση χειροτέρευε ανάμεσα στα έτη 1998 και 2000 όπου ούτε λίγο ούτε πολύ, δεκαεφτά αναφορές σχετίζονταν με την al Qaeda , τον bin Laden και την απειλή που εκπροσωπούσαν για την ασφάλεια των Η.Π.Α. Οι αναφορές έφταναν από παντού, Ισραήλ, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ακόμα και από το Πακιστάν και όλες έκαναν αναφορά για έναν τύπο επίθεσης, με την χρήση αεροσκάφους.⁵³¹ Παρά ταύτα, καμία από αυτές τις αναφορές δεν στάθηκε ικανή να κινητοποιήσει τις Υπηρεσίες και να τις οδηγήσει σε αντίδραση ,παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ο Tenet, Διευθυντής της C.I.A, αναφερόμενος στην al Qaeda το καλοκαίρι του 1998 δήλωσε: «*Είμαστε σε πόλεμο*».⁵³² Ακόμα μια φορά τίποτα δεν στάθηκε ικανό να αλλάξει τις προτεραιότητες των Υπηρεσιών Πληροφοριών, ούτε λήφθηκε καμία

---

⁵²⁸ Ibid,p.381

⁵²⁹ Ibid,p.382

⁵³⁰ Ibid,p.383

⁵³¹ Ibid,p.383

⁵³² Ibid,p.383

ιδιαίτερη πρωτοβουλία ακόμα και από την ίδια την C.I.A για δράση εναντίον της al Qaeda.⁵³³

Κατά την διάρκεια της Έρευνας του Κογκρέσου μετά τα γεγονότα της 11/9 έγινε φανερό, ότι από τις βομβιστικές επιθέσεις στις Αμερικανικές Πρεσβείες στην Αφρική και μέχρι τις επιθέσεις το 2001, υπήρχε μία διάχυτη ανησυχία στα μέλη της Κοινότητας Πληροφόρησης, σχετικά με την απειλή που η al Qaeda παρουσίαζε, που ωστόσο δεν μετουσιώθηκε σε δράση. Ο ίδιος ο Διευθυντής του N.S.A.(National Security Agency) παραδέχτηκε ότι από τον Μάιο μέχρι και τον Ιούλιο του 2001 έφτασαν στην Υπηρεσία του τριάντα τρεις προειδοποιήσεις και όλες απέτυχαν να οδηγήσουν στην ανάληψη δράσης εκ μέρους του και εκ μέρους της Υπηρεσίας του. Παρόμοιες προειδοποιήσεις έφταναν και στην C.I.A.⁵³⁴

Η περίοδος πριν την επίθεση, ήταν μία περίοδος κατά την οποία οι αρμόδιοι έλαβαν μία πληθώρα αναφορών στην οποία γινόταν λόγος, για τις προθέσεις της al Qaeda να χτυπήσει στόχους Αμερικανικού ενδιαφέροντος και μάλιστα άμεσα αλλά εκείνο που οι προειδοποιήσεις αυτές δεν έλεγαν, ήταν ο χρόνος, ο στόχος και ο τύπος της επίθεσης.⁵³⁵

Όπως αναφέρθηκε και στην Επιτροπή για την 11/9: «Πολλοί αξιωματικοί γνώριζαν ότι κάτι τρομερό σχεδίαζόταν και ήθελαν απελπισμένα να το σταματήσουν»⁵³⁶ και αφού οι περισσότερες από τις προειδοποιήσεις δεν ανέφεραν τίποτα σχετικό με τον χρόνο, τον τρόπο, την μέθοδο ή τον στόχο, για την κοινότητα της Πληροφόρησης, το πιο πρόσφατο μοντέλο χτυπήματος, ήταν κάποια βομβιστική ενέργεια εκτός του Αμερικανικού εδάφους.⁵³⁷

Κατά την διάρκεια του Ιουνίου του 2001 από τις 298 διαβαθμισμένες περιλήψεις που εστάλησαν στους ανώτερους αξιωματικούς της διοίκησης, οι 18 ανέφεραν τον bin Laden και την al Qaeda, αλλά κανείς δεν ανέλαβε δράση για την επερχόμενη επίθεση.⁵³⁸ Χαρακτηριστική είναι η αναφορά απειλής που έφτασε στο Κέντρο Αντιτρομοκρατίας της C.I.A με τίτλο: « *Threat of Impending Al Qaeda Attack to Continue Indefinitely*» για την οποία όμως, η Υπηρεσία διαβάθμισε μία εξωφρενικά μικρή έκθεση με πολύ λίγες λεπτομέρειες ανάληψης δράσης, όπως και ο ίδιος ο Tenet δήλωσε.⁵³⁹

---

⁵³³ Ibid,p.383

⁵³⁴ Ibid,p.384

⁵³⁵ Kevin Michael Derksen,(2005),: “ *Commentary: The logistics of Actionable Intelligence Leading to 9/11*” Studies in Conflict and Terrorism, Vol 28 N.3. p.255

⁵³⁶ Ibid, p.255

⁵³⁷ Ibid ,p.255

⁵³⁸ Ibid ,p.256

⁵³⁹ Ibid ,p.256

Αργά το καλοκαίρι του 2001, η Washington έλαβε μία προειδοποίηση από την Υπηρεσία Πληροφοριών της Ιορδανίας, στην οποία γινόταν αναφορά για μία επίθεση μεγάλου μεγέθους στις Η.Π.Α, που θα συμπεριελάμβανε αεροσκάφη, αλλά δεν περιείχε καμία αναφορά ούτε για αεροπειρατεία, αλλά ούτε και για τον χρόνο ή τον τρόπο της επίθεσης.⁵⁴⁰ Τον Ιούλιο του 2001, ένας πράκτορας του F.B.I από την Αριζόνα ο Kenneth Williams, με ηλεκτρονική επικοινωνία που απευθυνόταν σε μέλη τριών διαφορετικών αντιτρομοκρατικών μονάδων, μοιράστηκε την υποψία του πως ο bin Laden θα έστειλε Ισλαμιστές εξτρεμιστές στις Ηνωμένες Πολιτείες, για εκπαίδευση στον χειρισμό αεροπλάνων.⁵⁴¹

Στην αναφορά του που έγινε γνωστή ως «*Phoenix memo*», ο Williams, έκανε λόγο για έναν «*ασυνήθιστο αριθμό ατόμων που είχαν ενδιαφέρον έρευνας*», καθώς θεωρούσε ότι τα εν λόγω άτομα θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα μαθήματα πτήσεων σε σχολές της Αριζόνα, για τρομοκρατικές ενέργειες και ζητούσε από το F.B.I να συγκεντρώσει μία λίστα των αεροπορικών σχολών, σε όλη την χώρα προκειμένου να ερευνηθούν σύνδεσμοι με τις σχολές στην Αριζόνα.⁵⁴² Ο Williams έστειλε την προειδοποίησή του σε τέσσερα άτομα στην Μονάδα Ριζοσπαστικού Φονταμενταλισμού του F.B.I. ,σε δύο άτομα της μονάδας Osama bin Laden στην ίδια Υπηρεσία και σε δύο πράκτορες του F.B.I στο γραφείο της Ν. Υόρκης, αλλά η προειδοποίησή του αγνοήθηκε.⁵⁴³ Ένα από τα άτομα που είχαν γραφτεί στις σχολές της περιοχής ήταν και ο καταζητούμενος από τις γαλλικές αρχές ύποπτος για τρομοκρατία, Zacaria Moussaoui, του οποίου η ενενήντα ημερών βίζα παραμονής στις Η.Π.Α, είχε λήξει ήδη από τον Μάιο του 2001 ,αλλά κανείς δεν το κατάλαβε μέχρι και τον Αύγουστο του ίδιου έτους, οπότε και γράφτηκε στην σχολή .⁵⁴⁴

Καθ' όλη τη διάρκεια πριν την 11^η Σεπτεμβρίου οι Υπηρεσίες λάμβαναν έναν σταθερό ρυθμό αναφορών, αλλά λόγω έλλειψης ενιαίου συγκεντρωτικού συστήματος συλλογής και οργάνωσης των δεδομένων, οι αναλυτές δεν είχαν πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφορία με αποτέλεσμα η συσσωρευμένη πληροφόρηση, να φαίνεται πως δεν σχετίζεται και δεν συνδέεται, αρά δεν μπορούσε να ερμηνευτεί και να αναλυθεί.⁵⁴⁵ Στις 6 Αυγούστου στο γραφείο του Προέδρου Bush έφτασε μία προφητική περίληψη με τίτλο : « *Bin Laden Determined to Strike in USA*» στην οποία γινόταν λόγος για αεροπειρατεία πολιτικών αερογραμμών, από επιχειρησιακά άτομα της al

---

⁵⁴⁰ Ibid,p.253

⁵⁴¹ Ibid,p.261

⁵⁴² Ibid,p.261

⁵⁴³ Ibid,p.261

⁵⁴⁴ Colonel John Hughes – Wilson, “*Military Intelligence Blunders and Cover – ups*” – *New Material on 9/11, the war on terrorism and the Middle East*”, (Caroll and Graf Publishers 2004),390

⁵⁴⁵ Kevin Michael Derksen,(2005),: “ *Commentary: The logistics of Actionable Intelligence Leading to 9/11*” *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol 28 N.3.p.257 -258

Qaeda.⁵⁴⁶ Η περίληψη αναφερόταν δύο φορές στον ίδιο τύπο απειλής, αλλά και πάλι δεν περιείχε άμεσα αξιοποιήσιμη πληροφορία όπως το «πότε» ή το «πού», θα μπορούσε η επίθεση να συμβεί.⁵⁴⁷ Στις 23 Αυγούστου του 2001 η C.I.A. έστειλε μία αναφορά σε κυβερνητικές υπηρεσίες ανάμεσά τους το F.B.I. και η Υπηρεσία Μετανάστευσης, ζητώντας την έκδοση μίας λίστας παρακολούθησης με εντολές να απαγορευτεί η είσοδος ή να κρατηθούν οι al Hazmi και al Midhar. Ωστόσο, η αρμόδια Υπηρεσία ενήργησε την ακριβώς επόμενη μέρα θεσπίζοντας την λίστα, αλλά οι δύο άντρες είχαν ήδη περάσει στο εσωτερικό των Η.Π.Α και αργότερα, έγιναν οι δύο από τους πέντε αεροπειρατές που οδήγησαν την πτήση 77 στο Πεντάγωνο.⁵⁴⁸ Στις 10 Σεπτεμβρίου 2001, το N.S.A είχε υποκλέψει τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ επιχειρησιακών μελών της al Qaeda εκτός Η.Π.Α και τρομοκρατών εντός των Η.Π.Α., από την οποία μεταξύ άλλων προέκυπτε καθαρή αναφορά, πως η επίθεση θα ξεκινούσε την επόμενη μέρα, 11 Σεπτεμβρίου, «*the match begins tomorrow*»⁵⁴⁹, ενώ σε ένα άλλο σημείο γινόταν η δήλωση: «*Tomorrow is zero day*»⁵⁵⁰. Οι υποκλοπές αυτές αποτελούν την μόνη αναφορά σε ένα από τα ερωτήματα που οι Υπηρεσίες Πληροφοριών χρειάζονται : τον χρόνο. Ακόμα και έτσι όμως οι αναλυτές εκτίμησαν ότι η Πληροφόρηση ήταν ελλιπής, αφού δεν γινόταν αναφορά στον τύπο ή στον στόχο της επίθεσης.⁵⁵¹

Μέχρι τις 8 Σεπτεμβρίου 2001 οι Υπηρεσίες Πληροφοριών των Η.Π.Α γνώριζαν ότι από το αρμόδιο κέντρο Αντιτρομοκρατίας του Λευκού Οίκου είχε εκδοθεί μία προειδοποίηση επερχόμενης τρομοκρατικής επίθεσης, ενώ C.I.A και F.B.I ήξεραν ότι εντός της χώρας κινούνταν Ισλαμιστές τρομοκράτες, ετοιμάζοντας κάποια ενέργεια.⁵⁵²

Παράλληλα, προειδοποιήσεις είχαν φτάσει στην C.I.A από τις Υπηρεσίες του Ισραήλ, της Ρωσίας, της Αιγύπτου και όλες έκαναν λόγο για μία επίθεση στο άμεσο μέλλον. Ο Αιγύπτιος Πρόεδρος Mubarak είχε επίσημα προειδοποιήσει τον Λευκό Οίκο στα τέλη Αυγούστου, ότι οι Αιγυπτιακές Υπηρεσίες ανέμεναν επίθεση στην Αμερική «στο άμεσο μέλλον».⁵⁵³

Ακόμα και μέσα από κανάλια επικοινωνίας της ίδιας της al Qaeda γινόταν λόγος για μία «*επικείμενη Χιροσίμα*»⁵⁵⁴ εναντίον της Αμερικής. Η Κυβέρνηση των Φιλιππίνων

---

⁵⁴⁶ Ibid,p.256

⁵⁴⁷ Ibid,p.256

⁵⁴⁸ Ibid,p.260

⁵⁴⁹ Ibid,p.258

⁵⁵⁰ Ibid,p.258

⁵⁵¹ Ibid,p.258

⁵⁵² Colonel John Hughes – Wilson, “*Military Intelligence Blunders and Cover – ups*” – *New Material on 9/11, the war on terrorism and the Middle East*”, (Caroll and Graf Publishers 2004),393

⁵⁵³ Ibid,p.393

⁵⁵⁴ Ibid,p.393

είχε προειδοποιήσει την C.I.A ότι η 11^η Σεπτεμβρίου θα μπορούσε να αποτελέσει ένα είδος γενεθλίων, που θα προκαλούσε αντίποινα για τον φυλακισμένο «Youssef» που είχε καταδικαστεί σε ισόβια, την 11^η Σεπτεμβρίου του 1996.⁵⁵⁵

Όλες αυτές οι ενδείξεις που βρίσκονταν συγκεντρωμένες στα χέρια των Υπηρεσιών Πληροφοριών, έδειχναν ότι η «Επιχείρηση Bojinka» όχι μόνο είχε αναβιώσει αλλά είχε μπει σε πλήρη εφαρμογή και πλέον είχε διαφανεί ότι η απειλή προερχόταν από την al Qaeda και τον Osama bin Laden. Παρά ταύτα καμία ιδιαίτερη αναφορά σε συγκεκριμένη περιοχή δεν γινόταν, αλλά ούτε και στην Ομοσπονδιακή Αεροπορία έφτασε ποτέ καμία αναφορά που να προειδοποιεί για τον κίνδυνο αεροπειρατείας.⁵⁵⁶

Ως αποτέλεσμα ήρθε ένα δυνατό σοκ, καθώς όλος ο πλανήτης παρακολουθούσε σε απευθείας μετάδοση από τις τηλεοράσεις, την «Επιχείρηση Bojinka» να μετουσιώνεται από σχέδιο σε πλήρη δράση. Μία θεαματική τρομοκρατική ενέργεια εναντίον της Δύσης και μία πλήρης αποτυχία για την κοινότητα των Αμερικανικών Υπηρεσιών Πληροφοριών, που δεν κατάφεραν να ενώσουν τα κομμάτια της Πληροφόρησης που είχαν συλλέξει.⁵⁵⁷

5.2.4 11^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Amy Zegart οι οργανωτικές αδυναμίες της C.I.A, του F.B.I και των υπολοίπων Υπηρεσιών Πληροφόρησης, αποτελούν ρίζες της αποτυχίας των Υπηρεσιών, αφού όπως υποστηρίζει δομικοί διχασμοί, πολιτισμικές παθολογίες και λάθος κίνητρα είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην λάθος συμπεριφορά των Υπηρεσιών.⁵⁵⁸ Οι δομικοί διχασμοί σχετίζονται με τις αρμοδιότητες, τις δικαιοδοσίες και εντέλει την εξουσία, αφού βάση των αρμοδιοτήτων και των ικανοτήτων τους, οριοθετείται το ποιος μιλάει με ποιόν και με τι δικαιοδοσία. Επίσης, βάση των αρμοδιοτήτων καθορίζεται και το ποιος παίρνει απαντήσεις από ποιόν και ποιανού το υπόμνημα φτάνει πιο ψηλά στην ιεραρχία της Υπηρεσίας.⁵⁵⁹ Σύμφωνα με τον Amy Zegart τα δομικά προβλήματα της C.I.A συνοψίζονται στην λέξη «κατακερματισμός», καθώς η εσωτερική της λειτουργία, διέπεται από υψηλού βαθμού αποκέντρωση, κάτι

---

⁵⁵⁵ Ibid,p.393

⁵⁵⁶ Ibid,p.394

⁵⁵⁷ Ibid,p.397

⁵⁵⁸ Amy B. Zegart,(2007), *“CNN with Secrets”:9/11,the CIA and the Organizational Roots of Failure”*, International Journal of Intelligence and Counterintelligence”, Vol.20 N.1, p.19

⁵⁵⁹ Ibid,p.19

που επιτρέπει στους αξιωματικούς της, να αναβαθμίζουν ή να υποβαθμίζουν μονάδες και λειτουργικές περιοχές και να προωθούν καθέναν το δικό του πεδίο αφού, κάθε τομέας της Υπηρεσίας καλύπτει διαφορετικό γεωγραφικό πεδίο.⁵⁶⁰ Παρά το γεγονός ότι η οργανωτική δομή της Υπηρεσίας ήταν από την δημιουργία της λανθασμένη, η περίοδος του Ψυχρού Πολέμου που ακολούθησε και το γεγονός ότι για περίπου μισό αιώνα, η απειλή ήταν επικεντρωμένη, σε ότι σχετιζόταν με την Σοβιετική Ένωση, κατέστησαν την C.I.A μία Υπηρεσία με μονοδιάστατη αντίληψη απειλής, παρότι σαφή και ξεκάθαρη, γεγονός που παγίωσε και επέτεινε τις εκ γενετής στρεβλές οργανωτικές δομές της. Ως αποτέλεσμα, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η κατάρρευση του επί μισού αιώνα νούμερο ένα εχθρού των Η.Π.Α, ανέδειξε περισσότερο τις οργανωτικές στρεβλώσεις, αφού η Υπηρεσία, δεν ήταν σε θέση να αντιμετωπίσει τον νέο εχθρό που αναδείχθηκε.⁵⁶¹

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 η απειλή της διεθνούς τρομοκρατίας εμφανίζεται πολύπλοκη, με πολλά πρόσωπα, δυναμική και όχι τόσο φανερή, όσο είχε υπάρξει η Σοβιετική Ένωση, απαιτεί δε, την συνεργασία και την κοινή δράση μεταξύ των Υπηρεσιών Πληροφόρησης, δηλαδή ακριβώς το είδος του τρόπου λειτουργίας και οργάνωσης που η Υπηρεσία δεν είχε συνηθίσει να λειτουργεί και ως εκ τούτου, ήταν ανίκανη να προωθήσει.⁵⁶²

Η C.I.A παρουσίαζε επίσης μία σειρά παθολογιών που αφορούν στην κουλτούρα της ίδιας της Υπηρεσίας και σαφώς αποτελούν μία ακόμα οργανωτική αδυναμία της. Οι παθολογίες αυτές σχετίζονται με τις αξίες, τις ιδέες και τις αντιλήψεις που είναι ριζωμένες στους ίδιους τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας και αφορούν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον κόσμο και τις απειλές μέσα σε αυτόν.⁵⁶³

Επιπλέον, Υπηρεσίες όπως η C.I.A παρουσιάζουν δομές που δύσκολα αλλάζουν ακόμα και αν είναι παρωχημένες και επιπλέον διακατέχονται από την αντίληψη που επιτάσσει να γνωρίζουν μόνον όσοι είναι απαραίτητο, («need to know»)⁵⁶⁴ Τέλος, μία ακόμα αδυναμία της Υπηρεσίας σχετίζεται με τα κίνητρα, δηλαδή με το ποιες συμπεριφορές και δράσεις ενθαρρύνονται και επιβραβεύονται και ποιες όχι.⁵⁶⁵ Σε κάθε περίπτωση δεν ενθαρρύνθηκαν συμπεριφορές που θα ενίσχυαν την συνεργασίας μεταξύ των Υπηρεσιών.⁵⁶⁶ Ο Amy Zegart πιστεύει πως παρόμοιες αδυναμίες είναι και οι αδυναμίες που διακατέχουν και το F.B.I που επίσης σχετίζονται

---

⁵⁶⁰ Ibid p.20

⁵⁶¹ Ibid p.21

⁵⁶² Ibid p.21

⁵⁶³ Ibid p.22

⁵⁶⁴ Ibid p.22

⁵⁶⁵ Ibid p.23

⁵⁶⁶ Ibid p.23

με τη δομή, την οργάνωση, την κουλτούρα και τα κίνητρα, και οδήγησαν την Υπηρεσία να έχει πολύ αργά αντανakλαστικά μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.⁵⁶⁷

Παρά το γεγονός ότι οι δύο αεροπειρατές της πτήσης 77, al Hazmi και al Midhar, ζούσαν και δρούσαν φανερά και χρησιμοποιώντας τα αληθινά τους ονόματα, προκειμένου να νοικιάσουν σπίτι, να κατέχουν ταξιδιωτικά έγγραφα και να διατηρούν και χρησιμοποιούν τραπεζικούς λογαριασμούς και πιστωτικές κάρτες, καθώς και να έχουν ασφάλεια ζωής, το F.B.I, καθυστέρησε να το αντιληφθεί και να αντιδράσει.⁵⁶⁸

Επιπλέον, οι δύο τρομοκράτες, διατηρούσαν δεσμούς με πληροφοριοδότη του F.B.I γεγονός που τους επέτρεψε να στρέψουν τις έρευνες της αντιτρομοκρατικής Υπηρεσίας στο San Diego για ένα αρκετά εύλογο διάστημα.⁵⁶⁹ Οι πληροφορίες αυτές έγιναν γνωστές μετά το χτύπημα της 11/9 αφού νωρίτερα κανένας από τους αξιωματικούς του F.B.I δεν ρώτησε ούτε στο Παράρτημα του Γραφείου στο San Diego αλλά ούτε και σε κανένα από τα 55 παραρτήματα του Γραφείου για τους al Hazmi και al Midhar, και κανείς δεν ενημέρωσε την Πολιτική Αεροπορία (Federal Aviation Administration – FAA,) ώστε να συμπεριλάβει τους δύο αεροπειρατές στις οδηγίες που είχαν εκδοθεί τον Αύγουστο του 2001, και προειδοποιούσαν ότι πιθανοί τρομοκράτες θα επιχειρούσαν να ταξιδέψουν αεροπορικώς και έτσι δεν υποβλήθηκαν σε εκτενέστερο έλεγχο.⁵⁷⁰

Όπως και με την C.I.A έτσι και στην περίπτωση της αποτυχίας του F.B.I ο Amy Zegart θεωρεί ότι ευθύνονται δομικές αδυναμίες που χρονολογούνται πολλές δεκαετίες πριν και που εμπόδιζαν την συνοχή της Κοινότητας πληροφόρησης. Επιπλέον, και στην περίπτωση του F.B.I ενθαρρύνθηκαν λάθος κίνητρα και ανταμείφθηκαν αξιωματικοί για λάθος λόγους. Ενώ παθολογίες κουλτούρας της Υπηρεσίας, οδήγησαν το F.B.I στο να αντισταθεί σε νέες τεχνολογίες και νέες ιδέες.⁵⁷¹ Ως αποτέλεσμα, οι δύο βασικοί αεροπειρατές δεν χρειάστηκαν κανένα ιδιαίτερο σχέδιο και καμία ιδιαίτερη οργάνωση και προφύλαξη για να κινούνται στην χώρα και να πετύχουν το στόχο τους. Οι ίδιες οι αδυναμίες των Υπηρεσιών τους, οδήγησαν στην τρωτότητα των Η.Π.Α και στην έκθεσή τους σε ένα καταστροφικό τρομοκρατικό χτύπημα.⁵⁷²

Η Κοινότητα Πληροφόρησης των Η.Π.Α ήταν όχι μόνο ανοργάνωτη αλλά και καθόλου εξοπλισμένη πριν την 11/9 προκειμένου να αντιμετωπίσει ένα τρομοκρατικό χτύπημα. Έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των Υπηρεσιών, απομόνωση και

---

⁵⁶⁷ Amy Zegaart, (2007), "9/11 and the FBI: The organizational roots of failure", Intelligence and National Security, Vol.22 N.2 pp.165 -184

⁵⁶⁸ Ibid p.165

⁵⁶⁹ Ibid p.165 - 166

⁵⁷⁰ Ibid p.166

⁵⁷¹ Ibid p.166

⁵⁷² Ibid p.166

ανταγωνισμός, αλλά και έλλειψη ικανότητας προσαρμογής και ευελιξίας σε νέες απειλές, ήταν λόγοι που οδήγησαν στο να μην είναι ικανή να κάνει αυτό που ήταν η βασική της δουλειά: η προειδοποίηση του Προέδρου και του έθνους για την επερχόμενη απειλή.⁵⁷³ Παρά τα μεγάλα ποσά που κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90 εγκρίθηκαν από το Κογκρέσο προς την Κοινότητα Πληροφόρησης, κανένα αντιτρομοκρατικό σχέδιο δεν υπήρχε, καμία αντιτρομοκρατική στρατηγική και κανένα αντιτρομοκρατικό σύστημα. Αντίθετα όλα αυτά τα ποσά σπαταλήθηκαν και χάθηκαν και παρά το γεγονός ότι το 2000 ο προϋπολογισμός που αφορούσε τις Υπηρεσίες άγγιξε τα 11 δισεκατομμύρια δολάρια, το εθνικό σύστημα παρακολούθησης και οι υπολογιστές που οι Υπηρεσίες χρησιμοποιούσαν, δεν ήταν ανταγωνιστικοί και υπήρχε μεγάλη έλλειψη σε αναλυτές που να χειρίζονται την Αραβική γλώσσα.⁵⁷⁴ Ωστόσο, εκτός από τις παθολογίες και τις αδυναμίες που οι ίδιες οι Υπηρεσίες επί μακρόν αντιμετώπιζαν και οι νομικοί περιορισμοί δεν διευκόλυναν την κατάσταση, καθώς το Ν.Σ.Α μπορούσε να υποκλέπτει συνομιλίες της al Qaeda στο εξωτερικό των Η.Π.Α, αλλά απαγορευόταν από το νόμο να παρακολουθεί συνομιλίες στο εσωτερικό των Η.Π.Α χωρίς ειδική νομική εξουσιοδότηση.⁵⁷⁵ Από την άλλη πλευρά, ενώ η C.I.A δεν μιλούσε στο F.B.I, το Γραφείο απαγορευόταν από το νόμο να συλλέξει πληροφορίες από Αμερικανούς πολίτες, ανεξαρτήτως πόσο επικίνδυνοι μπορεί να ήταν και όλο το σύστημα ήταν κατακερματισμένο.⁵⁷⁶

Τελικά, η απάντηση της Αμερικής στο χτύπημα της 11/9 ήταν ο Πρόεδρος Bush να κηρύξει ανοιχτά τον πόλεμο κατά της παγκόσμιας τρομοκρατίας και να κάνει λόγο για τον «Άξονα του κακού» κατονομάζοντας τη Βόρεια Κορέα, το Ιράκ, την al Qaeda και το Ιράν ως μέλη αυτού του άξονα.⁵⁷⁷

5.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Σύμφωνα με την Επιτροπή του Κογκρέσου που συστάθηκε μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα της 11/9 για την διερεύνηση των αιτιών τους, στην πραγματικότητα το αμερικανικό έθνος βρέθηκε περισσότερο σοκαρισμένο παρά αιφνιδιασμένο και αυτό γιατί οι Ισλαμιστές εξτρεμιστές, είχαν προειδοποιήσει και παρά το γεγονός ότι ο Osama Bin Laden δεν αποτέλεσε ο ίδιος απειλή μέχρι το τέλος της

---

⁵⁷³ John Hughes – Wilson, *“Military Intelligence Blunders and Cover – ups” – New Material on 9/11, the war on terrorism and the Middle East*, (Caroll and Graf Publishers 2004),398

⁵⁷⁴ Ibid p.398

⁵⁷⁵ Ibid p.398

⁵⁷⁶ Ibid p.398

⁵⁷⁷ Ibid p.399

δεκαετίας του '90, ωστόσο η Ισλαμική τρομοκρατία μεγάλωσε και αναπτύχθηκε μέσα σε αυτή την δεκαετία.⁵⁷⁸

Μέχρι και την 11^η Σεπτεμβρίου η al Qaeda διέθετε όλη την απαραίτητη υποδομή για ένα μεγάλο χτύπημα, και πόρους για να μετακινεί τα μέλη της και να χρηματοδοτήσει την επίθεση.⁵⁷⁹

Η Επιτροπή για την 11/9 αναφέρει ως αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών ότι δεν κατάφεραν να παρακολουθήσουν τις κινήσεις των δύο αεροπειρατών στο εσωτερικό των Η.Π.Α, δεν μπόρεσαν να έρθουν σε συνεννόηση μεταξύ τους και να ανταλλάξουν πληροφορίες, ενώ και μετά την σύλληψη του Zacarias Massauoi δεν ασχολήθηκαν να ερευνήσουν τους λόγους που έκανε μαθήματα πτήσεων. Επιπλέον, δεν ενημέρωσαν ώστε τα ονόματα των al Hazmi και al Midhar, να ενταχθούν σε λίστες υπόπτων για τρομοκρατία, ώστε να μην τους επιτραπεί η επιβίβαση και τέλος δεν συνέστησαν στις αεροπορικές εταιρείες να πάρουν μέτρα ασφαλείας, ώστε να είναι προετοιμασμένες για πιθανή αεροπειρατεία.⁵⁸⁰

Η μεγαλύτερη αποτυχία τους ήταν ότι δεν φαντάστηκαν ότι το νέο αυτό παρακλάδι της τρομοκρατίας, θα μπορούσε να αποτελέσει τόσο μεγάλη απειλή. Μία εβδομάδα πριν το τρομοκρατικό χτύπημα, ο Richard Clarke υπεύθυνος της Αντιτρομοκρατικής πολιτικής του Λευκού Οίκου, δεν μπορούσε να αντιληφθεί πως η al Qaeda θα μπορούσε να είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για την Αμερικανική κυβέρνηση.⁵⁸¹

Ακόμα, η Επιτροπή ανέλυσε τα προβλήματα της Κοινότητας Πληροφόρησης, εστιάζοντας στη διαμάχη μεταξύ των Υπηρεσιών για την συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών που αφορούσαν την τρομοκρατία, το φόρτο εργασίας και τις πολλές προτεραιότητες στις οποίες δόθηκε σημασία σε βάρος του σημαντικού προβλήματος, ενώ αναφέρθηκε και στις γραφειοκρατικές αντιπαλότητες, θεωρώντας πως για όλους αυτούς τους λόγους, η απάντηση των Υπηρεσιών Πληροφόρησης υπήρξε αναποτελεσματική και ανεπαρκής, ενώ παρά τις αναφορές στον Bin Laden και την οργάνωσή του, δεν υπήρχε σαφής άποψη για το τι στ' αλήθεια ήξερε και τι δεν ήξερε η Κοινότητα Πληροφόρησης.⁵⁸²

Τόσο η C.I.A όσο και το F.B.I δεν είχαν απεριόριστες δυνατότητες και το γνώριζαν. Για όλη την δεκαετία του '90 η C.I.A ήταν η μόνη που ανησυχούσε ιδιαίτερα για την al Qaeda, αλλά υπήρχαν περιορισμοί σε αυτά που μπορούσε να επιτύχει εξαιτίας του γεγονότος ότι αναγκαζόταν να εξαρτάται από δυνάμεις που δεν ήταν δικές

---

⁵⁷⁸ "The 9/11 Commission Report executive summary" p.2

⁵⁷⁹ Ibid p. 4

⁵⁸⁰ Ibid p. 9

⁵⁸¹ «Is al Qaeda a big deal? » "The 9/11 Commission Report executive summary" p. 9

⁵⁸² Ibid p. 12

της και χρειαζόταν να τις εξουσιοδοτεί για την όποια δράση τους, γεγονός που δημιουργούσε απογοήτευση στους ίδιους τους αξιωματικούς της Υπηρεσίας.⁵⁸³

Από την μεριά του το F.B.I καθ' όλη τη δεκαετία του '90 παρότι επίσης ανησυχούσε, είχε περιοριστεί στο να ερευνά μετά από κάθε βομβιστική ενέργεια προκειμένου να προβεί σε διώξεις των τρομοκρατών και παρά τις προσπάθειες που έγιναν από την ίδια την Υπηρεσία για να ενισχυθεί η ικανότητα πρόληψης τέτοιων χτυπημάτων, αυτές προσέκρουσαν σε εμπόδια που αφορούσαν θεσμικές αλλαγές.⁵⁸⁴

Έτσι, η 11^η Σεπτεμβρίου ανέδειξε περισσότερα προβλήματα που αφορούσαν στην περιορισμένη ικανότητα των Υπηρεσιών, να μοιραστούν πληροφορίες, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, κάποια από τα οποία οφείλονταν και σε νομικά εμπόδια, και προβλήματα που αφορούσαν σε έλλειψη εκπαίδευσης και σε ανεπάρκεια πόρων.⁵⁸⁵

Η Επιτροπή για την 11/9 απεφάνθη ότι εχθρός δεν είναι η «τρομοκρατία, αλλά κυρίως η απειλή που τίθεται από την Ισλαμική τρομοκρατία».⁵⁸⁶ Επιπλέον, η Επιτροπή διαχώρισε το Ισλάμ ως θρησκεία, από την ριζοσπαστικοποιημένη μορφή του, που συγχέοντας θρησκεία και πολιτική διαστρέβλωσε και τα δύο.⁵⁸⁷

Γενικά, η Επιτροπή επικεντρώθηκε στο να υπάρξει ενοποίηση μεταξύ των εμπλεκόμενων στην μάχη κατά της τρομοκρατίας, ώστε η πληροφορία και η γνώση να μοιράζονται.⁵⁸⁸ Έτσι, συνέστησε να υπάρξει ένα Εθνικό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο για το συντονισμό του επιχειρησιακού σχεδιασμού, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, να ενοποιηθεί η Κοινότητα Πληροφόρησης με ένα κοινό Διευθυντή Πληροφόρησης, να ενισχυθεί το F.B.I και να υπάρξει και άλλη Υπηρεσία που να αφορά την προστασία της ενδοχώρας.⁵⁸⁹

Το Εθνικό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο αντικατέστησε το Κέντρο Ενσωμάτωσης της Τρομοκρατικής Απειλής. Στο εξής η νέα Υπηρεσία θα ήταν υπεύθυνη για την συλλογή πληροφοριών σχετικά με την τρομοκρατία και την εκτέλεση επιχειρησιακών σχεδίων για την καταπολέμησή της. Το Εθνικό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο θα έπρεπε να αναφέρει στον Πρόεδρο και το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, σχετικά με τα σχέδια και τις δράσεις του και να αναθέτει καθήκοντα στις υπάρχουσες υπηρεσίες, βοηθώντας ώστε να μπορούν να συνεργάζονται.⁵⁹⁰ Ο επικεφαλής της Υπηρεσίας αυτής, που τοποθετήθηκε στο Εκτελεστικό Γραφείο του Προέδρου θα έπρεπε να είναι ικανός να

---

⁵⁸³ Ibid p. 13

⁵⁸⁴ Ibid p. 13

⁵⁸⁵ Ibid p. 13

⁵⁸⁶ Ibid p. 16

⁵⁸⁷ Ibid p. 16 – 17

⁵⁸⁸ Ibid p. 20 – 21

⁵⁸⁹ Ibid p. 20 – 21

⁵⁹⁰ Ibid p. 22

επηρεάζει τους προϋπολογισμούς και την ηγεσία των αντιτρομοκρατικών υπηρεσιών της C.I.A και του F.B.I, τμήματα της Άμυνας και της νεοϊδρυθείσας Υπηρεσίας για το εσωτερικό (Homeland Security).⁵⁹¹

Η Επιτροπή για την 11/9 θεώρησε ότι ο Διευθυντής της C.I.A ήταν επιφορτισμένος με αρκετές αρμοδιότητες τις οποίες ούτως ή άλλως ήταν δύσκολο να φέρει σε πέρας και έτσι πρότεινε την σύσταση της θέσης του Διευθυντή Εθνικής Πληροφόρησης της Συνομοσπονδίας, με μόνες αρμοδιότητες την επίβλεψη των εθνικών κέντρων πληροφόρησης, ώστε να συντονίζει τους ειδικούς στην συλλογή πληροφοριών, εναντίον κοινών στόχων όπως η αντιτρομοκρατία και την επίβλεψη των υπηρεσιών που συνδράμουν στο πρόγραμμα εθνικής πληροφόρησης, ώστε όλο το εμπλεκόμενο προσωπικό να ακολουθεί τους ίδιους κανόνες και να χρησιμοποιεί την ίδια τεχνολογία.⁵⁹²

Το F.B.I θεωρήθηκε πως έπρεπε να ενισχυθεί με αναλυτές, γλωσσολόγους και ειδικούς, ώστε η υπηρεσία να αποκτήσει κουλτούρα σε θέματα εθνικής ασφάλειας. Τέλος, το Τμήμα Υπηρεσίας για το εσωτερικό (Homeland Security), επιφορτίστηκε με την επίβλεψη επιτροπών που ως καθήκοντα θα είχαν την εκτίμηση κάθε τύπου απειλής που αφορούσε στο εσωτερικό της χώρας, ώστε να επισημαίνονται οι ελλείψεις, προκειμένου να αναβαθμίζονται τα σχέδια δράσης και η κυβέρνηση να είναι σε διαρκή ετοιμότητα για απάντηση σε πάσης φύσεως πιθανές απειλές.⁵⁹³

Η επίθεση στο Πεντάγωνο και το Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου ήταν η πρώτη επί Αμερικανικού εδάφους από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και η πρώτη στην Αμερικανική πρωτεύουσα από το 1812. Παρά το γεγονός ότι οι Υπηρεσίες Πληροφοριών φοβούνταν ότι μία τρομοκρατική ενέργεια με την χρήση αεροπλάνου ήταν πιθανή, ωστόσο τους έλλειπε η ακριβής πληροφόρηση του «τόπου», του «χρόνου» και του «τρόπου» ενός πιθανού χτυπήματος. Έτσι, όταν ο Πρόεδρος Bush ισχυρίστηκε ότι δεν υπήρχαν αποδείξεις προκειμένου να εμποδιστεί το χτύπημα, ήταν σωστός γιατί η τακτική πληροφόρηση την οποία επιδιώκουν η Υπηρεσίες για να μπορέσουν να δράσουν, οφείλει να δίνει απαντήσεις και στους τρεις τύπους ερώτησης: «πού» «πότε» και «πώς».⁵⁹⁴ Επί της ουσίας, η Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών έγκειται στο κενό ανάμεσα στο τι στ' αλήθεια γνωρίζουν για έναν αντίπαλο και στο τι θα έπρεπε να γνωρίζουν.⁵⁹⁵ Όπως και η Επιτροπή για την 11/9

---

⁵⁹¹ Ibid p. 22

⁵⁹² Ibid p. 22

⁵⁹³ Ibid p. 26

⁵⁹⁴ Kevin Michael Derksen, (2005), *Commentary: the logistics of Actionable Intelligence Leading to 9/11* Studies in Conflict and Terrorism, Vol.28 N.3 pp.253 - 268

⁵⁹⁵ Stephen Marrin, (2011), *The 9/11 Terrorist Attacks: A failure of Policy Not Strategic Intelligence Analysis*, Intelligence and National Security, Vol.26 N.2-3, pp.182 - 202

αναρωτήθηκε: «Είχαν οι κυβερνώντες καταλάβει την σοβαρότητα της απειλής;»⁵⁹⁶ Οι Benjamin και Simon θεωρούν πως η όλη αποτυχία δεν σχετίζεται με την ανικανότητα αντίληψης της απειλής, αλλά με την ανικανότητα των αξιωματικών να πείσουν τους ανωτέρους τους για την σοβαρότητα της απειλής.⁵⁹⁷ Το γενικό συμπέρασμα της Επιτροπής για την 11/9 πάνω σε αυτό το ζήτημα, ήταν ότι στην πραγματικότητα δεν υπήρξε αντιπρομοκρατική πολιτική, γιατί απλούστατα οι επιλογές που δόθηκαν τόσο στον Πρόεδρο Clinton, όσο και στον Πρόεδρο Bush, δεν έπειθαν για την σοβαρότητα της απειλής, και οι λήπτες των πολιτικών αποφάσεων είχαν άγνοια για το γεγονός ότι οι πολιτικές που εφάρμοζαν, δεν θα πετύχαιναν και αυτό γιατί δεν είχαν ιδέα για το μέγεθος της απειλής που αντιμετώπιζαν. Έτσι, δεν επρόκειτο μόνο για ανικανότητα των Υπηρεσιών Πληροφοριών, αλλά και για αναποτελεσματικότητα των πολιτικών που λάμβαναν αποφάσεις,⁵⁹⁸ καθώς ούτε εκείνοι αντιλήφθηκαν σωστά την απειλή, παρά το γεγονός της διάχυτης έντονης ανησυχίας, αλλά και της ύπαρξης πιο ξεκάθαρων προειδοποιήσεων, όπως αυτή που έλαβε ο Πρόεδρος Bush στις 6 Αυγούστου του 2001 με τίτλο « Bin Laden Determined to Strike in U.S» η οποία παρόλο που δεν απαντούσε στα τακτικά ερωτήματα της προειδοποίησης, ωστόσο με σαφήνεια περιέγραφε τις επανειλημμένες προσπάθειες από την πλευρά του Bin Laden και της οργάνωσής του να πετύχουν ένα χτύπημα μέσα στην Αμερική,⁵⁹⁹ ανέφερε το γεγονός ότι μέλη της al Qaeda ήταν και Αμερικανοί πολίτες, που είχαν την δυνατότητα να βοηθήσουν σε πιθανή επίθεση, και σημείωνε ότι υπήρχαν πληροφορίες από το 1998 για θύλακες που στρατολογούσαν νεαρούς Μουσουλμάνους στην Νέα Υόρκη.⁶⁰⁰

---

⁵⁹⁶ Ibid,p.184

⁵⁹⁷ Ibid,p.187

⁵⁹⁸ Ibid,p.194,196

⁵⁹⁹ “ bring the fighting to America”, 11/9 Commission Report ,p.261 – 262

⁶⁰⁰ 11/9 Commission Report ,p.261 – 262

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 6ο

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μία εβδομάδα μετά τα χτυπήματα στους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο η Condoleeza Rice αναγκάστηκε να πει δημόσια ότι δεν ήταν ίδια περίπτωση με το Περλ Χάρμπορ.⁶⁰¹ Παρά ταύτα, τους μήνες που ακολούθησαν τα τρομοκρατικά χτυπήματα, πολλοί σχολιαστές συνέκριναν τα δύο γεγονότα, λέγοντας πως η 11/9 είναι μία αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών, όπως ήταν και η περίπτωση του Περλ Χάρμπορ, και πως η Αμερική βρέθηκε το ίδιο απροετοίμαστη για την αντιμετώπιση των τρομοκρατικών χτυπημάτων, όπως και για την Ιαπωνική επίθεση το Δεκέμβριο του 1941.⁶⁰² Ωστόσο, ο Fred L. Borch θεωρεί πως τα δύο γεγονότα έχουν περισσότερες διαφορές παρά ομοιότητες και αυτό γιατί, η φύση της αποτυχίας ήταν διαφορετική σε κάθε περίπτωση κατά την άποψή του, αφού στην περίπτωση του Περλ Χάρμπορ οι διοικητές Kimmel και Short, είχαν όση προειδοποίηση χρειάζονταν ώστε να αυξήσουν την επαγρύπνησή τους, ενώ οι Αμερικανικές αερογραμμές στην περίπτωση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, όχι.⁶⁰³

Η ομοιότητα μεταξύ των δύο περιπτώσεων αρχίζει και τελειώνει στο γεγονός ότι γνώριζαν ότι μία επίθεση εναντίον αμερικανικών στόχων ήταν πιθανή και μάλιστα με τον τρόπο που διεξήχθη.⁶⁰⁴ Υπάρχουν όμως και αρκετές διαφορές, καθώς οι Kimmel και Short είχαν στην διάθεσή τους σαφώς περισσότερη γνώση, από όση είχαν όσοι κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν και να εμποδίσουν την 11η Σεπτεμβρίου. Και αυτό γιατί παρά το γεγονός ότι δεν είχαν απευθείας πληροφόρηση για επίθεση στην Χονολουλού, ανέλαβαν τα καθήκοντά τους σε περίοδο πολέμου, γνωρίζοντας ότι ένας πόλεμος μεταξύ Η.Π.Α – Ιαπωνίας ήταν πολύ πιθανός και μέσα στα καθήκοντά τους ήταν και η προετοιμασία στην Χαβάη γι' αυτό το ενδεχόμενο.⁶⁰⁵ Ακόμα, από τις 27/11/1941 οι δύο διοικητές είχαν λάβει από τους ανωτέρους τους σαφές μήνυμα, σχετικά με την κατάρρευση των διαπραγματεύσεων με την Ιαπωνία, το οποίο μπορούσαν να θεωρήσουν ως προειδοποίηση για επικείμενες εχθροπραξίες εντός των επόμενων ημερών.⁶⁰⁶ Τέλος, είχαν και τακτική προειδοποίηση σχεδόν μία ώρα πριν την επίθεση

---

⁶⁰¹ “ *This isn’t Pearl Harbor*” Mervin A Goodman,(2003), “*9/11 : The Failure of Strategic Intelligence*”, Intelligence and National Security,Vol.18 N.4,pp.59-71

⁶⁰² Fred L.Borch,(Jul.2003),”*Comparing Pearl Harbor and 9/11”:Intelligence Failure ? American Unpreparedness ? Military Responsibility?*” The Journal of Military History, Vol.67 N.3,pp.845 – 860.

⁶⁰³ Ibid,p.846

⁶⁰⁴ Ibid,p.850

⁶⁰⁵ Ibid,p.849

⁶⁰⁶ Ibid,p.850

και μάλιστα δύο φορές, η οποία και αγνοήθηκε καθώς, στην πρώτη περίπτωση, δεν έδωσαν την δέουσα σημασία στο γεγονός της βύθισης αγνώστου προελεύσεως υποβρυχίου στην είσοδο του λιμανιού και στην δεύτερη, γιατί θεώρησαν λανθασμένα ότι το σμήνος των αεροπλάνων που έπιασαν τα ραντάρ να πλησιάζει, ήταν B – 17.⁶⁰⁷

Αντίθετα, στην περίπτωση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου παρά το γεγονός ότι οι Δίδυμοι Πύργοι είχαν στο παρελθόν αποτελέσει στόχο και το Πεντάγωνο είναι ούτως ή άλλως στόχος, κανείς δεν ήξερε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πολιτικές αερογραμμές, γιατί παρόλο που το F.B.I ήξερε ότι η al Qaeda είχε και στο παρελθόν χρησιμοποιήσει εκρηκτικά, δεν ήξερε την ικανότητά της για την διεξαγωγή τέτοιου είδους χτυπημάτων, καθώς δεν ήξερε ότι οι τρομοκράτες είχαν την ικανότητα να πιλοτάρουν. Επιπλέον, κανένας δεν ήξερε ότι επιβιβάστηκαν άτομα που θα μπορούσαν να βρίσκονται σε αποστολή αυτοκτονίας και τα οποία μπορούσαν να πάρουν τον έλεγχο των αεροσκαφών, απλώς με την βοήθεια μαχαιριδίων, ενώ δεν υπήρξε κανενός είδους τακτική προειδοποίηση. Ανακάλυψαν ότι πρόκειται για επίθεση αυτοκτονίας μόνο αφότου και το δεύτερο αεροπλάνο συνετρίβη στο Νότιο Πύργο, καθώς ως εκείνη την ώρα γινόταν λόγος για ατύχημα.⁶⁰⁸ Και ο Mark Lowenthal στο βιβλίο του «*Intelligence from secrets to Policy*» διαχωρίζει τις δύο επιθέσεις καθώς σύμφωνα με την άποψή του η επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ, αποτελεί στρατηγικό αιφνιδιασμό αφού οι Η.Π.Α, περίμεναν μία επίθεση της Ιαπωνίας, αλλά όχι με πιθανούς στόχους δικά τους εδάφη. Σε καμία περίπτωση οι Η.Π.Α δεν πίστευαν ότι η Ιαπωνία θα έβαζε την Αμερική στον πόλεμο.⁶⁰⁹ Όσον αφορά την 11^η Σεπτεμβρίου, ο Lowenthal θεωρεί πως πρόκειται για τακτικό αιφνιδιασμό, καθώς ναι μεν σε ψυχολογικό επίπεδο η επίδραση ήταν μεγάλη, αλλά στην πραγματικότητα, η επίδραση για την ύπαρξη του έθνους δεν ήταν σοβαρή.⁶¹⁰

Ωστόσο, και στις τρεις περιπτώσεις που εξετάστηκαν σε αυτή την εργασία η Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών παραμένει, καθώς παρά το γεγονός ότι αντιλαμβάνονταν την απειλή, δεν κατάφεραν να ανταποκριθούν σε έναν από τους βασικούς λόγους ύπαρξής τους, που είναι η προειδοποίηση για την αποφυγή του αιφνιδιασμού.⁶¹¹

Και στις τρεις περιπτώσεις τόσο οι Αμερικανικές, όσο και οι Ισραηλινές Υπηρεσίες Πληροφοριών, έπεσαν θύματα μίας σειράς παθολογιών που σχετίζονται πρωτίστως με τον κατακερματισμό και τον ανταγωνισμό μεταξύ των Υπηρεσιών. Πριν από την επίθεση στο Πέρλ Χάρμπορ οι Υπηρεσίες του Στρατού και του Ναυτικού για

---

⁶⁰⁷ Ibid,p.850

⁶⁰⁸ Ibid,849 – 850

⁶⁰⁹ Lowenthal Mark, “*Intelligence From Secrets to Policy*”, Fourth edition, CQ PRESS, (2009), 18

⁶¹⁰ Ibid,p.18

⁶¹¹ Ibid,p.18

λόγους ανταγωνισμού, δεν κατάφεραν να συνεργαστούν και να μοιραστούν τις πληροφορίες και ως εκ τούτου, δεν κατάφεραν να έχουν ολοκληρωμένη εικόνα για αυτό που η Ιαπωνία ετοίμαζε.⁶¹² Επίσης, πριν από τον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, ο ανταγωνισμός μεταξύ της Mossad και της στρατιωτικής Υπηρεσίας (AMAN), οδήγησε στο να μην συνεργαστούν και έτσι μέχρι την τελευταία στιγμή δεν υπήρξε ανταλλαγή πληροφοριών, που θα μπορούσαν να έχουν οδηγήσει στην προειδοποίηση της πολιτικής ηγεσίας, για την επερχόμενη απειλή.⁶¹³ Παρομοίως, τις μέρες πριν τα τρομοκρατικά χτυπήματα στους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο, F.B.I και C.I.A δεν κατόρθωσαν να συντονιστούν και να παρακολουθήσουν τις κινήσεις των δύο αεροπειρατών εντός της χώρας, γιατί απλούστατα δεν κατάφεραν να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν πληροφορίες, ούτε καν να ενημερώσουν τις πολιτικές αερογραμμές να αυξήσουν τους ελέγχους τους, όπως και η Επιτροπή για την 11^η Σεπτεμβρίου απεφάνθη.⁶¹⁴

Στην περίπτωση του πολέμου του Γιόμ Κιππούρ εμφανίζονται τρεις πηγές αποτυχίας που δεν υπάρχουν στις άλλες δύο περιπτώσεις, πρόκειται για την ύπαρξη ενός μικρού αλλά προεξάρχοντος συμβουλίου που έπαιρνε της αποφάσεις και στο οποίο σχεδόν πάντα υπήρχε ομοφωνία, το γνωστό ως « Golda's Kitchen Cabinet» το οποίο λειτουργούσε με την ψυχολογία των μικρών ομάδων και εντός του οποίου, οι διαφωνίες σχεδόν απαγορεύονταν.⁶¹⁵ Η επιτυχημένη στρατηγική παραπλάνηση των Αιγυπτίων και Σύριων, επέτεινε τη σύγχυση των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών, συμβάλλοντας στο να μην μπορέσουν να αντιληφθούν εγκαίρως την απειλή και να προειδοποιήσουν για αυτή .⁶¹⁶

Τέλος, σημαντικό ρόλο έπαιξε και το σύνδρομο του ψεύτικου συναγερμού, που προκλήθηκε από τις συνεχείς δηλώσεις του Προέδρου Sadat, αλλά και τις επαναλαμβανόμενες στρατιωτικές ασκήσεις, ως μέρος του σχεδίου παραπλάνησης των Αράβων.⁶¹⁷ Ως αποτέλεσμα, οι Ισραηλινές Υπηρεσίες Πληροφοριών, σταμάτησαν να λαμβάνουν υπόψη τις δηλώσεις του Sadat, ενώ, πίστεψαν πως η κινητοποίηση των Αράβων την ημέρα της επίθεσης, ήταν ακόμα μία άσκηση, γιατί δεν υπήρχαν

---

⁶¹² Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009),*“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.468

⁶¹³ Ibid,p.468

⁶¹⁴ «The 9/11 Commission Report executive summary» p.9

⁶¹⁵ Avi Shlaim,(Apr.1979),*“Failures in National Intelligence Estimates: The case of the Yom Kippur War”*, World Politics, Vol.28 N.3,p.365 – 366

⁶¹⁶ Black Ian ,Bennx Morris, *“Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”*,(Grove Weidenfeld),297

⁶¹⁷ Ibid,p.297

αποδείξεις περί του αντιθέτου και γιατί οι πληροφορίες που είχαν, οδηγούσαν στο συμπέρασμα πως όντως επρόκειτο για άσκηση.⁶¹⁸

Η έννοια του «θορύβου» που η Roberta Wohlstetter ανέπτυξε στην μελέτη της για το Περλ Χάρμπορ και την οποία χρησιμοποίησε και ο Michael Handel στην μελέτη του για τον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, επέτεινε την σύγχυση τόσο των Αμερικανικών όσο και των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών, που δεν μπόρεσαν να διαχωρίσουν τα προειδοποιητικά «σήματα» που θα τις βοηθούσαν να αντιληφθούν την απειλή.⁶¹⁹

Επιπλέον, τις μέρες πριν τον πόλεμο του Γιόμ Κιππούρ, η πεποίθηση των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφόρησης, ότι τίποτα το ανησυχητικό δεν συνέβαινε, δημιούργησε μία δυναμική που εξαπλώθηκε και στα μέλη των Αμερικανικών Υπηρεσιών, με αποτέλεσμα και οι Αμερικανικές Υπηρεσίες να εφησυχάσουν και να αγνοήσουν τα δικά τους προειδοποιητικά σήματα.⁶²⁰

Η «στεγανοποίηση» είναι η παθολογία κατά την οποία η γνώση περιορίζεται σε όσους θεωρείται ότι πρέπει να γνωρίζουν, αποκλείοντας κάποιους άλλους και αυτό σημαίνει τελικά ότι η πληροφορία μπορεί ποτέ να μην φτάσει εκεί που έπρεπε.⁶²¹ Το γεγονός αυτό συνέβη και στις τρεις περιπτώσεις. Στην περίπτωση του Περλ Χάρμπορ οι πληροφορίες δεν διαχέονταν μεταξύ των Υπηρεσιών Στρατού και Ναυτικού, αλλά και η ενημέρωση προς τον Λευκό Οίκο και το Υπουργείο Εξωτερικών, γινόταν ανάλογα με τους ζυγούς και μονούς μήνες.⁶²² Στην περίπτωση του Γιόμ Κιππούρ, ο Zvi Zamir είχε ενημέρωση τις τελευταίας στιγμής, αλλά δεν ενημέρωσε ούτε την Πρωθυπουργό, ούτε τον Υπουργό Άμυνας, παρά μόνο τον ομόλόγό του της AMAN.⁶²³ Τέλος, και στις παραμονές της 11/9 το F.B.I και η C.I.A διακατέχονταν από την πρακτική «ξέρει όποιος είναι απαραίτητο», με αποτέλεσμα οι πληροφορίες να μην επικοινωνούνται.⁶²⁴

Ο «ευσεβής πόθος» και η «έλλειψη φαντασίας» είναι ψυχολογικές πηγές αποτυχίας που επί της ουσίας οδηγούν τα μέλη της κοινότητας Πληροφόρησης, να ελπίζουν ότι θα συμβεί μόνο αυτό που επιθυμούν, διαστρεβλώνοντας τα

⁶¹⁸ Uri Bar – Joseph ,(1999), *“Israel’s 1973 intelligence failure”*, Israel’s Affairs,Vol.6 N.1,pp. 11 – 35

⁶¹⁹ Davis Kaiser,(April 1994), *“Conspiracy or Cock-up? Pearl Harbor revisited”*, Intelligence and National Security, Vol.9 N.2, pp.354-372., & Michael Handel,(Sept. 1977), *“The Yom Kippur War and The Inevitability of Surprise”*, International Studies and Quarterly, Vol.21 N.3,pp. 461 – 502

⁶²⁰ Kahana Ephraim,(2001), *“ Mossad – CIA Cooperation”*, International Journal of Intelligence and Counter Intelligence, Vol. 14 pp.409 - 420

⁶²¹ Κολιόπουλος Κων/νος,*Στρατηγικός Αιφνιδιασμός. Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές επιθέσεις*.(ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,2000),103

⁶²² Colonel John Hughes-Wilson, *Military Intelligence Blunders*, (Caroll and Graf Publishers Inc 1999),62,66

⁶²³ Black Ian, Bennx Morris,“ *Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”*, (Grove Weidenfeld,p.286

⁶²⁴ Amy B. Zegart,(2007), *“CNN with Secrets”:9/11,the CIA and the Organizational Roots of Failure”*, International Journal of Intelligence and Counterintelligence”, Vol.20 N.1, p.22

προειδοποιητικά μηνύματα που λαμβάνουν καθώς τα αναλύουν μέσα από το πρίσμα της επιθυμίας τους, με αποτέλεσμα να καταλήγουν στα συμπεράσματα που εξ' αρχής επιθυμούν.⁶²⁵ Ο «ευσεβής πόθος» ως ψυχολογικό αίτιο αποτυχίας, υπήρξε πιο έντονος τις παραμονές του Πολέμου του Γιόμ Κιππούρ, όπου η θεωρία της Αντίληψης ήταν κυρίαρχη στα μέλη της Κοινότητας των Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών και σε τέτοιο βαθμό ισχυρή, ώστε να καταφέρει να σβήσει κάθε έννοια προειδοποίησης που θα μπορούσε να οδηγήσει την Mossad και την AMAN στο να αντιληφθούν την απειλή.⁶²⁶ Η «έλλειψη φαντασίας» σχετίζεται με την απροθυμία να σπαταληθούν πόροι για την πρόληψη απειλών, που σε καιρό ειρήνης μοιάζουν ανέφικτες,⁶²⁷ κάτι που συνέβη στην περίπτωση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, καθώς στις παραμονές τους τρομοκρατικού χτυπήματος, η ασφάλεια των πτήσεων και των αεροδρομίων, βρισκόταν στα χέρια ιδιωτικών εταιρειών, οι οποίες προσπαθούσαν να τηρήσουν το νομικό πλαίσιο και τα δεδομένα ασφαλείας που τους είχαν τεθεί από την Federal Aviation Administration (F.A.A), με όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος. Ως αποτέλεσμα το προσωπικό που απασχολούνταν ήταν όχι μόνο χαμηλόμισθο, αλλά και ανειδίκευτο σε θέματα ασφαλείας, τόσο εντός αεροδρομίου, όσο και εν πτήση.⁶²⁸ Όταν το 1997 η F.A.A ζήτησε να αυξηθούν τα μέτρα ασφαλείας, προκειμένου να ενισχυθεί η επιθεώρηση των επιβατών πριν την επιβίβασή τους, αλλά και να τοποθετηθεί εξειδικευμένο προσωπικό σε κάθε αεροσκάφος, για να τηρείται ο νόμος εν πτήση, οι αεροπορικές εταιρείες φάνηκαν απρόθυμες να τα εφαρμόσουν, απουσία διαφαινόμενου κινδύνου, διότι αφενός, αυξανόταν ο χρόνος αναμονής των επιβατών και τα κόστη τους και αφετέρου, μειώνονταν τα κέρδη τους. Έτσι, η F.A.A υπαναχώρησε ως προς την εφαρμογή μέτρων που έδειχναν να είναι χρονοβόρα και ακριβά χωρίς προφανή λόγο.⁶²⁹ Ακόμα και η εκπαίδευση πιλότων και πληρώματος όχι μόνο αύξανε τα κόστη, αλλά και ερχόταν σε αντίθεση με το δόγμα που έλεγε ότι η έλλειψη αντίστασης σε περίπτωση αεροπειρατείας, θα μπορούσε ενδεχομένως να σώσει αεροσκάφος, πλήρωμα και επιβάτες, γεγονός που όμως δεν ίσχυε σε περίπτωση αποστολής αυτοκτονίας, όπως ήταν η 11^η Σεπτεμβρίου.⁶³⁰

---

⁶²⁵ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), "*Conscious Action and Intelligence Failure*" Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.465

⁶²⁶ Black Ian, Bennx Morris," *Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services*", (Grove Weidenfeld),289 – 290

⁶²⁷ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009), "*Conscious Action and Intelligence Failure*" Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.466

⁶²⁸ Fred L.Borch,(Jul.2003), "*Comparing Pearl Harbor and 9/11":Intelligence Failure ? American Unpreparedness ? Military Responsibility?"* The Journal of Military History, Vol.67 N.3,p.856

⁶²⁹ Ibid,pp.856 – 857

⁶³⁰ Ibid,p.857

Η βασική Αποτυχία των Υπηρεσιών Πληροφοριών και στις τρεις περιπτώσεις που εξετάστηκαν, ήταν ότι στην πραγματικότητα οι αξιωματούχοι τους, δεν πίστευαν στο βάθος της ψυχής τους ότι θα μπορούσε όντως να συμβεί σε αυτούς ένας αιφνιδιασμός και δεν το πίστευαν, γιατί υποτιμούσαν σε τέτοιο βαθμό τους αντιπάλους τους ώστε να μην μπορούν να αξιολογήσουν αντικειμενικά την ικανότητα που είχαν οι αντίπαλοί τους για να τους προκαλέσουν βλάβη. Στην περίπτωση του Περλ Χάρμπορ οι Η.Π.Α δεν πίστευαν ότι οι Ιάπωνες θα είχαν ποτέ την ικανότητα ή την τόλμη να επιτεθούν. Στην πραγματικότητα τόσο οι Αμερικάνοι όσο και οι Βρετανοί υποτιμούσαν τους Ιάπωνες ρατσιστικά.⁶³¹ Επιπλέον, οι Kimmel και Short παρά το γεγονός ότι ήξεραν πως ο εχθρός είχε την ικανότητα να χτυπήσει τις μονάδες τους στα χαβανέζικα νησιά, κατά βάθος δεν πίστευαν ότι τελικά οι Ιάπωνες θα επιτίθονταν στο Oahu.⁶³²

Στην περίπτωση του Γιόμ Κιππούρ η θεωρία της Αντίληψης αντανakλούσε τα υποτιμητικά συναισθήματα που οι Ισραηλινοί έτρεφαν για την ικανότητα των Αράβων να τους επιτεθούν. Όχι μόνον δεν πίστευαν στην ικανότητα των Αράβων να επιτεθούν, αλλά επιπλέον είχαν και την σιγουριά ότι σε κάθε περίπτωση θα μπορούσαν να αποκρούσουν μία επίθεσή τους και μάλιστα άμεσα.⁶³³

Τέλος, και στην περίπτωση της 11η Σεπτεμβρίου οι Αμερικανοί δεν μπορούσαν να φανταστούν με ποιο τρόπο η al Qaeda μπορούσε να βλάψει τις Η.Π.Α γιατί απλούστατα δεν θεωρούσαν ότι είχε την ικανότητα για ένα τέτοιου είδους χτύπημα.⁶³⁴ Στην πραγματικότητα, απλώς θεωρούσαν ότι ένα τρομοκρατικό χτύπημα μπορούσε να συμβεί οπουδήποτε αλλού στον κόσμο, εκτός από τις δικές τους πρωτεύουσες.⁶³⁵

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο στρατηγικός αιφνιδιασμός, που λειτουργεί ως «πολλαπλασιαστής ισχύος» γιατί ενισχύει το ψυχολογικό σοκ που υφίσταται το κράτος – θύμα,⁶³⁶ είναι ως ένα βαθμό αναπόφευκτος, όπως ο Betts ισχυρίστηκε στην μελέτη του «*Analysis War and Decision: Why Intelligence Failures Are Inevitable*»⁶³⁷ καθώς οι Παθολογίες και οι Πηγές Αποτυχίας που διέπουν τις Υπηρεσίες Πληροφοριών, δεν μπορούν να εξαλειφθούν εντελώς, ωστόσο, παρά τις Παθολογίες η προειδοποίηση μπορεί να υπάρξει και ανάλογα με την Αντίληψη Απειλής

---

⁶³¹ Uri-Bar Joseph, Jack S. Levy,(2009),*“Conscious Action and Intelligence Failure”* Political Science Quarterly, Vol. 124 N.3.,p.465 – 466

⁶³² Fred L.Borch,(Jul.2003),*“Comparing Pearl Harbor and 9/11”:Intelligence Failure ? American Unpreparedness? Military Responsibility?”* The Journal of Military History, Vol.67 N.3,p.855

⁶³³ Black Ian, Bennx Morris,“ Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services”, (Grove Weidenfeld),289 - 290

⁶³⁴ “The 9/11 Commission Report executive summary”

⁶³⁵ Fred L.Borch,(Jul.2003),*“Comparing Pearl Harbor and 9/11”:Intelligence Failure ? American Unpreparedness? Military Responsibility?”* The Journal of Military History, Vol.67 N.3,p.856

⁶³⁶ Handel, Michael (1984)*‘Intelligence and the problem of strategic surprise’*, Journal of Strategic Studies, Vol.7 N.3, p.230.

⁶³⁷ Betts K. Richard,(Oct. 1978), «*Analysis War and Decision : Why Intelligence Failures Are Inevitable*», World Politics, Vol.31 N.1, pp.61 – 89

να υπάρξει και Αντίδραση όπως ισχυρίστηκε ο Levite.⁶³⁸ Αν και στις περιπτώσεις που εξετάστηκαν η προειδοποίηση υπήρξε, η αντίληψη της απειλής που θα οδηγούσε σε αντίδραση σύμφωνα με τον Levite, δεν υπήρξε, παρά το γεγονός πως στον χρόνο που προηγήθηκε και των τριών επιθέσεων, οι υπεύθυνοι των Υπηρεσιών Πληροφοριών ήταν εξαιρετικά ανήσυχτοι πως κάτι θα συνέβαινε, αν και δεν μπορούσαν να δώσουν ακριβής απαντήσεις στα ερωτήματα σχετικά με τον ακριβή «χρόνο», «τρόπο» και «τόπο». Παρά το γεγονός ότι στις περιπτώσεις που εξετάστηκαν οι Υπηρεσίες Πληροφοριών απέτυχαν να προειδοποιήσουν και να πείσουν για την επερχόμενη απειλή και παρά το γεγονός ότι τόσο οι Η.Π.Α, όσο και το Ισραήλ, υπέστησαν στρατηγικούς αιφνιδιασμούς, η ύπαρξη των Υπηρεσιών Πληροφοριών παραμένει σημαντική για την αποφυγή των στρατηγικών αιφνιδιασμών.

Ωστόσο, οι σύγχρονοι τρόποι συλλογής πληροφοριών που στηρίζονται στην τεχνολογία, μπορούν να δώσουν απαντήσεις σχετικά με το διαθέσιμα μέσα του αντιπάλου, την ικανότητά του και την ακριβή τοποθεσία του, αλλά δεν μπορούν να δώσουν απαντήσεις σχετικά με τις ακριβείς προθέσεις του. Σε αυτό το ερώτημα μπορεί να απαντήσει μόνο ένας κατάσκοπος, γιατί μόνο ένας κατάσκοπος μπορεί να παρεισφρήσει στον εχθρό και να δώσει απαντήσεις όχι μόνο για τις ικανότητες αλλά κυρίως για τις προθέσεις και τους σκοπούς του εχθρού.⁶³⁹

Όπως και ο Κινέζος στρατηγός Sun Tzu έγραψε τα χρήματα που θα δώσει ένα κράτος για να διατηρεί έναν κατάσκοπο θα είναι αυτά που θα το γλυτώσουν από τα χρήματα που θα ξοδέψει σε ένα πόλεμο.⁶⁴⁰ Ο Κινέζος στρατηγός θέλοντας να τονίσει την σημασία της Πληροφόρησης για ένα κράτος, τόσο σε καιρό ειρήνης, όσο κυρίως σε καιρό πολέμου έδωσε ίσως την πιο εμπνευσμένη συμβουλή σε κάθε πολιτικό και ταυτόχρονα την ίδια την ουσία της πληροφόρησης που θα μπορούσε να κάνει τις Υπηρεσίες Πληροφοριών προσεκτικότερες ώστε να αποφεύγουν τις αποτυχίες.⁶⁴¹

« Εάν ξέρεις τον εχθρό και ξέρεις και τον εαυτό σου δεν χρειάζεται να φοβάσαι χίλιες μάχες. Εάν ξέρεις τον εαυτό σου αλλά όχι τον εχθρό σου για κάθε νίκη θα υποφέρεις μία ήττα. Αλλά αν δεν ξέρεις ούτε τον εαυτό σου, ούτε τον εχθρό σου, τότε είσαι ένας ηλίθιος που θα συναντάς την ήττα σε κάθε μάχη.»⁶⁴²

---

⁶³⁸ Ariel Levite,(Sep. 1989), “ *Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard Betts’s “Surprise, Scholasticism, and Strategy”*”, International Studies Quarterly, Vol.33 N.3,pp.345-349

⁶³⁹ Colonel John Hughes – Wilson, “*Military Intelligence Blunders and Cover – ups” – New Material on 9/11, the war on terrorism and the Middle East*”, (Caroll and Graf Publishers 2004),419

⁶⁴⁰ Ibid, p. 419, «*A hundred ounces of silver spent for intelligence may save ten thousand ounces spent on war*”,

⁶⁴¹ Ibid, p.419

⁶⁴² Ibid, p.419

Αυτή ίσως είναι και η πεμππουσία των Υπηρεσιών Πληροφοριών παρά το γεγονός ότι λόγω των Παθολογιών που τις διέπουν και που δεν θεραπεύονται απολύτως, η Αποτυχία είναι πάντα μέρος της φύσης τους.

Βιβλιογραφία

Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος, *Στρατηγικός Αιφνιδιασμός Υπηρεσίες Πληροφοριών και Αιφνιδιαστικές Επιθέσεις*, Ελληνικά Γράμματα, 2000

Πλατιάς Α. , Κολιόπουλος Κ. , *Η τέχνη του πολέμου του Σουν Τσου*, Εκδόσεις Δίαυλος , 2015

Bar – Zohar Michael, Mishal Nissim, *Mossad: The greatest missions of the Israeli secret service*, HarperCollins Publishers, 2012

Betts K. Richard, *Enemies of Intelligence: knowledge and power in American national security*, Columbia University Press Publishers, 2007

Black Ian, Morris Benny, *Israel's secret wars: A history of Israel's Intelligence Services*, Grove Weidendfeld, 1991

Colonel Hughes – Wilson John, *Military Intelligence Blunders and Cover – Ups, New Material on 9/11, the war on terrorism and the middle east*, Caroll & Graf Publishers, Inc, 2004

Colonel Hughes – Wilson John, *Military Intelligence Blunders*, Caroll & Graf Publishers, Inc, 1999

Lowenthal M. Mark, *Intelligence, from secret to Policy*, CQ Press, 2009

Raviv Dan, Melman Yossi, *Spies against Armageddon: inside Israel's Secret Wars*, Levant Books, 2012, 2014

Thomas Gordon, *Gideon's Spies: the Secret History of the Mossad*, Thomas Dunne Books, 2007

Άρθρα

Abraham Ben-Zvi, (1979), *"the study of surprise attacks"*, Brit. J. International Studies 5 129-149

Alan Breakspear, (2013), *"A New Definition of Intelligence"*, Intelligence and National Security, Vol.28 N.5, p.678 - 693

Aldrich, Richard J.(1992)'*Conspiracy or confusion? Churchill, Roosevelt and Pearl Harbor'*, Intelligence and National Security, 7:3,335 — 346

Amy Zegart, (2007), *"9/11 and the FBI: The organizational Roots of failure"*, Intelligence and National Security, 22:2, 165-184

Amy B. Zegart, (2007), *"CNN with Secrets:" 9/11, the CIA, and the Organizational Roots of Failure"*, *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, 20:1, 18-49

Andrew Lynch, (1991), *"Pearl Harbor: Some press reactions"*, *Japanese Studies*, 11:1, 54-59

Ariel Levite, (Sep., 1989), *"Intelligence and Strategic Surprises Revisited: A Response to Richard K. Betts's "Surprise, Scholasticism, and Strategy" International Studies Quarterly*, Vol. 33, No. 3, pp. 345-349

Avi Shlaim, (Apr., 1976), *"Failures in National Intelligence Estimates: The Case of the Yom Kippur War"*, *World Politics*, Vol. 28, No. 3, pp. 348-380

Ballantine, Joseph W., *"Mukden to Pearl Harbor: The Foreign Policies of Japan"*, *Foreign Affairs; an American Quarterly Review*, 27:1/4 (1948/1949)p.p.651 – 664

Bar-Joseph, Uri, (1995), *'Israel's Intelligence Failure of 1973: New Evidence, a New Interpretation, and Theoretical Implications'*, *Security Studies*, 4:3,584 — 609

Bar-Joseph, Uri,(1995), *'Israel caught unaware: Egypt's Sinai surprise of 1960'*,*International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*,8:2,203 — 219

Bar – Uri – Joseph, Jack S. Levy, (2009), *"Conscious Action and Intelligence Failure"*, *Political Science Quarterly* Volume 124 Number 3, pp.461 – 488

Bar Uri -Joseph, (1999): *"Israel's 1973 intelligence failure"*, *Israel Affairs*, 6:1, 11-35

Bar-Joseph, Uri, (1995), *'the wealth of information and the poverty of comprehension: Israel's intelligence failure of 1973 revisited'*, *Intelligence and National Security*, 10: 4, 229 — 240

Ben-Zvi, Abraham, (1997), *'the dynamics of surprise: The Defender's perspective'*, *Intelligence & National Security*, 12:4, 113 – 144

Betts K. Richard, (Oct., 1978), *"Analysis, War, and Decision: Why Intelligence Failures are inevitable"*, *World Politics*, Vol. 31, No. 1, pp. 61-89

Betts K. Richard,(Sep., 1989), *"Surprise, Scholasticism, and Strategy: A Review of Ariel Levite's Intelligence and Strategic Surprises" (New York: Columbia University Press, 1987)*, *International Studies Quarterly*, Vol. 33, No. 3, pp. 329-343

Biard Forrest R., (2006), *"Breaking of Japanese Naval Codes: Pre-Pearl Harbor to Midway"*, *Cryptologia*, 30:2, 151 – 158

Black, Ian, (1987), *'The origins of Israeli intelligence'*, *Intelligence & National Security*, 2:4, 151 – 156

Borch L. Fred, (Jul., 2003), *"Comparing Pearl Harbor and "9/11": Intelligence Failure? American Unpreparedness ? Military Responsibility?" Journal of Military History*, Vol. 67, No. 3, pp. 845-860

- Boyd, Carl, (1987), '*Significance of MAGIC and the Japanese ambassador to Berlin: (I) the formative months before Pearl Harbor*', *Intelligence and National Security*, 2:1,150 — 169
- Boyd, Carl,(1987). '*Significance of magic and the Japanese Ambassador to Berlin: (II) the crucial months after Pearl Harbor*', *Intelligence & National Security*, 2:2, 302 – 319
- Bruce – Briggs B.,(1992), "*Another Ride on Tricycle*", *Intelligence and National Security*, Vol.7, No.2, pp.77-100.
- Budiansky Stephen, (2000), "*closing the book on Pearl Harbor?*" *Cryptologia*, 24:2, 119-130
- Carpenter H. Ronald, (1986), "*Admiral Mahan, "narrative fidelity," and The Japanese attack on Pearl Harbor*", *Quarterly Journal of Speech*, 72:3, 290-305
- Campbell J. Kenneth, "*Japan's Navy Prepares for Pearl Harbor*", *International journal of reviews and commentary, intelligence and counterintelligence*, volume 12, number 1 pp.129 – 131
- Chan Steve, (Mar., 1979),"*The Intelligence of Stupidity: Understanding Failures in Strategic Warning*", *The American Political Science Review*, Vol. 73, No. 1, pp. 171-180
- Chapman, John W. M. (1989)'*Pearl Harbor: The Anglo-Australian dimension*', *Intelligence and National Security*, 4:3,451 — 460
- Chapman John W. M., (1991), "*Signals intelligence collaboration among the tripartite Pact states on the eve of Pearl Harbor*", *Japan Forum*, 3:2, 231-256
- Christina Shelton, (2011),"*the Roots of Analytic Failures in the U.S. Intelligence Community*", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, 24:4, 637-655
- Daphna Sharfman & Ephraim Kahana,(2012): "*Combating Terrorism With Intelligence: The Normative Debate in Israel*", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, 25:3, 546-570
- David Kaiser,(April 1994),"*Conspiracy or Cock-up? Pearl Harbor Revisited, Review Article*" *Intelligence and National Security*, Vol.9, No.2, pp.354-372.
- Doron, Gideon and Shapira, Boaz, (1990),'*Accountability for secret operations in Israel*', *International Journal of Intelligence and Counterintelligences*, 4:3,371 — 382
- Dundas P. Tucker, (1982), "*rhapsody in purple a new history of Pearl Harbor – I*", *Cryptologia*, 6:3,193-228
- Dundas P. Tucker, (1982), "*rhapsody in purple: a new history of Pearl Harbor part two of two*", *Cryptologia*, 6:4, 346-367
- Edward S. and Meyer, L. Michael, (1988)'*Comint and Pearl Harbor: FDR's Mistake*', *International Journal of Intelligence and Counterintelligences*, 2:4,513 — 531
- Ephraim Kahana, 2002," *Reorganizing Israel's Intelligence Community*", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, 15: 415±428,

- Ephraim Kahana,(2005),'*Analyzing Israel's Intelligence Failures'*,International Journal of Intelligence and CounterIntelligence,18:2,262 — 279
- Ephraim Kahana, 2001," *Mossad - CIA Cooperation*", International Journal of Intelligence and Counterintelligence, 14: 409 – 420
- Erik J. Dahl, (2013): "*Why Won't They Listen? Comparing Receptivity Toward Intelligence at Pearl Harbor and Midway*", Intelligence and National Security, 28:1, 68-90
- Fred Vultee, (2007): "*Dr. FDR & Baby War: The world through Chicago political cartoons before and after Pearl Harbor*", Visual Communication Quarterly, 14:3, 158-175
- Frederick D. Parker, (1991):" *the unsolved messages of Pearl Harbor*", Cryptologia, 15:4, 295-313
- Gazit, Shlomo, (1997), '*Intelligence and the peace process in Israel*', Intelligence & National Security, 12:3, 35 – 66
- Goldberg, Robert Alan, (2004): "*Who Profited from the Crime?' Intelligence Failure, Conspiracy Theories and the Case of September 11*", Intelligence and National Security, 19:2,249 — 261
- Handel, Michael I. (1984)'*Intelligence and the problem of strategic surprise*', Journal of Strategic Studies, 7:3,229 —281
- Honig, Or, (2008), '*Surprise Attacks - Are They Inevitable? Moving Beyond the Orthodox-Revisionist Dichotomy*', Security Studies, 17:1, 72 - 106
- J. Garry Clifford, (1991,) "*the lessons of Pearl Harbor*", The Pacific Review, 4:3, 277-278
- Jacobsen, Philip, (2004,)'*Radio Silence and Radio Deception: Secrecy Insurance for the Pearl Harbor Strike Force*', Intelligence and National Security, 19:4,695 — 718
- Jeffrey Mazo (2013): "*Can't Stop the Signal*", Survival: Global Politics and Strategy, 55:2, 163-172
- John A. Gentry, (2008), "*Intelligence Failure Reframed*", Political Science Quarterly Volume 123 Number 2, pp.246 – 270
- John Mueller, (Winter, 1991-1992), "*Pearl Harbor: Military Inconvenience, Political Disaster*", International Security, Vol. 16, No. 3. pp. 172-203
- John F. Bratzel, Leslie B. Rout, Jr., (Dec., 1982), "*Pearl Harbor, Microdots, and J. Edgar Hoover*", The American Historical Review, Vol. 87, No. 5, pp. 1342-1351
- Kahn David, (1991), "*Pearl Harbor and the inadequacy of cryptanalysis*", Cryptologia, 15:4, 273-294
- Kahn, David, (1991: Winter), "*The Intelligence Failure of Pearl Harbor*", Foreign Affairs, 70:5, p.p.138 – 152

Katz, Yaron, (2006), '*Global Media Influence on the Operational Codes of Israel's Intelligence Services*', *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, 19:2, 316 – 334

Kevin Michael Derksen, (2005), "*Commentary: The Logistics of Actionable Intelligence Leading to 9/11*", *Studies in Conflict & Terrorism*, 28:3, 253-268

Kosmas Tsokhas, (1993), "*The British Empire, Australia and the economic Causes of Pearl Harbor: Part two*", *Journal of Contemporary Asia*, 23:2, 238-258

Kruh Louis, (1992), "*betrayal at Pearl Harbor book review*", *Cryptologia*, 16:1, 81-85

Kruh Louis, (2005), "*pearl harbor revisited*", *Cryptologia*, 29:3, 278-279

Kruh Louis, (1980), "*Pearl Harbor revisited: a book review*", *Cryptologia*, 4:4, 237-237

Louis Kruh, (1979), "*The deadly double advertisements Pearl Harbor warning or coincidence?*" *Cryptologia*, 3:3, 166-171

Lock K. Johnson and Allison M. Shelton, (2013), "*Thoughts on the State of Intelligence Studies: A Survey Report*", *Intelligence and National Security*, Vol.28 N.1, p.109 – 120

Mark A. Jensen, (2012), "*Intelligence Failures: What Are They Really and What Do We Do about Them?*" *Intelligence and National Security*, 27:2, 261-282

Mark M. Lowenthal, (2013), "*A Disputation on Intelligence Reform and Analysis: My 18 theses*", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, Vol.26 N.1, pp.31 – 37

Melvin A Goodman, (2003), "*9/11: The Failure of Strategic Intelligence*", *Intelligence and National Security*, 18:4, 59-71

Menahem Kaufman, (1988), "*American Zionism and United States neutrality from September 1939 to Pearl Harbor*", *Studies in Zionism: Politics, Society, Culture*, 9:1, 19-46

Michael I. Handel, (spring, 1980), "*Surprise and Change in International Politics*", *International Security*, Vol. 4, No. 4, pp. 57-85

Michael I. Handel, (Sep., 1977), "*the Yom Kippur War and the Inevitability of Surprise*", *International Studies Quarterly*, Vol. 21, No. 3, pp. 461-502

Michael Howard, (Jul., 1963), "*Review: Military Intelligence and Surprise Attack: The "Lessons" of Pearl Harbor, Reviewed Work(s): Pearl Harbor: Warning and Decision. By Roberta Wohlstetter*", *World Politics*, Vol. 15, No. 4, pp. 701+703+705+707+709+711

Michael Russell Rip & Joseph F. Fontanella, (1991), "*A Window on the Arab-Israeli 'Yom Kippur' War of October 1973: Military Photo-Reconnaissance from High Altitude and Space*", *intelligence and National Security*, 6, 1, pp. 15-89.

Michael Warner,(2002), "*Understanding our Craft, Wanted: A Definition of "Intelligence"*», *Studies in Intelligence*, *Journal of the American Intelligence Professional* Vol.46 N.3,pp.15 – 22

Miron Varouhakis, (2013), "*What is being published in Intelligence? A Study of Two Scholarly Journals*", *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, Vol.26 N.1, pp. 176 – 189

Nigel Inkster, (2011), "9/11/11: A Decade of Intelligence", *Survival: Global Politics and Strategy*, 53:6, 5-13

Paul S. Burtness, Warren U. Ober, (autumn, 1961), "*Problem of Pearl Harbor Intelligence Reports*", *Military Affairs*, Vol. 25, No. 3, Part 1, pp. 132-146

Paul W. Schroeder, Wint 2001/2002, "*the risks of victory: an historian's provocation*", *National Interest* no 66, p.p.22 – 36

Philip H. Jacobsen (2000), "A cryptologic veteran's analysis of "day of deceit" – a book review", *Cryptologia*, 24:2, 110-118

Philip H. Jacobsen, (2003,) "*foreknowledge of Pearl Harbor? No! The story of the U. S. navy's efforts on JN-25b*", *Cryptologia*, 27:3 193-205

Philip H. Jacobsen, (2005,) "*Pearl Harbor: radio officer Leslie Grogan of the SS Lurline and his misidentified signals*", *Cryptologia*, 29:2, 97-120

Philip H. Jacobsen, (2007), "*Radio Silence of the Pearl Harbor Strike Force Confirmed Again: The Saga of Secret Message Serial (SMS) Numbers*", *Cryptologia*, 31:3, 223-232

R. Mohan Srivastava, Phillip L. Kushner & Thomas K. Kimmel, (2009), "A *Diplomatics Analysis of a Document Purported to Prove Prior Knowledge of the Attack on Pearl Harbor*", *Intelligence and National Security*, 24:4, 586-611

Ralph Erskine, (1986), "*a link with Pearl Harbor? Book review*", *Cryptologia*, 10:4, 227-229

Robert Hanyok (2013) Alan D. Zimm, "*Attack on Pearl Harbor: Strategy, Combat, Myths, Deceptions*", *Intelligence and National Security*, 28:3, 445-447

Robert Jervis, (2006), "*Reports, politics, and intelligence failures: The Case of Iraq*", *Journal of Strategic Studies*, 29:1, 3-52

Scroop, Dan, (2002), "*September 11th, Pearl Harbor and the Uses of Presidential Power*", *Cambridge Review of International Affairs*, 15:2, 317 – 327

Sissons, D. C. S. (1994) "*More on Pearl Harbor*", *Intelligence and National Security*, 9:2, 373 – 379

Stein, Janice Gross, (1982), "*Military deception, strategic surprise, and conventional deterrence: A political analysis of Egypt and Israel, 1971-73*", *Journal of Strategic Studies*, 5:1, 94 – 121

Stephen Marrin, (2011), "*The 9/11 Terrorist Attacks: A Failure of Policy Not Strategic Intelligence Analysis*", *Intelligence and National Security*, 26:2-3, 182-202

Stephen Marrin, (2013), "Rethinking Analytic Politicization", *Intelligence and National Security*, Vol.28, N.1, p.32 – 54

THE 9/11 COMMISSION REPORT, Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, executive summary

Thomas G. Mahnken, (July 1996), "*Gazing at the Sun: The Office of Naval Intelligence and Japanese Naval Innovation, 1918-1941*", *Intelligence and National Security*, Vol. 11, No. 3 pp.424-441

Tidd M. John,(2008),"From Revolution to Reform: A brief History of U.S Intelligence", *SAIS Review*, Vol.28 N.1,(Winter-Spring), pp.5 – 24

Tom Johnson, (1995), "*the mystery of an old Japanese codebook*", *Cryptologia*, 19:4, 380-384

Villa, Brian, Wilford, Timothy, (2006) '*Signals intelligence and Pearl Harbor: The state of the question*', *Intelligence & National Security*, 21:4, 520 -556

Wes Freeman, Geoff Sullivan & Frode Weierud, (2003), "*purple revealed: simulation and computer - aided, cryptanalysis of angooki taipu b*", *Cryptologia*, 27:1, 1-43

Wohlstetter, Roberta, (1965: July)," *Cuba and Pearl Harbor: Hindsight and Foresight*", *Foreign Affairs; an American Quarterly Review*, 43:4 p.691 – 707

Yigal Sheffy, (2013), "*Early Warning of Intentions or of Capabilities? Revisiting the Israeli–Egyptian Rotem Affair, 1960*", *Intelligence and National Security*, 28:3, 420-437

Zimmerman, John C., (2002)'*Pearl Harbor revisionism: Robert Stinnett's day of deceit*', *Intelligence and National Security*, 17:2,127 — 146

